

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

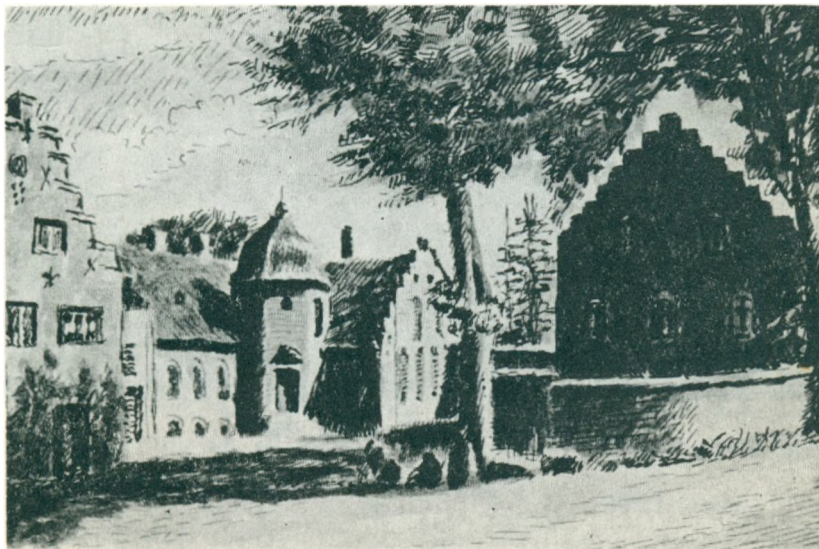
Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

SLÆGTSKAVALKADE
FRA EMMERLEV ANNO 1727
TIL BOJSENFESTEN
PÅ RØDKILDE JULI 1956

EN
KAVALKADE
OVER
BOJSENSLÆGTEN

samlet af Nanna Træden

RØDKILDE HØJSKOLE, 1956

TILEGNET VAGN MØLLER, FESTENS GLADE GIVER

Emmerlev, Sønderjylland, 1967

GESKE MARIE OUTZEN (1727-83)

Slægtens stammoder, Geske Marie Outzen, g. m. kniplingskræmmer Boy Hansen, Emmerlev ved Tønder. Man skiftede i hveranden generation med stavemåden Boy og Boi, denne skik ophørte med biskop P. O. Boisen.

Geske Marie - den trostærke - hendes valgsprog var: »Gud sidder overlig, men ser nederlig«.

I sommeren 1909, på Geske Maries 182 årige dåbsdag, rejstes der hende et mindesmærke på Emmerlev mark, hvori ovennævnte valgsprog er indhugget. Nogle af Geske Maries efterkommere fra kongeriget var til stede, og hendes oldebarn, Jutta Bojsen-Møller, foretog afsløringen. Norge var repræsenteret ved Ida Konow, Juttas' søster.

Om Geske Maries stærke tro fortælles der i »Godt Mod«, at hendes hjerteønske var, at hendes begavede søn, Peter, skulle blive præst; men pengene til studiet manglede. - At bede i otte lange år for en sag, som synes håbløs, skal der mere tro og udholdenhed til, end de fleste ejer, men Geske Marie bestod prøven.

På mindestenen - under hendes valgsprog - er indhugget en agave i blomst. - Agaven har den egenskab, at den blomstrer sent og kun een gang, så går den ud. - Således var det også med Geske Marie, da hun havde fået sin bøn opfyldt og hørt sin søn prædike første gang i Emmerlev kirke, døde hun.

Sønnen, Peter Outzen Boisen, blev senere biskop over Lolland-Falster og far til en stor børneflokk, hvoraf 6 sønner valgte at blive præster.

Nanna Træden.

LITTERATUR:

P. Boisen: Præsten F. E. Boisen's liv og levned. Trykt hos Arnold Jørgensen, Horsens, 1883. — N. A. Jensen: »Godt Mod«, sønderjysk studie fra svundne dage. Grænseforlaget, Tønder, 1935. — Grevinde Charlotte Reventlow: En dansk statsmands hjem omkr. 1800, Chr. Ditlev Reventlow. Findes i det kgl. bibliotek.

PETER OUTZEN BOISEN (1762-1831)

Peter Outzen Boisen, biskop og seminariefors­tan­der, Vesterborg, Lolland, g. m. Anna Nannestad, hvis far, professor i teologi i Odense, var af norsk oprindelse. Slægten stammede fra godset »Storfosen«, Nord Trøndelag.

Udgav i 1799 bogen: »Vejledning til huslig lyksalighed«, der fik mangfoldige læsere landet over og udkom i flere oplag efter hans død.

Han udmærkede sig mest som skolemand og det på en måde, så hans seminarieregning ikke blot er et af de kønneste, men navnlig et af de tidligste kapitler i den danske skoles historie. Han oprettede i 1802 et lærerseminarium i Vesterborg præstegård i samarbejde med grev Chr. Ditlev Reventlow. Det er interessant at konstatere, at grev Reventlow og biskop P. O. Boisen, der mødtes i fælles interesser, havde fælles stamfader, nemlig: Vaké Boie, der i 1207 blev foged i Ditmarsken. Antagelig har de to mænd ingen viden haft derom.

P. O. Boisen var som en far for sine elever, uagtet han ellers havde børn nok at være far for. Seminaristerne hang da også ved ham, og »alting gik muntert med arbejde og leg, og ingen fik nykker, og ingen fik nej».

Med hensyn til børnetal (8 bragt ind i ægteskabet med forrige præsts enke) kunne han mere end måle sig med Tordenskjolds far, »19 børn gik frem på rad hos den bisp i Lollands stad«. Ja, ofte sås de bogstaveligt talt på rad; det blev nemlig forbudt at gå enkeltvis ind gennem en dør - ellers kunne man jo aldrig holde dørene lukkede! - de måtte vente til der var flere, der skulle samme vej, helst een voksen også, så myldrede de igennem i kølvandet. Livet i Vesterborg bispegård er levende skildret i Thyra Jensens bog: Bispinde Nanna Boisen, født Nannestad.

- Peter Outzen Boisen ligger begravet på Vesterborg kirkegård.

N. T.

*Biskob Peter Outzen Boisen
f. i Emmerlev. 1762-1831*

*Nanna Boisen (f. Nannestad)
f. i Odense. 1775-1853*

Tegnet af P. C. Skovgaard 1841

*Pastor F. E. Boisen
1808-1882*

Efter maleri af Olrik 1876.

Eline Boisen f. Heramb 1813-1871

Tegnet af datteren Nanna

LITTERATUR:

De førnævnte bøger og endvidere: Thyra Jensen: Bispinde Nanna Boisen, Hagerups forlag, 1935. – Holger Begtrup: Jakob Knudsen. – Jakob Knudsen: To slægter.

Forfatteren Jakob Knudsens mor, Nanna Boisen, var datter af biskop P. O. Boisens ældste søn, Anton. Han var en talentfuld, musikalsk og sangbegavet mand, der imidlertid blev en temmelig uduelig landmand. Det var desværre dengang utænkeligt, at en præstesøn fik en kunstnerisk uddannelse med erhverv for øje.

Jakob Knudsen (1858-1917) har beskrevet sine forældres hjem i romanen »To Slægter«. Mest kendt er han for bogen og skuespillet »Den gamle Præst«, der hører til Det kongelige Teaters lødige repertoire.

Hans bøger blev genoptrykt i 1951 og solgt i 280.000 eksemplarer. I 1970 er foreløbig udkommet »Den gamle Præst« og »Sind« i billigbogsudgaver.

FRITS ENGELHART BOISEN (1808-82)

Frits Engelhart Boisen (biskop P. O. Boisens søn) g. m. Eline Heramb, datter af major Heramb, Kongsbergs sølvværker, Norge. Han blev kaldt »Budstikke-Boisen« efter et folkeskrift han udgav. Præst i Skørpinge og Vilstrup ved Haderslev, til sidst i Stege. Medlem af den grundlovgivende rigsforsamling og senere af landstinget. – Hans valgprog var: »Hvor jeg mig i verden vender, står min lykke i Guds hænder«.

– Han ejede ordets gave i en sjælden grad, under hans tale skiftede tåren og smilet; men som en sand Demosthenes måtte han kæmpe sig frem, og først ved bønnens hjælp overvandt han sin medfødte generthed, usikkerhed og stammen. Han blev en meget yndet taler og foredragsholder landet over.

Digterpræsten Jens Chr. Hostrup sagde engang om Boisen-slægten: »Den mest poetiske slægt i Danmark, som ikke kan skrive vers«; men til Budstikke-Boisens afskedsfest på »Harmoen« i Haderslev 1859 skrev Edvard Lembcke sangen: »Vort modersmål er dejligt, det har så mild en klang«.

Budstikke-Boisens hustru, den begavede Eline Boisen, har efterladt en dagbog på tre store bind, et værdifuldt kulturhistorisk dokument. Da Bjørnstjerne Bjørnson engang så hendes portræt udbrød han: »Der har I marven i Boisenslægten«.

Budstikke-Boisen døde i september 1882 og blev begravet på Stege kirkegård. I dagene efter dødsfaldet kunne man i landets blade læse et smukt mindedigt over ham, skrevet af biskop C. Brammer. Det begyndte således:

*Der går et suk gennem skovenes faldende skygger
og overalt, hvor gudsfrygt og frihedssind bygger
budstikken løber fra grande til nærmeste grande
smerte og sorg sig med lysende erindringer blande.*

I kirken i Stege på Møen hænger der et smukt portræt af Budstikke-Boisen, malet af Olrik; ligeledes findes han på det historiske maleri af den grundlovgivende rigsforsamling, ophængt på Frederiksborg slot. — Budstikke-Boisen havde 8 børn: Nanna, Jutta, Peter, Frede, Mix, Ida, Thor og Emil.

Eline Boisens (f. Heramb) bedsteforældre

*Underfoged og bryggeriejer
Anders Grønlund 1742-1807
f. i København.*

*Madame Grønlund
gm. Anders Grønlund f. i København.*

Ifølge Dansk biografisk leksikon, 1943, berettes følgende: Karen Dagnes (kaldet Grønlund) født i Jylland (1736–1804) ugift, mor til Bertel Thorvaldsen, født 13. november 1768 på fødselsstiftelsen i København. B. T. opgav selv moderens pigenavn som Grønlund, mens kirkebogen ved hendes dødsfald angiver navnet Dagnes; dette i forbindelse med, at underfoged og bryggeriejer A. Grønlund, efter en gammel familietradition betegnes som T's fader, at han – uden at der var noget slægtskab – vedblev at støtte T, og hans moder (men ikke »faderen«, Billedskærer Gotskalk Thorvaldsen), at T. har stor lighed med et bevaret billede af Grønlund, og andre grunde, gør at T.s fædrene afstamning må betegnes som tvivlsom.

Madame Grønlund var mor til Ursula og Nelly Grønlund, der var forlovet med Peter Willemoes, der faldt i søslaget ved Sjællands Odde 1808. Nelly G. døde af et hjerteslag ved mindefesten for Willemoes.

Eline Boisens forældre.

*Major Lars Heramb
Kongsberg, Norge f. omk. 1780*

Ursula Heramb f. Grønlund

En hilsen til BOJSEN-FESTEN den 28. juni 1969 på
»Højeruplund« på Stevns fra Nanna af Emils stamme
den sidste på skansen af Budstikke-Boisens børnebørn

„Vort modersmål er dejligt“ er skrevet til Budstikke-Boisens afskedsfest på „Harmonien“ i Haderslev 1859.

Vort modersmål er dejligt, det har så mild en klang,
hvormed skal jeg ligne og prise det i sang?
En højbåren jomfru, en ædel kongebrud,
og hun er så ung, og så yndig ser hun ud.

Hun lægger os på læben hvert godt og kraftigt ord,
til elskovs sagte bønner, til sejrns stolte kor,
er hjertet trangt af sorgen, og svulmer det af lyst,
hun skænker os tonen, som lette kan vort bryst.

Og om i øst og vest vi har sværmet og søgt
de svundne tiders visdom, de fjerne landes kløgt,
hun lokker, og hun drager, vi følger hendes bud,
for hun er så ung, og så yndig ser hun ud.

De fremmede, de tænkte at volde hende sorg,
de bød hende trældom i hendes egen borg,
men just som de mente, hun var i bånd og bast,
da lo hun så hjerteligt, at alle lænker brast.

Og alle de skjalde, hun skænkede' ordets magt,
de blev om hendes sæde en stærk og trofast vagt,
hver sang, som folket kender og lytter til med lyst,
den blev en ring i brynjen, som dækker hendes bryst.

Hver kraftig skæmt, der lokker om læben frem et smil,
den blev i hendes kogger en hvas og vinget pil,
hvert ord, der kom fra hjertet, og som til hjertet når,
det blev en sten i muren, der hegner hendes gård.

Og årene, de rulle og skiftes om på jord,
og vore navne glemmes, som sne, der faldt i fjor,
og slægt efter slægt segner hen på nornens bud,
men hun er så ung, og så yndig ser hun ud.

Edv. Lembcke.

Sangen står i den blå sangbog og blev også sunget 10. februar 1970 ved 50 års festen for Sønderjyllands genforening med Danmark. Dette til ære for Budstikke-Boisen og for at glæde undertegnede. - Festen var arrangeret af Gammel Haderslev kirkes præst, pastor G. S. Geil. - Det blev en sønderjysk fest, som vi nordjyder har læst og drømt om det. - Mere kan man da ikke forlange af virkeligheden.

Nanna T.

Eline Boisen har efterladt følgende karakteristik af de to slægter Boisen og Heramb:

BOISEN

Mere hjertelige end forstandige.
Ydmyge i høj grad.
Livlige, vittige og geniale.
Let påvirkelige og begejstrede.
Flygtige, men dygtige.
Elskende stærkt, men ikke længe.
Hensynsløse og ikke meget delikate.
Lidt drilleverne, men ikke hidsige.
Ikke meget selvstændige og temmelig ensidige.
Lette til at glemme fornærmelser.
Forfængelige og egoistiske.
Til tider mere end flittige — ellers dovne.
Det er øjeblikkets folk. De kunne ofre, om det så skulle være livet for den sag, der opflammer dem, men når begejstringen svinder, bliver de modfaldne og næsten hjælpeløse.
Hurtige til at dømme andre, og ikke mildt dømmende, dog forandrer de let dommen både op og ned, hvorfor de heller ikke er påstælige og ikke holder af undersøgelser om ret og uret.

LITTERATUR:

P. O. Boisen: En Andagtsbog, Kjøbenhavn, 1820. — F. E. Boisen: »Budstikken» 1858-59-60-61. — F. E. Boisen: Dansk Læsebog I og II, 1860. — F. E. Boisen: Nordiske Gudesagn fortalt af F. E. B., 1867. — Vilh. Birkedal: Frits, en ven, skildret af en ven: 1884. — Dr. H. P. B. Barfod: Minder fra gamle grundtvigske hjem, 1923. — Holger Begtrup: Grundtvigske hjem i det 19. årh., 1931. Holger Begtrup: Dansk Menighedsliv i grundtvigske kredse II, 1932. — J. Nielsen, Århus: Et blad af Folkehøjskolens historie (N. J. Jensen, g.m. Nanna Boisen). — Vartovbogen, udgivet af Kirkeligt Samfund 1898, nu i Vartov bibliotek (Mix og Herman Anker). Herman Anker: Sange 1895.

HERAMB

Mere forstandige end hjertelige.

Stolte og trofaste.

Alvorlige, betænksomme og samvittighedsfulde.

Sent påvirkelige, men udholdende.

Grundige og dygtige.

Elskende jævnt, men længe.

Forsigtige, let stødte, og derfor også
delikate mod andre.

Meget hidsige, men snart gode igen.

Sene til at glemme fornærmelser.

Ærgerrige, men ikke egoistiske.

Jævnt flittige.

De må kaldes gerningens folk, der bliver sejdere
under modstand og går mod deres mål lige frem
uden at se til venstre eller højre.

Sene til at dømme andre, men hårdt hængende
ved den dom, de en gang har fældet og påstå-
elige og ønskende hver ting kaldt ved sit rette
navn, både ondt og godt for sig selv og andre.

N. T.

LITTERATUR:

Eline Boisen: *Smaa Forsøg, Støge*, 1870. — »Eline Boisen's livserindringer«, findes i rigsarkivet i revideret udgave ved Jutta Boisen-Møller og Peter Boisen. I 1955 omarbejdet og genudsendt til familiemedlemmer ved Ingeborg Hostrup.

NANNA BOJSEN (1835-94)

Nanna Bojsen (Budstikke-Bojsens ældste datter), g.m. pastor N. J. Jensen, præstekone og højskolemor i Ebeltoft. »Den for alt godt begejstrede Nanna« opfandt kunstbroderiet og fik for sine broderier tildelt medalje på verdensudstillingen i Wien i 1873 og på verdensudstillingen i Paris, 1878.

De fleste broderier var efter hendes egne tegninger; malerne Olrik og Kyhn beundrede hendes tegnekunst og mente, en betydelig portrætmaler var gået tabt i hende. Hun har blandt andet tegnet et smukt portræt af moderen, Eline Boisen. Hendes kunst havde, som hun selv skrev efter sin tragiske sygdomsperiode, haft en svær fødsel, kommet til verden på det tungeste og mørkeste sted i verden, skænket hende som en gave fra Gud, et betroet talent, som hun følte sig forpligtet til at udnytte til det yderste.

I bogen »En dansk præstekones historie« sammenligner Thyra Jensen hende med et smukt og godt instrument, brudt i stykker gang på gang af mesteren for til sidst at give de skønneste toner, som en ægte cremoneser. — Ingen har forøvrigt skrevet bedre og smukkere bøger om slægten Bojsen end Thyra Jensen, der var gift med Nanna' ældste søn, Frede.

Nanna's største og kæreste broderi var Elisabeth Jerichau's »Danmark« (maleriet findes på Glyptoteket). Hun skriver derom til søsteren Jutta: »Jeg er så gruelig glad og taknemlig, sådan at kunne glemme man har krop, det er dog storartet behageligt; og så kan jeg sove som en sten om natten, det har jeg aldrig troet, jeg kunne komme til mere. Du skal have tak, søde Jutta, fordi du er skyld i, at jeg fik dette arbejde. — Jeg formelig svælger i skønhed fra morgen til aften; du må endelig have den frue at se, tænk hun er næsten en alen høj, indhyllet i dannebrog, hav i baggrunden og kornager og neg i forgrunden, ja, der er nok at tage vare på.«

Hun havde også en poetisk åre og sans for replikken. I et brev fra hendes bror, Peter, skrevet mens han arbejdede på sin fars levnedsskildring, hedder det: »Du, som er slægtens primas,

du, som er forlenet med broderparten af slægtens geni og talent, du, som har anlæg for det politiske, du, som forstår den skabende fantasi, du, som står højt på parnas med de vide udsigter, du, som er så rig på indfald, send mig nogle træk og anekdoter om far; der er intet, som gruer mig mere, end om fader skulle få et kedeligt eftermæle; men send mig dem snarest, helst inden påske, for at jeg kan tage dem ind til »gamle Rejersen« (broderen Frede) og få sat stempel på hvilke, der må trykkes. Han sætter formodentlig »må ikke trykkes« på det alt sammen; men jeg har lige så lidt i sinde at finde mig deri som Goldschmidt i gamle dage. Tænk altså gamle minder efter, lige fra du var den usseligste larve, og indtil du blev den mægtige frue i Ebeltoft; og er der noget, du er i tvivl om, kan du jo lade din Jensen være din foreløbige »Rejersen«.

Nanna har skrevet adskillige vers og digte, her er et lille udpluk fra hendes poesibog:

:/: Lad os prøve :/:

Os i kærlighed at øve

Prøve på, om vi kan glemme

Lidt os selv og alt det slemme

Som vi tit hos andre ser.

:/: Lad os lære :/:

Ydmyg som vor Frelser være

Er du tjener, lær at lyde

Er du herre, lær at byde

Dog som tjener selv for Gud.

Fra råd til en ung vordende husmoder:

*For at piger ej skal stjæle
og med andre stakler hæle,
bringe dem i nød og straf
må du intet lukke af,
thi forbuden frugt, den smager
og du meget dig bedrager
om for mistillid du tror
at få ærlighed på jord.
Denne fattige forklaring
har dog tredive års erfaring.*

På hendes sidste bryllupsdag skriver hun til sin mand - med hvem hun har delt så store sorger:

*Tak for de otteogtredive år
hvori du i mig dig har funden
elsket mig trods mine mange skår
mens tiden så hastig er runden.*

*Gud give, jeg bedre og bedre må
være din elskede mage
til sammen vi må for Guds trone stå
og takkende se os tilbage.*

Nanna døde i 1894, hendes mand skrev efter hendes død til en slægtning: »Jeg tvivler ikke på, at Nanna nu fryder sig ved børneflokkene, hun nu har omkring sig, og som hun har måttet betale med stor sorg og nød, og hun fortryder ikke at have sat nogle kunstnerevner til for deres skyld. Også min løbebane vil man vel i almindelighed kalde ikke så ganske let, men jeg takker Gud for tugten og trøsten, den første glemmes, den sidste bevares og glemmes aldrig i evighed. — En enlig fugl sidder nu tilbage og drømmer stille om en elsket mage.«

I et telegram fra svogeren, Herman Anker, til hendes begravelse hedder det:

*„Tankerne vandrer tunge og såre
til dig og de andre ved Nannas bære.
Jeg så hendes øjne stråle modigt og ungt,
jeg så hende bøje sit ho’de så tungt.
Der var over hende som glimt og som bud
fra det højeste høje, fra åndernes Gud,
et vidne, at livet fra oven er sendt
og Gud har os givet det lys, som er tændt.
Som under grønne linde blandt tusinde blomster små
Nu vandrer hun derinde, hvor vore længsler gå.“*

Nanna og pastor N. J. Jensen ligger begravet på Ebeltoft kirkegård, hvor venner rejste dem en mindesten. — De havde seks børn: Tom, Frede, Helmer, Thor, Inga og Harald.

N. T.

LITTERATUR:

De før nævnte bøger og endvidere; Thyra Jensen: En dansk præstekones historie, Hagerups forlag, 1918. — Astrid og Ingeborg Hostrup: Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord.

Eline Boisen med to af sine døtre, Nanna Jensen (bagest) og Mix Boisen. Stege 1863.

JUTTA BOJSEN-MØLLER (1837-1927)

Jutta Bojsen-Møller, g. m. pastor F. D. Møller, kaldet »Mor Jutta«. Præstekone i Sejlinge. - Var med til at stifte Sorø højskole »Bojsensminde«, senere højskolemor på Grundtvigs højskole i Lyngby, derefter ved Frede Bojsens højskole, Rødkilde. Hun var kvindesagens utrættelige forkæmper, og som Gyrithe Lemche kaldte hende i sangen til hendes 80-årige fødselsdag »Ildhuens Korsfarerridder«. Formand for Dansk Kvindesamfund 1894-1910 og senere dets æresformand. Fortjenstmedaljen i guld. Hendes valgsprog var: »Lykkelig det menneske, der forlader sig på Gud«.

— Det var hende en sand fryd at gøre noget for andre, hun ejede et uopslideligt humør og tog ikke hensyn til egen bekvemmelighed eller helbred. Hun havde en sjælden evne til at vinde sine elevs fortrolighed, og hendes omhu for dem var rørende; de elskede hende da også og kaldte hende for »Mor Jutta«.

Hun var en storartet taler, men ikke altid lige vel forberedt. Til en fødselsdagsfest hos hendes søster Ida (g. m. statsråd Wolpert Konow, Norge), hvortil mange fornemme gæster var indbudt, deriblandt også Norges bedste talere, rejste Jutta sig for at tale for Norge. Ida så på hende med runde, forskrækkede øjne, men Jutta improviserede glad og uanfægtet - og gæsterne sad tryllebundne. Tårerne flød i stride strømme, og gæsterne, med krigsministeren i spidsen, måtte have lommetørklæderne frem; der blev en pudsens næse og en omfavning, og Jutta blev hyldet, så alt endte i fryd og gammen.

En anden karakteristisk historie om Jutta stammer fra Nils Ankers hyldesttale til hende ved familiefesten på »Domus Medica« i maj 1925. — Jutta havde været på visit hos familien i Kristiania, og til ære for hende havde man samlet en kreds af Norges største kunstnere. Der blev sunget, spillet og reciteret, og man indledte en diskussion om, hvilken kunstart der var den største og vel mon Gud mest velbehagelig. — Da udbrød Jutta: »Jeg føler mig dog så usselig ringe, jeg der slet ingen

talenter har«, hvorpå en ung norsk kunstner sprang op og sagde: »Du, Mor Jutta, er dog den største kunstner, du som forstår at vinde menneskehjerter«.

Fra en diskussion mellem Bjørnson og Jutta, sagde Bjørnson engang: »Fru Møller, vi må have kvinderne med, om det gode i verden skal sejre«. - Stor var da også hendes glæde, da hun som tilhører sad i folketinget, og 5.-junigrundloven med kvindernes stemmeret blev vedtaget. Hun råbte »hurra« så det smittede de andre tilhørere. - Derfor kom hun med på det store rigsdagsbillede, malet af professor Oscar Matthiesen, og rigsdagens formænd gav hende »Danmarks Riges Grundlov af 5. Juni 1915« i pragtbind. — Ovennævnte beretning stammer fra hendes egen beskedne livsskildring, men der skulle nu mere end et »hurra« til så megen hæder. Samme år modellerede billedhuggeren E. Ølsgaard en meget smuk og vellignende buste af hende.

Danske mænd og kvinder skænkede hende et legat, »Jutta Bojsen-Møllers legat til fremme af kvindernes økonomiske selvstændighed«, og efter hendes død er der på Kvinderegensen opkaldt et værelse efter hende; en smuk måde at bevare hendes navn på for efterkommerne.

Jutta Bojsen-Møller døde i 1927; hendes mand, pastor F. D. Møller, var allerede død i 1892, 77 år gammel, kun tre år efter indvielsen af »Bojsensminde« højskole. — »En gammel eg er falden, som skyggede over vor skole« — blev der skrevet ved hans død. Den skole hvortil Bjørnstjerne Bjørnson ved indvielsen sendte følgende telegram:

*Bojsensminde i datterglæde
står op at kvæde
og tale lydt,
vil hjerter vinde
og sammenbinde
gammelt til nyt.*

Pastor Møller og Jutta Bojsen-Møller ligger begravet på Lynge kirkegård ved Sorø. — De havde 8 børn: Aage, Gudrun, Eli, Frede, Otto, Tage, Helge og Olav.

LITTERATUR:

De før nævnte bøger og endvidere; Jutta Bojsen-Møller: Træk fra et langt liv, Hagerups forlag, 1924. – Eva Hemmer Hansen: Dansk Kvindesamfunds historie i 100 år, udgivet 1970.

Fire søskende på tilsammen 340 år, fotograferet på Frede Bojsens 80-årsdag den 22. august 1921. Fra venstre: Ida Konow, Frede Bojsen, Jutta Bojsen Møller og Peter Bojsen.

PETER BOJSEN (1838-1922)

Peter Bojsen, g. m. Ingeborg Crone fra »Nørholm« ved Varde, højskolemand og politiker, højskoleforstander 1859 ved Gedved højskole. Grundlagde Gedved seminarium i 1862. - Medstifter af Horsens Folkeblad. Oprettede Landbosparekassen i Horsens og Skanderborg. Stiftede det første andelssvineslagteri i verden »Horsens Andels-Svineslagteri«. - Blev medlem af folketinget i 1866 og af landstinget 1894-1902. Kongevalgt landstingsmand fra 1912. Hans valgsporg var: »Hvad du evner kast af i det nærmeste krav«.

— Da Peter Bojsen i 20-årsalderen havde afsluttet sin landinspektørexamen, tog han, inspireret af Grundsvigs højskoletanke, med glæde imod stillingen som lærer på Rødding højskole og senere som lærer ved Uldum højskole. Den 21-årige, tidligt modne og dygtige højskolelærers ry var imidlertid nået til Gedved, hvis højskole var nedlagt af mangel på liv og nu blev brugt til kornmagasin - Horsenseggen var i det hele taget både i politisk og i åndelig retning »en død plet«.

Peter Bojsen fortæller selv herom: »Det var i det mindeværdige år 1859. Jeg kalder det mindeværdigt, fordi der også dengang var en stor krig i Europa — Italien og Frankrig imod Østrig — og som i høj grad optog sindene. ... Altså i dette år i april måned stod jeg en dag på katederet i Uldum højskole og var midt i et foredrag om »Brændselsværdier«, da skolens forstander, Rotwill, lukkede døren op, og ind trådte fire anseelige mænd. Deres ærinde var at få mig til at overtage den foreløbig nedlagte højskole i Gedved - og vække de slumrende kræfter til dåd. - Programmet derfor skulle være: afholdelse af folkemøder, genopstandelse af Himmelbjergfesterne fra Blichers tid, en ordning af landboernes pengesager gennem oprettelse af landbosparekasser, opstilling af bondevenlige folketingskandidater og om muligt oprettelse af et bondevenligt blad i Horsens. Sådan omtrent lød disse mænds program; om hvad der skulle udrettes i selve højskolen, blev der ikke talt meget, det beholdt jeg i baglommen«.

Når man nu ser tilbage på, hvad denne unge mand påtog sig og fik udrettet, kan man i sandhed sige, at han levede op til sit valgsprog: »Hvad du evner kast af i det nærmeste krav«. De tørre tal og fakta om hans liv og gerning kunne måske forlede nogen til at tro, at Peter Bojsen var en kedelig mand; men mere spøgefuld, rent ud skalkagtig mand skulle man lede længe efter. En af lærerne, en tidligere elev ved seminariet, Kristensen-Randers, skildrer ham således: »Det første indtryk, jeg fik af Bojsen, var, at det måtte være en ren fornøjelse at modtage undervisning af ham, og dette indtryk fæstnede sig, alt som tiden gik eller rettere løb. Hvor han syntes, ord ikke var klare nok, greb han kridtet og brugte det på den sorte tavle. »En lærers dygtighed«, sagde han, »kan ses af, hvor meget kridt han slider op om året«. Død og kedsommelig undervisning havede han som pesten »et kedeligt menneske« mente han, »bør ikke blive lærer, lad ham blive nattevægter«. Og kedelig var Bojsen aldrig, som regel kom der under hans hænder et sådant liv i selv det tørreste stof, at det gik i os, som sød ost i røtter«. I en gammel Gedvedit's vise hedder det:

*Rundt i Danmarks rige tramper
mange tusind lys og lamper,
som gik her på denne skole om
og blev fyldt med Peter-oleum.*

Ingeborg Bojsen blev sin mand en god støtte i hans skolegerning. — Hendes fordringsløse færd, hendes evne til at omgås alle, unge og gamle, men især hendes dejlige musik og sang, om hvilken en gammel højskoleelev skrev: »Drev alt det onde ud og fyldte tilhørerne med glæde og taknemmelighed«, gjorde hende afholdt af alle, høj og lav.

Peter Bojsens største bedrift var måske oprettelsen af »Horsens Andels-Svineslagteri«, for hvilket han var formand i 26 år. I dag er det vanskeligt at forstå, at der var så stærk modstand imod et sådant foretagende. Især det konservative borgerskab og dets presse gik hårdt imod; man talte endog om den dårlige lugt, det kunne sprede i byen, til stor skade for byens trivsel.

I dag kan enhver se, hvad det kooperative svineslagteri har betydet og betyder for dansk landbrug og dansk eksport. Ingen taler mere om dårlig luft - og da slet ikke på store slagteridage, hvor mange landboere kommer til byen, og omsætningen stiger.

— — —

Sidst i halvfemserne flyttede Ingeborg og Peter Bojsen til Ry og byggede dér »Petersborg« i nærheden af Ry folkehøjskole, hvor deres datter Astrid og Helge Hostrup havde deres gerning. Derfra stammer de dejlige Petersborgminder, som i dag i vor kolde, poesiløse atomalder står med en eventyrets glans. — Dér, hvor der var hjerterum og husrum til overmål, hvor dagen startede med morgenbøn og sang og sluttede på samme måde. Dér, hvor feriedagene gik med nyttige sysler, leg, sang og musik, og hvor Peter Bojsen fortalte sine islandske sagaer og græske sagn, så de aldrig glemtes.

I 1922 døde Ingeborg og Peter Bojsen. I en nekrolog skrev »Horsens Folkeblad« blandt andet: »Uden al overdrivelse kan det siges, at Peter Bojsen er den enkeltmand, der har betydet mest for Horsenseggen og udviklingen her i de to sidste menneskealdre, og hvad han fik udrettet for praktisk landbrug, for levendegørelse af vore ungdomsskoler, som også hans politiske virksomhed, fik ikke alene betydning for denne egns befolkning, men for hele vort land og folk. — Smukt og rent står Peter og fru Ingeborgs minde her på egnen, og således vil det blive stående til sene tider«.

På Horsens Svineslagteri's 50-års jubilæumsdag i 1937 blev der afsløret et mindesmærke for Peter og Ingeborg Bojsen. — Mindesmærket er rejst foran Gedved seminarium, og på stenen under deres bronzeporætter står: »Med tale og sang de æggede til dåd«. I 1962 blev der opsat en bronzeplyade med portræt af P. Bojsen på Horsens Andelsslagteri.

— — —

De levede deres sidste år i København og ligger begravet på Garnisons kirkegård. — Peter og Ingeborg Bojsen havde 9 børn: Herdis, Astrid, Frede, Ejvind, Asbjørn, Sejer, Nanna, Jutta og Henning.

N. T.

LITTERATUR:

– De førnævnte bøger, men især Astrid og Ingeborg Hostrup: Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord. Thaning og Appels Forlag, 1950. – Sigurd Elkjær: En jysk skolemester fortæller. 1948. – Lektor H. V. Gregersen: Kampen for Laurids Skaus eftermæle: 1969.

FREDE ENGELHART BOJSEN (1841-1926)

Frede Bojsen, Møens ukronede konge. Hans valgsprog var: »Tid kræver gerning - gerning kræver tid«. Fik i 1921 fortjenstmedaljen i guld.

Han blev i 1865 gift med Karen Anker fra Rød Herregaard i Norge og byggede og grundlagde sammen med hende Rødkilde Folkehøjskole på Møen, inspireret af Grundtvigs appel til det danske folk efter nederlaget i 1864: »Hvad Danmark har udad tabt skal indad vindes ved ånd og oplysning«. — Karen Bojsen, f. Anker, døde året efter, i 1866, efter at have født en søn, der dog kun levede et halvt år. Ved hendes grav mindedes Frede hendes ord og ønske: »At flyve langt bort over de blå bjerge og gøre gavn for andre« — og han lovede, at hendes gave til Danmark, Rødkilde Folkehøjskole, skulle bevare hendes minde i en levende gerning for det danske folk.

Frede Bojsen er bedst kendt som politiker, men gjorde også en betydelig gerning som højskolemand og historiker. — Han skrev Møens Historie. I 1861 vandt han universitetets guldmedalje på en historisk afhandling om Stærkodder. Han tog teologisk embedseksamen 1864 og deltog senere i krigen, hvor han blev forfremmet til løjtnant. Da han i 1869 blev valgt til folketingsmand for Møen, tog han bopæl i København, hvor søsteren, Ida, blev værtinde for ham og hans venner. Hjemmet blev et samlingssted for »det forenede venstre« og her mødtes mænd som Sigurd Berg, Høgsbro og Rørdam for ikke at tale om den begavede og særprægede Jens Busk, ham, der benægtede fakta. Jens Busk var en af de mange, der gik på frierfodder til søsteren Ida; man burde måske snarere sige listede, eftersom Jens

Busk på gammel bondevis gik klædt i vadmelskofter, sølvknappet vest og hvide sokker i træskoene; de sidste blev stillet udenfor døren, inden han gik ind.

Frede Bojsen var det moderate venstres fører og fik, som en af de vigtigste lovreformer, vedtaget den første alderdomsunderstøttelse. - Men denne fredelige og redelige mand passede ikke rigtigt til det politiske væsen, man kunne måske bedre sige uvæsen. I 1901 trak han sig tilbage fra politik og genoptog sin højskolegerning og historieskrivning. Rødkilde blev dog stadigvæk et valfartssted for tvivlrådige politikere. - Niels Neergaard og Klaus Berntsen har ofte hentet vise råd hos deres gamle fører på Rødkilde, om hvem man i hans unge år skrev:

*Af Budstikke-Ætten
er Bojsen et skud,
rød er han i hættens
og sort ser han ud.*

I 1880 giftede Frede Bojsen sig med den norskfødte Augusta Konow, hvis broder, Wollert Konow, var gift med søsteren Ida. Nu begyndte en lykkelig tid sammen med en god og klog hustru og en børneflokk på fem. - Han opnåede nu det hyggelige hjemliv, som han havde savnet i så mange år.

— — —

Augusta Bojsen døde i 1906. I en tale ved hendes begravelse blev der sagt: »Hun var ikke alene en betydelig mands betydelige hustru, hans trofaste og forstående støtte i al hans gerning, men den styrende og ledende i det prægtige bojsenske hjem«. Der står en mindestøtte over hende i haven på Rødkilde, rejst af mænboerne. Stenen har som indskrift: »Et liv henlevet i tro og arbejde«.

Frede Bojsen fik på sin 80-års fødselsdag tildelt fortjenstmedaljen i guld. - Søsteren, Jutta, der havde samme udmærkelse, havde for at hædre broderen taget sin orden på til fødselsdagsfesten, men bemærkede til sin forbavselse, at han ikke bar sin medalje, og på hendes spørgsmål derom, svarede han: »Jeg synes, det er nok Jutta, at du har din på«.

Til familiefesten på »Domus Medica« i 1925 sendte Frede Bojsen - der nødig forlod sin lune rede på Møen - følgende telegram: »Hvem har fremtidsknægten?«.

Frede Bojsen døde i 1926. Et par år efter rejste møenboerne et storslået mindesmærke over deres gamle fører. - Hans skikkelse er hugget i granit, og man ser ham siddende på bakken, seende ud over Rødkilde skole og ud over det skønne Møen.

Augusta og Frede Bojsen ligger begravet på Stege kirkegård. De havde fem børn: Beate, Anker, Ulla, August og Mix. *N. T.*

LITTERATUR:

De førnævnte bøger og desuden: Ella Anker: Sagatun, Bøndernes forlag, Oslo, 1950. — Kristian Hvidt: Frede Bojsens politiske erindringer; udgivet i 1963 med støtte af Carlsbergfondet. — Hans Lund og Arne Fog Pedersen: Venstre i 100 år. »Et folk vågner«, 1970.

MIX BOJSEN (1842-1892)

Mix Bojsen, g. m. Herman Anker, »Sagatun« ved Hamar i Norge. - Den yndige Mix, af nordmændene kaldet »Blomsten fra Sletten«, oprettede sammen med Herman Anker Norges første folkehøjskole »Sagatun« i 1864 og samlede og udsendte i 1868 »Den blå Visesangbog«, som siden blev anvendt ved de norske højskoler. Broderede i 1854 en foreningsfane til Haderslev-Latinskoledrenge med inskriptionen »Enighed«, det betød Sønderjylland udelt.

Det var pastor F. E. Boisens folkeskrift, »Budstikken«, der blev anbefalet til Anker'ne på Rød Herregård ved Halden, som første gang bragte Herman og Karen Anker til at kende Budstikke-Boisen - ham, der senere skulle blive begges svigerfar - far til Mix og Frede.

»Fagrest blomst i ungdomsår, rose rød fra eden«, således indleder Herman Anker sit skønne kærlighedsdigt. — Hun sværmede for Bjørnson og han for Grundtvig; han betroede hende

planen om folkehøjskolen, og de smeltede sammen i denne plan, og deres kærlighed blev befrugtende for begge landes ungdom. Således blev Mix og Herman Ankers Sagatun den inspirerende skole, der senere efterfulgtes af andre norske højskoler rundt om i landet. Om Sagatun skriver vennen, Bjørnstjerne Bjørnson, »Dåd af ånd og tro«, den norske folkehøjskole var skabt, den var blevet et brændpunkt i Norges åndsliv.

Det blev højtid, når Bjørnson kom op til Sagatun, da stævned' bygd og by til for at høre ham, og de dermed forbundne fester i Mix og Herman Ankers hjem, ombrust af sang, musik og taler, udgjorde glanspunktet i elevernes minder.

— — —

Helt let har det ikke altid været for Mix at finde forståelse og forstå norsk tankegang; i en korrespondence mellem hende og højskolemanden Christopher Bruun på Sell, skriver Bruun: »Hvis De forstår den smerte, det er at være norsk, så vil De tilgive os, også hvor vi synes hårde; har det aldrig faldet Dem ind at tænke på, at Deres danske tankegang her i landet trænger til en grundig oversættelse på norsk? — Men selv om der vokser op en anden tankegang her på Sell end nede på hede-
marken ved Sagatun, vil jeg mindes den blomst fra sletten, som lod sig plante mellem fjelde, og som mere end een gang har glædet både mit øje og mit sind«.

— — —

Bjørnson skriver et sted om Mix: »Om jeg i dag skulle male et billede af oplysningens engel, af den som er formidleren mellem videnskaben og livet, og som går til fantasien og hjertet og skaber karakter, denne lysets engel med de fakkeltbærende øjne og den milde mund med smil om, da tog jeg hende; aldrig har jeg set noget fagrere«.

— — —

Herman og Mix byggede for egne midler Sagatun; han satte på helt idealistisk vis sin store formue ind og mistede den. — I de senere noget anstrengende år med økonomiske vanskeligheder, personlige sorger og bekymringer for den store børneflokk på otte, kneb det for Mix at holde humøret oppe.

I denne trængselstid var Bjørnson en ven i nødens stund; han skriver i et af sine digte til Anker's:

*Ti det var Herman Anker,
tok av sit fædre-gull,
strødde det ut som tanker
over vor hjærte-muld,*

*strødde det ut som haven
strør under vårens sang...
blomstre det gjør av gaven
over alt Norges fang.*

*Blomstre det gjør! Thi marven
stod sig i vår så kold.
Aldrig har fader-arven
givet en skjønnere fold.*

Mix gennemgik i disse skuffelsens år - hvor de måtte opgive folkehøjskolen - en alvorlig åndelig krise; men gennem bønnen vandt hun den ligevægt og fred i sindet, som gav hende nyt mod og nye kræfter, helt modsat Bjørnson, som i sin religiøse krise satte troen til - Muligt at disse tildragelser har inspireret Bjørnson til at skrive »Støv« og »Over Evne«, som netop udkom i disse år.

— I 1888 stod sølvbrylluppet på Sagatun, hvortil Bjørnson sendte digtet »Fremtidens land«, det land, som Mix og Herman Anker havde drømt om. ... I en sang fra Herman til Mix hedder det:

*Ja, Mix, det var nok slet ikke spøg,
det ja, du gav mig i kirken,
dengang du bytted' den lyse bøg
for granen og for birken.*

*Men sig mig, var ej det liv, som svandt,
så rigt på sol som på skygge,
og holdt ej trofast det bånd, os bandt,
og var ej det just vor lykke?*

I september 1892 stod datteren Karens bryllup med Johan Castberg; Mix døde kort efter i oktober 1892; Herman Anker døde i februar 1896. Mix og Herman Anker var æresborgere i Hamar. I 1964, ved Sagatuns 100 års jubilæum, blev der udsendt et frimærke med Arvesens og Ankers portrætter.

På Sagatun rejste man i 1901 en bautasten over Herman og Mix Anker med deres portrætter indsat i bronze. Bjørnstjerne Bjørnson talte og foretog afsløringen, og til slut sang man Ella Ankers sang til Sagatun, hvis første vers lyder således:

*Vort fagre hjem, o Sagatun,
hvor var din rede lys og lun,
hvor er din saga rig og øm
og stor i dåd og drøm.
Vi ærer dig som hellig jord!
Vi elsker dig som far og mor!
Din lyse ånd, o bliv os nær!
Dit minde signet vær!*

Mix og Herman Anker havde 10 børn: Alf, Frede, Karen, Katti, Ella, Peter, Ida, Asgerd, Nils og Eva. N. T.

LITTERATUR:

De førnævnte bøger samt Ella Anker: Sagatun, Bøndernes forlag, Oslo, 1950.

IDA TERESIA BOJSEN (1848-1929)

Ida Teresia Bojsen, g. m. statsråd Wollert Konow, Norge. En stor skønhed og politisk begavelse, fik tildelt fortjenstmedaljen i guld og en finsk orden. Under krigen 1914-18, hvor så mange norske søfolk satte livet til, startede hun en indsamling, der indbragte et millionbeløb til de efterladte; ligeledes organiserede hun udsendelsen af en norsk ambulance og et feltlazaret til Finland under revolutionen i 1918. I 1920 indsamlede hun blandt danske og norske en større pengesum, der blev sendt til søn-

derjyderne under afstemningen. - Budstikke-børnene var stærkt nationalt præget fra årene i Vilstrup præstegård 1850-1859.

Ida var i de ganske unge år letbevæget og fuld af begejstring, og ingen forstod som hun at opildne andre til kamp mod uretfærdighed. Således også i krigsåret 1864, da det var Danmarks, og i 1870, da det var Frankrigs lykke, der stod på spil. - Med årene blev hun mere kølig, reserveret og kritisk vurderende - måske også som følge af en personlig skuffelse. Smuk og intelligent som hun var, havde hun selvfølgelig mange friere, men den hun selv foretrak og ventede på i så mange år af sin fagreste ungdom, fik hun ikke. — Christoffer Bruun på Sell, en stærk og ejendommelig personlighed, der blev Ibsens emne til »Brand«, glemte hun aldrig. — I 30-års alderen giftede hun sig med Wollert Konow, der senere blev statsråd og var medlem af stortinget i fyrretyve år. Det blev et lykkeligt ægteskab og i deres hjem på Ullevolvejen i Kristiania holdt hun, hvad man dengang kaldte, politisk salon. - Ida havde trådt sine politiske børnesko hos sin bror, Frede, der omkring 1870 var rigsdagsmand for Møen og havde bopæl i København. - Her var hun værtinde for ham og hans venner og kom derved midt ind i dansk politik.

»Norges politik hænger i et skørt«, sagde man, hentydende til Ida Konow; men da man fra dansk side ville udnævne hende til »Norges Marie Lassen« (Aalborg Amtstidende), udbrød hun - og det med øjne, der gnistrede: »I kan tro nej!« Vist var hun politisk interesseret, slagfærdig og vittig, men hun var først og fremmest den charmerende og gæstfrie værtinde på Ullevolvejen og på gården »Tjerne« ved Mjøsen. - En blåstrømpe ville hun ikke kaldes.

Herdis Aamot fortæller om en lille episode, som hun overværede ved Ida og Wollert Konovs sølvbryllup, og som er karakteristisk for dem begge: »Der var lidt strid mellem Ida og Wollert, der på ingen måde ville have sine ordener på. „Ja, så går jeg i seng“, sagde Ida, „for jeg vil ikke være det eneste kors, som Wollert skal bære den dag“. Og da sejrede hun. — Budstikke-døtrene havde det lidt med at gå i seng, når verden

gik dem imod. Ida havde en stærk familiefølelse; hun var som det store slægtstræ, der fulgte alle de små kviste af samme rod, led og stred for dem i mørke stunder og frydede sig af hjertet, når det gik dem godt. Hun var som en hel armé med flyvende faner og klingende spil, når hun drog i marken. - Hun gav sig nødigt og sejrede da også for det meste.

Ida og Wollert Konow havde ingen børn, men i 1885 fik søsteren Mix sit sidste barn, Eva, som Mix havde lovet til dem. Eva blev et kærligt bindeled mellem »Tjerne« og »Sagatun« og senere mellem Norge og Danmark.

Adskillige af slægtens unge har nydt godt af dette både interessante og levende hjem, nogle har endda oplevet at komme til hofbal. Den sidste unge slægtning, der i 1922 nød gæstfrihed deroppe, var Jakob Knudsens datter, Nanna, (Jakob Knudsens mor, Nanna Boisen, var broderdatter til Budstikke-Boisen). Den vinter skulle Ida til sit femoghalvfjerdsstyvende hofbal, og som hun med en smule stolthed sagde: »i den samme kjole«, blot denne gang fikset op med en rød rose. - Det er ikke kjolen; der præger en personlighed, men omvendt.

Ida og Wollert Konow ligger begravet i Oslo. N. T.

LITTERATUR:

De før nævnte bøger, dog især Ella Anker: Sagatun. — Astrid og Ingeborg Hostrup: Et jævnt og muntert, virksomt liv på jord.

THOR BOJSEN (1850-90)

Kaptajn i hæren. Han havde 2 børn udenfor ægteskab, Thora og Ellen, der begge er døde. De opholdt sig et par år i deres faster Ida Konows hjem, hvor de var meget afholdte. Moderen blev senere gift med en grosserer Salomon, som adopterede de to piger. - Kort før sin død indgik Thor ægteskab, og brylluppet stod i søsteren Juttas hjem. I dette ægteskab er der en søn, Thor Bojsen, der stadig lever.

Eva A. N.

EMIL BOJSEN (1854-98)

Emil Bojsen - den kampglade og den glade giver - g.m. Thyra Iversen, Saabygaard. Pennen var hans fornemste våben. - Hans valgsprog var kort og godt: »liv og lystighed«. Helst begge dele. Han var venstres politiske fører på Horsenseggen. Redaktør af Horsens Folkeblad. Stiftede det første sociale have- og boligselskab under mottoet: »Hver arbejder sit hus«; det skal efter sigende være det første af sin art i Europa.

Det var broderen Peter, dengang seminarieførstander i Gedved, der i 1876 fik sin 22-årige broder, Emil, som netop havde afsluttet sin landinspektøreksamen, til Horsens Folkeblad - hvor han blev dets ansvarshavende redaktør. — Horsensegnens venstre og dets blad trængte til mere liv, og det kom der ... for alle pengene, mere end broderen Peter, der med et vågent øje fulgte sin yngste broders bedrifter, undertiden kunne ønske. — Når Emils bramfri og kraftige artikler skaffede den unge, ansvarshavende redaktør bøder og fængselsstraf på halsen, ængstedes Peter; men beroligede dog sig selv og andre med: »Man må jo da lade ham, at antallet af holdere stiger«. Og det gjorde det, mere end tidobbelt.

Nu var det bøndernes, arbejdernes og husmændenes sag, det gjaldt. Emil Bojsen, der både korporligt og åndeligt talt bedst arbejdede i skjorteærmer, hamrede løs i bladets spalter. Det ene nye slogan afløste det andet. - »Det kan være meget godt alt sammen, lad os dyrke vor jord« (frit efter Voltaires »Candide«). - Det drejede sig ikke mere om protester, det drejede sig om brød. Brød til landboen, brød til arbejderen, brød til enhver. Det var noget, man forstod. »Brød er godt, men musik skal der til«; hvis Horsens på den tid skulle sættes i musik, måtte det blive til tonerne af Bjørnsons:

*Takt, takt, pas på takten,
den er mer end halve magten!
gen gør én af mange, mange,
den gør modig små og bange...*

Emil Bojsen var ikke snæversindet, han havde ofte en genial evne til at få noget brugbart ud af enhver idé, som blev ham forebragt, at anbringe et menneske, som var kasseret som uanvendelig, at sætte ukendte ting i scene med roligt mod.

— Hans redaktionssekretær i disse dage, den unge Sophus Claussen, bedst kendt for sine lyriske kærlighedsdigte, måtte nu, i kampen for broderen Peters andelstanke, skrive inspirerende agitationsdigte om svineavlens fremme på kooperativ basis. »Alt kan gøres«, som Emil Bojsen sagde, »enhver ting til sin tid«.

Hans udfordrende skrivelser mod Estrup, Scavenius og Ravn måtte dog en skønne dag resultere i en tilsigelse til at møde i retten, ganske vist ikke alene, men han stod begribeligvis øverst på listen. — Han havde den vane at gå med den ene hånd i bukselommen og »kigge lidt høvt«, en ejendommelighed, som selv de mest beskedne medlemmer af slægten havde, og det kunne jo godt virke lidt udfordrende; således også på den konservative dommer, der ledede afhøringen af de anklagede. »Tag hånden op af bukselommen«, kommanderede dommeren. »Undskyld, det er en vane, jeg har«, svarede Emil Bojsen stiltørdigt drillende. Retshandlingen kom derefter mest til at dreje sig om hændernes anbringelse, idet det gik som en løbeild til den næste på listen. Det resulterede i, at den sidst anklagede, en smed, mødte op med begge hænder i lommerne, og erklærede, at han ikke kunne forstå, det kunne genere dommeren, at man havde hænderne i sine egne lommer. Denne mangel på opfattelsesevne blev takseret til en bøde på 6 kroner. — Emil Bojsen blev idømt en uges arrest, hvilket dog ikke berøvede ham hans kampmod; tværtimod, men han fandt det klogere derefter at udnævne gårdskarlen, også kaldet »Peter Folkeblad«, til ansvarshavende redaktør.

En anden større begivenhed i provisorietidens kampe var det berømmelige »Lollandstøgt« i 1889. Man syntes på Horsensengen, det stod lidt sløjt til med oppositionen mod Estrups styre på de flade sydhavsøer, de trængte til mere ilt dernede. Emil Bojsen, der var en ivrig sejlsportsmand, fandt da på, at man

skulle erobre øerne ad søvejen. Som sagt så gjort, man lejede en damper, agitatorer fremskaffedes, og ud fra den betragtning »uden mad og drikke du'r helten ikke«, skænkede Horsens Andelsslagteri et helt svin i saltet og røget skikkelse. To søstærke kvinder, Emils Thyra og hendes veninde, Antonie Frederiksen, overtog værtindepligterne ombord. - De 30 jyske vikinger med Emil Bojsen i spidsen drog på en smuk junidag afsted og fik foruden de mange frugtbare politiske resultater en skøn og fornøjelig oplevelse. — Af de mest kendte deltagere skal nævnes: lærer Christensen, Stadil (senere konsejlspræsident), Grønvald Nielsen, Vestbirk, Martin Kristensen, Gedved, redaktør Wilhelm Lassen (senere finansminister) og folketingsmand Nielsen-Grøn.

Blandt Emil Bojsens sociale opgaver var oprettelsen af »Samaritanen« i 1890. For at skaffe midler til dette og andre ideelle formål, blev der afholdt adskillige fester på venstres nye borg »Hejmdal«. Det gjaldt om at få så meget ind som muligt og med mindst mulige udgifter. Som den praktiske mand Emil Bojsen var, anbragte han sig da selv som dørvogter. - Entreén var som regel en tokrone, til gengæld fik gæsten så Emils blå stempel anbragt på håndleddet. — »Emil Bojsen« stod der, såre nemt og billetten var altid ved hånden.

Ved udstykningen af jorderne til det nye have- og rækkehuskvarter i Horsens, fik Emil Bojsen på helt idealistisk vis brug for sin kunnen som landinspektør. - I det nye kvarter med de mange små selvejende hjem, et kvarter der senere blev opkaldt efter ham, blev der efter hans død rejst ham et smukt mindesmærke, modelleret af billedhuggeren Bundgaard. Det store folketog ved afsløringen af hans mindesmærke var et vidnesbyrd om, i hvor høj grad han havde vundet taknemlighed og hengivenhed hos den jævne befolkning i denne by.

— En af hans medarbejdere skriver om ham efter hans død: »Mere folkelig og usnobbet mand end Emil Bojsen, lærte jeg aldrig at kende. Han var demokrat til fingerspidserne. - Midt iblandt de jævne bønder og husmænd, borgere og arbejdere stod Emil Bojsen, bred og djærv, som den jævreste af dem alle - og dog som høvding, hvem alle så op til, føreren, på hvis

mindste signal de mødte til kamp eller fest. — Emil Bojsen døde i september 1898, kun 44 år gammel; Thyra Bojsen, der blev enke 37 år gammel, har med rørende trofasthed værnet om sin mands minde og videreført det sociale arbejde, han i sine unge år startede, lige til hendes død i 1932.

De ligger begge begravet på Yding kirkegård nær ved Saabygaard, det hjem, der var deres kæreste tilflugtssted, og hvor Emil Bojsens frisind fandt genklang, og hvor Jørgen Iversen med rund hånd støttede sin svigersøns banebrydende arbejde og ideale og tit også muntre påfund. — De havde 5 børn: Karen, Frits, Peter, Ida og Nanna. N. T.

LITTERATUR:

De før nævnte bøger og endvidere; Sophus Claussen: Unge Bander, 1894 (E. B. s redaktør From). — Thyra Jensen: Fra gamle Præstegaarde, 1930. — A. J. Gejlager: Hvirvelvinde (redaktør Boesen s E. B.) Fortælling fra Provisorietiden, 1938.

*Emil og Thyra Bojsen
Horsens 1883.*

Her slutter Budstikke-Børnenes saga, samlet af Nanna Træden af Emils stamme.

*Se, nu stiger solen af havets skød,
luft og bølge blusser i brand, i glød;
hvilken salig jubel, skønt alt er tyst,
medens lyset lander på verdens kyst,*

*Jeg vil ånde luften i fulde drag,
syng Gud en sang for den lyse dag,
takke ham, at morgnen mig end er sød,
at mig dagen fryder, trods synd og død.*

*Takke ham, som gav mig, når sol står op,
selv at føle morgen i sjæl og krop,
at al mørkhed svinder og sjælevé,
blot jeg trygt vil sige: Din vilje ske!*

*O, at jeg tør favne dig, skære dag,
kalde dig med navne, min sjæls behag,
alle gode navne, som bedst jeg ved:
Moder, søster, elskte: min kærlighed!*

*Lysvæld bag ved lysvæld i himlen ind,
did, hvorfra den kommer nu, morgnens vind,
ret som om det ånded af lyset ud —
o, du milde Fader, min skaber, Gud!*

*Lad mig nu kun drage ad natmørkt hav,
Lad mig ikkun stævne imod min grav;
livets Gud mig skærmer, jeg er hans barn,
ud hans hånd mig river af dødens garn.*

*Se, da stiger solen af hav på ny,
alle dødens skygger for evig fly,
o, for sejersjubel, for salig lyst,
Lyset stander stille på livets kyst!*

Nannas stamme

FREDE BOJSEN JENSEN (1861-1946)

gift med THYRA LAUESGAARD

Jeg skal forsøge at skrive en kort biografi over min fader, sognepræst Frede Bojsen Jensen, men Poul og jeg arbejder altid helst sammen. Han først. »Poul, hvordan var Abba?« (sådan kaldte det første barnebarn ham, og så gjorde vi det alle). »Abba«, sagde Poul, »dømte aldrig nogen på trods af, at han ikke manglede øjne til at se med. Han levede meget med naturen, frydede sig over sin have og forstod sine bier. Han var i besiddelse af en kolossal diskussionstrang på et paradoksalt grundlag. Han havde økonomisk sans, og har flere gange sat fingeren på ting, som eftertiden har taget op (for eksempel udnyttelsen af krabber)«.

Over for os børn var Abba altid mild. Den største tugtelse, han kunne præstere, var at stå i døren (når vi sloges, så hårtotterne røg) og sige med skuffet stemme: »Hold nu fred, børn!« Han var stolt af os i umådeholden grad. - Det kunne give sig lidt generende udslag, som når han begejstret slog armen om sin unge datter, Nanna, og så med et ildnende blik på de unge mænd og sagde: »Den, der får Nanna, han bliver ikke snydt!« Nanna fnøs.

Far elskede os og tabte aldrig troen på os. På sit dødsleje ville han springe op for at gå på stationen: »Jeg skal op og ta' imod Laura!« blev han ved med at sige. Det kom han - hun døde kort efter ham. Engang vågnede han op og sagde med undren og betagelse: »Så er der altså gået tusinde år!« — Han troede sig i Evighedsriget.

En af de sidste ting, han var optaget af, var den femte bøn i Fadervor, som han syntes burde have lydt: »Forlad os vor skyld, så at vi og forlade vore skyldnere.« — Far var en god prædikant. Det var mor som ordnede det, så far fik udgivet en

lille bog: Jesu Kristi Historie, som særlig var tiltænkt den sydslesvigske ungdom, som i krigsårene intet havde hørt om, hvem Kristus var. Bogen er illustreret af Anna E. Munch og har smådigte af mig, som far havde været glad for. Far var nær de 84, da han skrev den og havde lige haft den glæde, at hans svigersøn, Poul, kom levende fri af Gestapos klør. Far begynder bogen således: »*Verdens skønneste Eventyr er virkelighed fra først til sidst. Det har eventyrets fantasi, og det har sagaens nøgterne virkelighed og storslåede dåd. Det handler om, hvordan Gud i himlen elskede sine børn på jord, så han gav dem sin søn.*« — Bogen var ikke blevet skrevet, om far ikke havde fået to års respit, to års udsættelse med at dø. I 1944 lå han syg til døden, men vi syntes slet ikke, at vi kunne undvære ham (Poul blev sat i fængsel just i de dage), og vi sluttede kreds om far og bad om at få lov at beholde ham. Det fik vi, han levede endnu to år, og blev så rask og stærk, at han var i stand til at ligge oppe på taget af sit sommerhus og tjære det.

Far var hele sit liv uvenner med sygdom, han blev vred over at måtte være syg, han slæbte sig op på prædikestolen med en meget slem lumbago, men da han stod der, glemte han helt sine smerter, og fortalte bagefter, at han slet ikke havde mærket dem. Han var en elskelig og mild natur, men ihl hvor kunne han blive hidsig, som dengang en krage havde drillet ham længe med ikke at ville forlade kirsebærtræet, hvor den sad og smavse. Far ladede sit gevær så kraftigt, at både han og kragen segnede, far med et brækket kraveben, men han så først at kragen lå død i græsset. - Endnu som 80-årig overraskede han os alle ved at gå i vandet. Han var alle dage hård ved sig selv; selv i den strengeste frost gik, cyklede og kørte han med bare hænder. Han var skrækkelig distrahit, så rygtet engang fortalte, at han havde glemt hest og vogn i Sakskebøbing og var cyklet hjem på en anden mands cykel, samt at mor skulle have taget imod ham på trappen med disse ord: »Men Gud, Frede, hvor er vognen?« Naturligvis opfundet af en spøgefugl, til stor fortvivelse for mor. Far var stolt af sin kone, som han var stolt af os børn, og det havde han mere grund til. Når mor havde

skrevet noget, læste hun det altid først for far, som lo og græd over det. Han var stolt, da hun blev valgt ind i det kirkelige udvalg som den første kvinde i folkevalgt forsamling.

Hans sang gav hjemmet en egen stemning og poesi. Han var en frihedens mand, tålte ikke vold under nogen form, sjælelig eller legemlig. Han levede og døde i troen på sin og vor Frelser.

Far var kapellan i Ølgod, sognepræst i Råbjerg, i Skallerup, i Vignæs og i Søllested. - Som emeritus boede han med mor sammen med Nanna i Hillerød, hvor Nanna endnu bebor den samme hyggelige lejlighed, Slotsgade 2.

Den bedrift i fars liv, som mor var mest stolt over, var, at han som ene mand og nybegynder i præstegerningen, vovede at gå op imod strømmen ved Lars Kruses begravelse i de mørkeindremissionske tider, hvor man var ved at stede den store og tapre redningsmand til jorden under stiltiende fordømmelse, fordi han ikke var gået i fold med de andre troende; præsten talte om omvendelse og intet andet. Da kunne far ikke andet; skønt mor trak i ham for at forhindre ham, sprang han op og talte glødende og varmt om Lars Kruse og hans ædle gerning. - Fiskerne var bevægede og glade. Mor sagde, at fars ord havde været som guldæbler i sølvskåle, - og hun tilføjede stolt, at der gik ry af det.

Inga Gerner Nielsen.

THYRA JENSEN f. Lauesgaard (1865-1949)

I anledning af 100-årsdagen for præstekonen og forfatterinden Thyra Jensens fødsel, bragte Frederiksborg Amtsavis den 9. oktober 1965 nedenstående kronik, skrevet af Nanna Gandil, født Bojsen Jensen, Hillerød.

Præstekonen og forfatterinden Thyra Jensen blev født i Sillerup i Sønderjylland. - Hendes fader, skolelærer J. P. Lauesgaard, gik lykkelig med sin lille datter i armene op og ned ad gulvet og sang for hende alle vore fædrelandsange. Hun skulle opkaldes efter Thyra Dannebod, hun skulle være de danske til hjælp og støtte. - Lauesgaard blev fordrevet, fordi han ikke ville aflægge troskabsed til Tyskland; men aldrig ophørte han med at tro, at han ville opleve den dag, da Sønderjylland kom hjem. Gode, begavede mænd

rystede på hovedet af hans »naivitet«, men han kom som gammel mand til at opleve den lykkeligste dag i sit liv, da han med sin ældste datter, Thyra, rejste ned for at stemme det gamle land hjem. Det er baggrunden for Thyras store kærlighed til Sønderjylland. - Efter genforeningen blev det især de efterladte i Sydslesvig, hun ville hjælpe.

I Raabjerg ved Skagen fik hendes mand sit første kald som sognepræst, og hurtigt efter hinanden var de tre første små piger, Signe, Nanna og Laura kommet til. - Sidste sommer besøgte to af hendes døtre en svoger i Kandestederne. Han bragte dem sammen med en stout og rask 91-årig vendelbo-kvinde, der endnu huskede deres forældre som unge præstefolk.

Hun fortalte om, hvordan hendes mand havde hentet præstekonen, da fødslen noget pludseligt var kommet på. Thyra havde grebet, hvad der var nærmest ved hånden, den rene kaffedug og pakkede barnet ind. - Inga spurgte: »Fortæl os, hvordan så far og mor ud som unge, og hvordan var de?»

- »Jo, Thyra var jo lille, væver og rødmosset med et par blanke blå øjne. Frede var høj, tynd og bleg, han glippede med øjnene og var noget nervøs. Der var så mange »store ånder« blandt præsterne deromkring, han var vel bange for ikke at slå til, men - Thyra var aldrig langt borte«.

Det var netop sagen, hun var ham en strålende hjælper i hans lange præstegerning, hun hjalp, opmuntrede og beundrede ham. Den nervøse glippen forsvandt aldeles, og han blev en meget skattet og elsket præst. Aldrig var Thyra lykkeligere, end når hun kunne være stolt på hans vegne - og det kunne hun ofte.

I Raabjerg præstegård begyndte hun at skrive, det var småting til bladene om hverdagens begivenheder. Hun havde sin faste søndagsrubrik og fik derigennem en trofast læserkreds. Hun var den tids »Susanne«. - Frede Jensen fik opfordring til at søge kaldet i Skallerup-Vennebjerg ved Hjørring, og her blev de to yngste børn, Inga og Boje, født. - Det var en stor præstegård, og der var plads til Fredes gamle far, præsten i Ebeltoft, der var blevet enke-mand. Han var en mild og kærlig mand, elsket af alle, især af børnebørnene, og Thyra nød hans fine, gammeldags galanteri.

Efter sin svigermor Nanna Bojsen Jensens død havde Thyra fået stillingen som konsulent i håndgerning ved højskolerne. Det bragte hende i forbindelse med mange højskolefolk, og blandt dem følte hun sig rigtig hjemme. Det mindste barn havde hun med på de tit lange rejser. - Det stod i sin barnevogn i højskolehaven under de store gamle træer, og der sad hun midt i en flok glade, ivrige, unge piger og underviste. Hendes børn derhjemme længtes efter hende, men det var som himmerig at få hende strålende glad tilbage, og som hun dog kunne fortælle. Det var mørkningstimer af megen hygge og fortrolighed. Thyra skrev en artikel i Højskolebladet om, at det var moderens pligt at fortælle sine børn om, hvordan de små børn kom til verden i stedet for storkesludderet. Det vakte en storm af breve. - Det kan synes uforståeligt for nutidsmennesker, men mange fandt det dengang forkasteligt,

nærmest forargeligt, det var noget med støvet på sommerfuglevingerne etc. Der var dog nogle unge lærere, som støttede hende. — Thyra fortalte sine børn om sin egen barndom. Det blev til hendes første børnebog: »Historien om de fire smaa Piger«. Det var dengang ikke så almindeligt med børnebøger, så den vakte en del opsigt. Den efterfulgtes af »Store Bror og lille mig«, »Blommestenen« og »En lille Pige, som danser«. Noget sentimentale for nutidens børn er de måske, men endnu (i året 1965) græder små piger i medfølelse med lille Aksel, der i fortvivlelse går hjemmefra. — Alle bøgerne er forlængst udsolgte.

Befolkningen i Vendsyssel var præstefolkene kommet til at sætte stor pris på, men klimaet var hårdt, et af børnene skrantede, og lægen tilrådede mildere klima, det blev Vignæs på Lolland. — Præstegården her var over halvandet hundrede år gammel, der var i tusindvis af rotter og mus samt fluer i milliarder, idet indkørslen var flankeret af to store møddinger. Af de 31 rum var kun to stuer beboelige, og den to og en halv tønde land store have var et vildnis. Der var noget at tage fat på. — Krigen mod rotter og mus satte ind, men blev egentlig aldrig vundet. Dog opstod der af al den forfærdelighed det dejligste og mest poetiske hjem. Haven — stiv lollandsk lerjord og tung at arbejde i — fik de i deres ansigts sved sat skik på, det blev en Edens Have med lindeallé, blomster, frugttræer og nattergalekrat. Udenfor hovedøren voksede stokroser i alle farver helt op til det gamle stråtag. I de mange stuer myldrede betalende og ubetalende gæster, mest det sidste.

Kunstnere holdt til her. Den gamle professor Vilhelm Rosenstand malede præsten, men samtidig fortalte han sin model så mange saftige og kraftige historier, så Thyra ikke rigtig kunne lide det udtryk, hendes mand havde, hun syntes ikke, det passede til kjolen og kraven, han havde på. Vor store skuespillerinde Anna Larssen sad i lysthuset og skrev sine erindringer, det var efter hendes omvendelse og brud med teatret. — Hver gang et afsnit var færdigt, kom hun og læste det højt for Thyra, det var ikke kedeligt.

Vignæs sogn havde hidtil sovet en tornerosesøvn, men nu tog det energiske præstepar fat. Søndagsskole for børnene, syskole for de lidt større piger, gymnastik for de unge, kirkekoncerter og en foredragsforening blev startet. (Husk, det var længe før aftenskolen, radioens og fjernsynets tid). Hvad alt dette kostede af arbejde ved kun den, der selv har prøvet at holde sligt i gang. Mange fremragende talere lykkedes det at få. — Betalingen var som oftest gæstfrihed i præstegården.

I Vignæs-perioden overgik der Thyra det meget ærefulde, at hun som den første kvinde i Norden tog sæde i en folkevalgt forsamling. Det var rigsdagens første kirkelige udvalg (1904-08), hvor hun i et lille mindretal blandt grundtvigianerne modigt kæmpede for religiøs forståelse og frisind. — I den periode skulle hun sammen med flere andre tale ved et stort møde i Koncertpalæet. — Hun ville gå ind ad den særlige indgang for talere, men blev standset af dørvogteren: »Det er den anden vej, lille frue«. Thyra var til sin

sorg uanseelig af vækst. »Ja, men jeg skal tale«, indvendte hun. - Men den tro vogter opfattede det som en vittighed: «Skal De tale? Nej, holdt nu...». Men ind kom hun, og talte fik hun også. - I en årrække var hun formand for Dansk Kvindesamfund i Sakskøbing og indførte som den første her D. K.'s julefest for gamle, noget der stadig finder sted.

Thyra syntes ikke, den megen plads og de mange rum i præstegården blev udnyttet, så hun startede under første verdenskrig et sommerkursus for unge piger, 10 norske og 10 danske. De blev undervist i husholdning, håndgerning, samaritergerning, porcelænsmalning o. m. m. - Hun havde et udmærket tag på de unge piger, de havde både respekt for og fortrolighed til »tante Thyra«. Engang fik hun selve Vilh. Andersen til at komme og læse op i »Brugssalen«, det var »Elverhøj« af H. C. Andersen, en vidunderlig præstation. Han gøglede som den store kunstner, han var. Bagefter spurgte Thyra »Brugs-Nora«, hvad hun syntes om det. »Ma' ka' næsten in'forstoe at et voksent mandfolk ka' få sig selv til at vare så »sjatte« (pjattet).« Thyra var ikke helt klar over, hvilken af de to herrer Andersen, H. C. eller Vilh., der havde været »sjatte« - eller om det var dem begge to. Men de 20 unge kursuspiger jubledede, og Vilh. Andersen blev tre dage i præstegården og læste op både eftermiddag og aften. - Den meget kritiske dommer Gandil, der forlovede sig med en af døtrene skrev i et brev til sin søster: »Tro ikke, det er en almindelig præstegård, det er et kulturcenter«.

Sommeren 1918 nedbrændte den gamle præstegård. En gnist fra skorstenen antændte det knastørre stråtag, og på 20 minutter var de fire sammenbyggede længer et rygende flammehav. Thyra og Frede stod i haven og så malerier krølle sammen på væggene, hørte stabler af det smukke københavnske porcelænsstel ramle sammen, strengene i flyglet springe, hele hjemmets store bogsamling, 2000 bind, blive til aske, og hvad der næsten var det bitreste, Thyras manuskript til bogen om Constance Leth - flere års arbejde - brændte. Men ingen mennesker eller dyr indebrændte, og der var dog to småbørn og en lam pige, som skulle bæres ud. - Thyra græd, hun mistede alt håret den sommer, men fik det dog igen senere. - Hun tog sig sammen, fuldførte sit sommerkursus i en nedlagt skole og begyndte igen på sin bog.

Som gammel kone så hun på den lange række bøger på bogreolen: »Tænk at jeg har kunnet overkomme at skrive så meget«. Fire børnebøger, »En dansk Præstekones Historie«, »Constance Leth«, »Fra gamle Præstegårde«, 1. og 2. del, »Bispinde Nanna Bojsen« og »Kvinder i Grundtvigs Liv« er nok de mest kendte. Hun havde en stor og trofast læserkreds, bøgerne kom i to oplag på H. Hagerups Forlag og er nu forlængst udsolgte. - Desuden skrev hun utallige småfortællinger, noveller, kronikker og artikler.

Det sidste præstehjem blev Søllested, som Frede fik opfordring til at søge, skønt han var over 60, det var i kirkelig henseende en oase på Lolland. - Der var højskole, som gav lejlighed til rigt samarbejde, en levende befolkning og *en fuld kirke*. Alle børnene var blevet gift, men nu myldrede børne-

børnene op. Frede byggede i haven et lille hus, »Kusinelyst«, til dem, og under den store tuja på plænen udfoldedes et muntret liv. - Søllested-tiden var ikke nogen lang årrække, men det var en god og glad tid. Præstefolkene fik også her mange venner, der ikke var karrige med at vise deres påskønnelse. På Thyras 70-års dag kom et telegram fra kvinder i Søllested:

»DET SUSER I TUJAENS KÆMPEKRONE,
HILS DANMARKS YNDIGSTE PRÆSTEKONE.«

På det tidspunkt var præsteparret som pensionister flyttet til en datter, lærerinde ved Frederiksborg Statsskole i Hillerød, og her fik de et langt og godt otium, idet hendes venner også blev deres. I Hillerød-tiden oplevede Thyra, at kvinder fra Sydslesvig kom rejsende og bad hende blive formand i „Den slesvigske Kvindeforening“ efter fru Louise Wrights død. - „Hvad betyder det?“, spurgte Thyra. „Du skal være vor mor – vi har ingen anden, og vi trængter til det“. Og Thyra blev deres mor.

Hun rejste ofte ned til dem. - De, hvis sønner var faldet i krigen, var så fortvivlede, hun delte deres sorger og glæder, hun samlede dem til møder og støttede deres forskellige gøremål. - I en inspireret stund fik hun ideen til „Slesvigske Kvinders Julebog“, som hun udgav fra 1936 og til sin død. Den blev en succes. I 13 år blev den trykt i stadig større tal og indbragte gode summer til støtte for „Sydslesvigsk Hjemmeslid“ og til at lønne en sygeplejerske o. m. m. - Gav hun sydslesvigerne sine sidste kræfter, så blev hun rigt belønnet ved deres kærlighed, taknemmelighed og venskabet med to af deres bedste repræsentanter, Maren Sørensen og Anna Kjems.

I Hillerød sluttede præsteparret sig særlig til kredsen omkring Højskolen og om Marie Mørk. Thyra havde altid beundret „la grande Marie“, men da denne blev svag, kom hun til at holde af hende. - En dame i Hillerød sagde: „Der bliver aldrig kedeligt, hvor Thyra Jensen er. Hun bringer altid et interessant emne under debat“. - En anden gammel, nys afdød dame sagde: „Om jeg kan huske Thyra Jensen, hende glemmer man ikke. Vi havde været til Santhalmøde og fulgtes ad over Torvet - vi samtalede så dejligt“.

Thyra Jensen forstod netop samtalskunst, og her er vi måske ved det mest betydningsfulde hos hende. Hun havde den evne, som kun ejes af få, at kunne være sjælesørger. Mennesker kom til hende fra nær og fjern med deres bekymringer. Tit folk hun slet ikke kendte. Og hun ofrede dem af sin menneskelighed og sin tid, alt hvad de trængte til, lyttede til dem, til de fik klarhed og orden på deres tanker, trøstede og rådede dem, opmuntrede og arbejdede med dem, sommetider i årevis, indtil de frigjort og dygtiggjort til livet kunne sige hende tak. - Mange er de, som står i ubetalelig gæld til hende. Det var hendes fordomsfrihed og overbærenhed, hendes humør og hendes urokkelige tro på, at man kunne vinde frem med det gode, som skabte den ualmindelige tillid til hende, og det var hendes tro på menneskene, der nødte hende til at hjælpe, hvor hun kunne.

Også ind i fængslerne førte hendes varme sind hende, sommetider i medlidenhed med den dømte, hvis menneskeværd hun måtte prøve at genoprette, og sommetider over en dom, hun fandt urimelig. En af dem skrev om hende: »Hendes trofasthed og godhed imod mig i mit livs største prøvelse, da man spærrede mig inde bag jerntræmmerne, gav mig mange glade tårer, som mildnede sindet og viste mig, at der i verden stadig findes mennesker skabt i Guds billede«.

— Læge Svend Hoffmeyer, som hun beundrede, skrev om hende: »Mellem venner var hun lige til sin højeste alderdom det levende og æggende midtpunkt, vittig og malende som fortæller uden at tage sig selv for højtideligt og vidunderlig interesseret i alt, hvad der foregik i tiden. - Midt under krigen lykkedes det denne lille gamle kvinde at komme over grænsen og tale til de sydslesvigske kvinder. — Med sit skarpeste vid hånede hun præsternes modstand mod kvindelige kolleger, og et så alvorligt spørgsmål som fødselsbegrænsning optog hende, idet hun havde fuld forståelse for dette problems sociale dybder. Thyra Jensen kunne være dybt uenig med én. Det skilte aldrig. Hun havde den fordragelighed, tillid og godhed, som tidens mennesker trænger til mere end noget andet«.

— Mens Thyra arbejdede i sin karnap i den store stue i Slotsgade 2 med sine skriverier, sled Frede, der efterhånden var blevet meget tunghør, med sin have. Yndig var den måde, hun tog imod ham på, når han træt og svedig kom hjem. Hun gik ham altid i møde med udbredte arme: »Min flittige gamle mand, velkommen hjem!«

De sås på Hillerøds gader, støttende sig til hinanden, når de hver søndag gik til kirke, hvor de havde deres faste plads, lykkelige for de gode præster. Det var et tungt slag for Thyra, da hun samme år mistede sin gamle mand og en elsket datter. Da blev den livlige, gamle kvinde med et så stille. Hun var efterhånden blevet næsten blind, forskellige øjenoperationer var ikke lykkedes. Kræfterne tog af, de sidste brugte hun til at gennemføre en kirkegang. Tre dage senere sov hun ind, hun var ved fuld bevidsthed til det sidste.

Der var ingen angst over hende — der var forventning.

NANNA GANDIL, f. Bojsen Jensen.

LAURA FABRITIUS de TENGNAGEL

født BOJSEN JENSEN (1893-1948)

Laura var nummer tre af os fem søskende, og det var nok ikke så let, for uvilkårlig gik de to store og de to små sammen. Dertil kom, at hun havde rødt hår! - »Rødkælling«! har jeg hørt drenge råbe efter hende. Barndommen var således noget vanskelig, men hun fandt afløb for sin store, moderlige omsorg ved at være god imod dyr og småbørn. Hvor var hun ikke elsket af »Bella«, vor hund, og »Max Peter«, den lille hest, som hun trofast, i al slags vejr, flyttede ude i »Præsteskovene« flere gange dagligt, for at den altid skulle have friskt græs.

Så kom maleren Sigurd Olrik og malede bl. a. os børn. Han var begejstret for Lauras røde hår, det gav en forandring. Og så begyndte Laura at blive køn, »Rødkælling« forvandlede - og samtidig blomstrede et ukonventionelt sprudlende, ofte grotesk humør frem hos hende.

Trangen til at gøre godt mod børn førte hende på børnehospitalet i København - og ingen kunne som Laura gengive en vågenat hos de små med alle lydene; vræl i de forskellige toner nærter m. m. m. Men stærk var hun ikke, en forgiftning, der truede med at berøve hende den dejlige hårmanke, og en gigtfeber forhindrede hende i at fortsætte. Dog kom håret igen, og det var en strålende ung pige, som rejste til Tyskland og vandt venner for livet hos baron v. der Reckes, hvis jeg husker ret, og tog på Askov højskole, hvor hendes stile vakte berettiget opsigt, samt - ikke mindst - tog imod talrige gæster i hjemmet, den kære, gamle præstegård i Vignæs.

— Huslig dygtig var Laura i usædvanlig grad. Hendes gode veninde, fru pastor Marcussen i Vaabensted, siger om hende: »„Lolse“ var kunstnerisk og havde en mægtig evne til at gøre sit hjem smukt og hyggeligt! Hun elskede musik, og hun var en klog kvinde, som ejede kærlig medfølelse og tænkte på andres lidelser. Gladest var hun, når hun kunne tage sig af de små og ulykkelige i samfundet. Jeg husker en blind pige, hun havde hjemme hos sig og var god imod. - Men hendes evner

kunne være kommet til større udfoldelse, de hæmmedes af hendes mindreværdsfølelse og sygdom. Hun følte sig ikke „bega- vet“, skønt hun netop var det. Hvor holdt jeg meget af hende!

Laura var gift med Johannes Fabritius de Tengenagel, dommer i Nakskov og nu i Helsingør. Hun blev mor til to børn, Inga og Conrad, som hun elskede over al beskrivelse og kunne lege med som ingen anden, som når de var ved stranden, og hun forestillede en lille havfrue, der steg op af vandet med den lange, grønne tang i sit udslæede, rødgyldne hår. Ingen, som har set Laura spille komedie, vil heller kunne glemme, hvor sprudlen- de fantasifuld hun var. Hun broderede de dejligste ting med sølvtråd, perler og silke. Men sart af helbred blev hun ved med at være. Derfor var det så helt eventyrligt for hende, at hun fik lov at blive mor til en stor og kraftig dreng - hendes livs stolt- hed. — Afdelingssygeplejerske frk. Næsbye fortæller om hende: »Allerede i efteråret 1940 samlede fru Fabritius som den første hernede på Lolland-Falster damer i sit hjem for at interessere os i »Margrethesenge« til ubemidlede mødre. Vi var 18 damer samlet i hendes skønne hjem i Nakskov, og fru Fabritius havde en evne til at gøre os begejstrede for sagen og sætte os i gang, så vi meget hurtigt fik de første senge i stand til hjælp i den alvorlige tid.«

— Laura med det varme moderhjerter og det tindrende kunst- neriske sind, vi mindes dig og savner dig. — Ingen kunne trø- ste som du.

Inga Gerner Nielsen.

Dommer VALDEMAR GANDIL (1868-1921)

Min mand var fransk-reformeret af gammel Hugonotslægt. Vi blev viet på fransk af pastor Nicolet i den reformerte kirke i København, bagefter gav min far os den folkekirkelige velsig- nelse. I Politiken stod »Godt Gift«, med beskrivelse af bryl- luppet. Vi var enige om, at det passede, vi syntes hver for sig, at vi var godt gift. Min mand var i Sakskøbing den sidste kon- gevalgte og den første folkevalgte borgmester, af dem var der

kun ganske få i landet. Det var en skæbnens ironi, at min far skulle få tre dommere som svigersønner. Lige fra ung, grundtvigsk teologistuderende havde han næret antipati mod jurister, de var velklædte, soignerede med rene manchetter og blankpudsedede sko. Teologerne var det stik modsatte, ja, de satte næsten en ære i at negligere det ydre. Jeg mindes engang min mand i al gemytlighed angreb min fars væremåde, men jeg flammede op: »Min far er en helstøbt personlighed!« »Ja, men derfor kan der vel ikke være noget i vejen for, at han tørrer sine helstøbte fødder af, inden han kommer ind.« Det gjorde far nemlig aldrig; hans spor kunne følges gennem alle stuer på vore lyse gulvtæpper. Men min mand kunne lide at høre far i kirken og nød hans kønne stemme, når han messede. — Vi var gift i to og et halvt lykkelige år, så døde min mand efter en operation.

Nanna Gandil.

POUL GERNER NIELSEN (1894-1963)

Poul blev født ind i en verden af omsorg for sindslidende og forulykkede mennesker og kom fra ganske lille til at holde af mennesker med enhver form for handicap. — Han kom tidligt på kostskole i Birkerød, en noget vanskelig overgang for en lollandsktalende provinsdreng, da kostskolen på den tid var befolket med mange velhavende fars-sønner af udpræget københavnsk kultur. — Han tilpassede sig efterhånden og kom til at elske rektor Engelsen, i hvem han fik en ven for livet.

Ved udbruddet af første verdenskrig i 1914 var han i gang med medicinen, men kastede sig med større energi over uddannelsen i Akademisk skyttekorps i håb om snarest at skyde tyskere. Da det trak så længe ud med opfyldelsen af dette ønske, drog han i 1916 til »The far East« i håb om at gøre en hurtig karriere, så han kunne gifte sig med den pige, han havde valgt for to år siden. — I 1917 fulgte jeg efter ham, og vi blev viet i en kirke i Singapore. I 1919 blev vor førstefødte, en stor, dejlig dreng, døbt i en anden kirke derude. — Vort liv i Malay

States (nu Malaysia) og i Siam (nu Thailand) har jeg skildret i en bog (»Hjemliv i Østen«, 1927) med illustrationer. Min anden bog blev skrevet efter vor hjemkomst, men har absolut *ikke* Poul til model; den hedder nemlig: »Jeg tog mig en hustru i Øst og i Vest«, hvad Poul bestemt ikke gjorde.

Livet derude var fængslende og ofte overordentlig spændende, men megen sygdom ramte os, og vor dejlige dreng døde. På det tidspunkt havde vi fået vor lille pige, Thyra, opkaldt efter min mor, men kaldet Tytte — nu Tytte Botfeldt. Jeg var så bange for også at miste hende, at jeg rejste hjem med hende, da hun var årgammel. Det følgende år fulgte Poul efter os, og da hans far ønskede, han skulle blive hjemme og gå ind i arbejdet hos ham på den kære gamle »Anstalt«, gjorde Poul det med stor iver og tog fat: nedrev mure, fjernede jernstænger for vinduerne, »bekæmpede« kloral og veronal og lokkede syge op af sengen og fik indgivet dem arbejdsmod og -lyst igen. Det gav ham altsammen et lyst og lykkeligt liv, skønt vi havde mistet endnu en lille søn. — Men siden fik vi igen to drenge. Det var arbejdsglade og gode år, indtil anden verdenskrig brød ud den 9. april 1940.

Denne gang indgød krig ham ikke lyst eller trang til at skyde tyskere, men en dag i 1943 spurgte han mig dybt alvorlig, om jeg havde noget imod, at han gik ind for at skjule en faldskærmsjæger fra England. Jeg var så jublende glad ved tanken om at få lov at være lidt med i frihedskampen, at Poul måtte tale mig til for at få mig til at se mere nøgternt på, hvad man kunne risikere derved. — Det kom ... herom har han selv fortalt i sin bog »Gæst hos Gestapo«, forfattet på sygelejet, efter at han var sluppet ud af fangenskabets — »røvet fra Tyskens«, som han har skrevet foran i min salmebog.

Poul genvandt sit helbred nogenlunde og kunne stadig have stor glæde af sit arbejde mellem alle sine venner, både syge og sunde. Hans bedste fornøjelse var at hjælpe andre og at dele med dem, aldrig karrig på muntre ord eller venlighed eller en god historie. En af patienterne, en habil snedker og billedskærer, udskar ham alle tiders kæmpeseng, hvor ikke blot hans egne

lange ben kunne ligge udstrakt, men hvor fodenden tillige kunne rumme en masse børn, som hyggede sig hos ham, mens han fortalte oplevelser fra sit eventyrlige liv.

Da døden kom med blodprop ved hjertet, sagde han: »Jeg dør glad!« jeg kunne kun svare: »Ja, Poul, for Thor fortsætter din gerning.« Og jeg ved, du ikke er bange for at dø.« »Det er jeg ikke, men jeg er ked af at gå alene.« — Han stod endnu en hård strid igennem, og lægerne gjorde deres yderste, men det var forbi. Han nåede at give sine børn den aronitiske velsignelse, som han nærede så stor højagtelse for. I. G. N.

* Thor er fjerde generation som leder af den mere end 100-årige „Anstalt“, nu „Forsorgs- og Behandlingshjem“ i Sakskøbing.

SVEN GERNER NIELSEN (1919-20) POUL GERNER NIELSEN (1921-22)

Det er længe siden mine to små drenge døde fra Poul og mig, men jeg vil så gerne mindes dem her alligevel. Den første var vor førstefødte; Sven var han døbt, »Tipsi« kaldte vi ham. En 10 punds dreng, der som nyfødt lå på maven på sygeplejerskens skød, løftede hovedet og så sig spændt og forventningsfuldt omkring. — Han blev halvandet år gammel, døde i Thailand af kolera, lige efter Tyttes fødsel. Vor sorg var stor. Vi måtte selv begrave ham. — Trediedagen efter hans død sad jeg på sengen og følte pludselig hans arme om min hals, som stod han - som så ofte før - på sengen bag mig. — De danske salmer var min trøst: Den er slet ikke af Gud forladt, hvem Han fratager de hjertenskære, thi hvor vi have vort hjertes skat, du vil og gerne vort hjerte være...

Da begyndte min søgen efter Gud, og Han kom til mig, da jeg næsten to år senere på sygehuset i Maribo (jeg var rejst hjem af angst for, at vor lille pige, »Tytte«, også skulle dø) - hørte den unge læge sige: »Deres barn kan ikke leve«. Jeg følte det, som gik jeg under i et sort mørke, og sommetider har jeg

tænkt at jeg døde, for jeg var så meget syg af malaria. I denne sorte nat kom vor Herre Jesus til mig. Jeg så ham kun bagfra, men Han tog mig ved hånden - Hans venstre greb min højre - og førte mig op ad en grøn skråning. Og min sjæl var fyldt af en sådan fred og lykke, at kun ordet: Salighed kan beskrive den tilstand.

— Jeg har aldrig oplevet noget sådant siden, men jeg har fra den stund elsket Ham, som elskede os først, og visheden herom er kernen i mit liv og vil altid være det, så at jeg ser frem til min død med fortrøstning, ja forventning og glæde, for da får jeg lov at møde Ham selv og mine kære.

At lærde nu siger, at det er det bedste, man kan gøre et lille barn - og vel særlig det hjertesvage barn - er at lægge det skind mod skind ind til moderens bryst er vemodigt at læse. - Det vidste man intet om dengang. ... Vor lille Poul blev 18 dage gammel, han var meget smuk som død. *Inga Gerner Nielsen.*

NIELS GERNER NIELSEN (1930-1966)

Kan man overhovedet skrive en kort nekrolog over en elsket søn, min maskinmesterson, som døde for få år siden. Har det nogen som helst vægt, når en mor siger om sin søn, at han var en ædel mand, og at der ikke var svig i hans sind. Hans død har jo givet én et sår, som aldrig læges. — At han skulle herfra, fra sin elskede unge kone og sine to kære smådrenge, hans livs stolthed og fryd, bliver ved at være uforståeligt og ubegribeligt. Hvordan får man dog leukæmi, blodkræft? ... har det noget at gøre med den malaria, hans forældre sloges med i de unge dage? De lærde siger nej. - Men det var godt, ingen vidste, at han skulle blive angrebet af noget så frygteligt.

Som lille dreng gik han en dag i gården derhjemme og svingede med en stump ledning i hånden, den svingede ind mod hans øje og beskadigede det, så det måtte fjernes. - Men han kom helt over det, svømmede, sejlede, gik på jagt, tog på ture, legede og dansede - og så var der jo en lille pige, som danse-

de ind i hans liv, og de var knap voksne, før de to havde fået kig på hinanden, til begge familiers store overraskelse, for ingen af os havde tænkt sig et svigerbarn af netop *den* type.

Det varede jo da også en del år, før de rigtig fandt ud af, at de ikke kunne undvære hinanden. Niller, som vi kaldte ham, var slet ikke glad for al den læsning, som skulle til for at få en rigtig uddannelse. Men Grethe, hans kone, ildnede ham og støttede ham og var ham en vidunderlig »medhjælp« (er det ikke sådan vor Skaber citeres i 1. Mosebog?) der altid stod ved hans side, alt mens hun selv sled hårdt i det på sit apotek, samvittighedsfuld som hun er.

Niels sejlede på Grønland, det hørte med til uddannelsen, og han kom hjem og læste og tog en nydelig eksamen, hvorpå han blev andenmester på statshospitalet i Vordingborg.

— Den helt store glæde i hans liv holdt sit indtog, da den længe attråede søn omsider kom til verden. Niels var som beruset af fryd. Og så kom der endda én till - Det var som en overdådighed.

Også i hans arbejde var han en glad mand. Med humør. — Det er blevet mig fortalt, at en funktionær engang kom ind til ham på kontoret og beklagede sig meget over en andens handlingemåde, og Niels med stor deltagelse i stemmen svarede: Ja, det er ikke let at være menneskel Manden følte sig nok helt veltilpas ved at få medhold, men den følelse forsvandt, da Niels slog i bordet og råbte: »Hvem fanden har sagt, det skulle være det?«! — Der var altid mandig kraft over Niels og snilde over hans bridgespil, som han nød så meget, at det gjorde den sidste - mere og mere svære - tid udholdelig for ham.

— Helt usandsynlig god var han imod sin far under dennes sidste strenge sygeleje på Rigshospitalet, hvor han engang overnattede på det bare gulv i en gang, for at være ved hånden. Også mod sin svigermor var han hjælpsom. Hun havde boet hos ham og Grethe efter sin mands død, og hun og Niels var så gode venner, som man kun sjældent ser en svigersøn og svigermor være det. Han elskede hende af hele sit varme hjerte. Endnu højere elskede han sin kone og allerhøjst sine drenge.

Og han holdt af mennesker. — Hvis der har været noget rigtigt i den tale, min præstefar yndede at holde ved familiemiddage på »Anstalten« (plejehjemmet) i »gamle dage«, om hvor væsentligt det var at forene »præstegårdsånd« med »anstaltsånd«, så var det nok Niels, som kom det ideal, hans morfar forestillede sig nærmest.

I Grethes og drengenes hjem hænger et stik af Budstikke-Bojsen, deres tiptipoldefar, og en tegning af deres oldefar, Frede. Grethe lærer sine sønner at holde af deres fars slægt.

Inga Gerner Nielsen.

SIGNE FABRITIUS de TENGNAGEL

født BOJSEN JENSEN (1890-1959)

CONRAD FABRITIUS de TENGNAGEL

(1885-1970)

Signe, min storesøster, stod for poesien i min barndoms og ungdoms præstegård i Vignæs på Lolland. — Signe lærte mig at læse ved at finde en gammel bog, hvori jeg til at begynde med skulle sætte streg under hvert eneste e på en hel side. Genial måde at lære en femårig at kende bogstaver på. Nemt og fornøjeligt, det gjorde mig til læsehest.

Så blev Signe voksen — så blev hun skøn. Var det en aura, der var om hende? Eller hendes strålende farver? Jeg husker hende ved hendes hjemkomst fra sommerophold på Skagen, hvor hun havde omgædes Anna og Michael Ancher samt andre store kunstnere; da strålede hun selv, som kun en 17-årig kan stråle. Signe var selv en kunstner, men skrøbelig og søvnløs allerede som ung. Kunstner? Ja, hun tegnede og havde talent, det kom bedst til sin ret, da hun byggede rede for mand og børn. Hendes hjem var altid smukt, og mere end det, det var rigt på den poesi, som fyldte hende selv.

Den dag, manden kom ind i hendes liv, husker jeg som i går. Vi havde selskab og legede alle mulige gammeldags lege og ordsprogslege oppe i »salen«, da Signe meddelte: »Nu kommer

jeg med en overraskelse! Vi ventede spændt på, om det var noget, der skulle gættes eller hvad. Op gik døren, og dér kom Signe med »overraskelsen«, den nye unge dommerfuldmægtig i Saksøbing, som første gang viste sig i familien. - Alle brast i latter! Stakkels unge mand! Men selv om han vel nok var lidt overrasket over den modtagelse, tog han den med godt humør. Og hvor vi dog alle var betaget af ham. Så høj og flot, så god og glad. Og dertil så god en skytte. Og han kunne både spille og synge. Frühlingsrauschen bruste gennem de gamle stuer. Ja, Frühling! Og Gluntarne! Studenterhumør og glade dage i den gamle præstegård. — Signe glemte sin søvnløshed, blev mere strålende end nogensinde. Lykkelig, lykkelig. Fest og bryllup.

To dejlige småpiger fik Conrad og Signe. Og de gjorde noget, som dengang forekom ret eventyrligt, standsede det travle og indbringende dommerfuldmægtigliv og tog et helt år til Paris. - Sabbatsår! De kom foryngede og glade hjem til ny travlhed i Odense, i Løgstør og sidst i Århus. — Dommerår.

Signe havde tegnet meget i Paris. Nu skrev hun også, dejlige breve, meget smukke kronikker, dybt religiøs og stærkt søgende, som hun var, levende optaget af alt nyt, stort og godt i tiden. — Særlig årene i Løgstør står for os alle i glans. Store familiefester, gavmildhed, glæde, godhed - især mod dem i familien, som havde det svært, afbrudt og hæmmet af Signes svage perioder med den truende søvnløshed, som til allersidst blev til den svære Parkinsonssyge. Men det er vist godt, livet ikke er bare skønhed og glæde, det gav nok ikke den udvikling, som giver mening med vort liv.

Under krigen var Signe lykkelig over at få lov til at huse én af de mænd, som var ganske særlig udsat. — Sine sidste dage tilbragte hun hos Poul og mig på plejehjemmet i Saksøbing, hvor alle var god imod hende.

En nat fandt jeg hende uklar, siddende uden for sit vindue midt mellem de blomstrende rosenbuske. Med hånden fuld af roser og torne smilede hun til mig. Men juleaften var hun helt klar og blev båret op til os og sad glad ved juletræet og sang julesalmer og frydede sig over børnebørnene, som kom og be-

søgte hende. Få dage efter kom døden blid og stille. Afdelings- sygeplejersken satte levende lys i smukke stager ind til os. — Conrad holdt Signe i hånden, og han - og vi alle - bad Fader- vor sammen. Skønnere død kan man vist næppe få.

Og nu, ind under jul 1970, fulgte hendes elskede Conrad ef- ter hende, han, som hun hele sit liv elskede og stolede på, og som gav hende den tryghed, hun trængte til. Over ham kunne man sætte det gamle romerord, frit oversat til dansk: »Således er Fabritius, som vanskeligere kan bortledes fra hæderlighed, end solen fra sin bane.«

Inga Gerner Nielsen.

BOJE LAUE HERAMB BAY JENSEN (1899-1962)

Boje blev som barn noget forkælet af sin mor, han var jo den længe attråede søn og også lidt skrøbelig og tilmed den yngste. Men han blev snart en frisk og rask dreng, som sejle- de, fangede rejer og ål, som han røg over bål på stranden, og som jeg, hans søster, med glæde spiste sammen med ham — halvvrå. — Vi blev meget gode venner.

Vi kom begge to i skole i Sakskøbing. Siden blev Boje stu- dent fra Aalborg Gymnasium, og derefter trak det i ham for at komme til Østen til Poul og mig. - Poul, hans svoger, var plantagebestyrer derude.

I Siams (nu Thailand) jungle lavede han sin egen plantage og oplevede sælsomme ting. Den største hændelse var den nat, han hos os (som netop var langt borte på besøg hos prins Si- thiporn) blev kaldt ud til forsvar for vore geder, han sad oppe i et træ og så leopardens ildøjne nærme sig, skød midt imel- lem dem og ramte så han troede dyret var dræbt. Han fulgte dens blodige spor og endte med at skyde den, mens den var i en frygtelig tvekamp med én af hans mænd. Vel nok det mest angstfyldte øjeblik i hans liv, da han måtte skyde for at frelse manden, men fuldt ud såvel kunne ramme ham som dyret. — Han ramte rigtigt! ... Den arme siameser havde lange, blødende flænger ned ad ryggen efter dyrets skarpe kløer, men sagde:

»Næste gang du vil ud at skyde, vil jeg med dig igen, Nai Hæng!« — Boje kom hjem til Danmark og studerede theologi; hebraisk fængslede ham, men snart blev han kritisk over for Paulus, som han mente blev sat alt for højt, og nåede aldrig at blive ven med ham.

Han blev præst i Vester Ulslev, fik en prægtig og overordentlig dygtig kone og to søde døtre, et dejligt hjem og en underskøn have med sjældne træer fra biskop Monrads tid, og han havde båd i hav, sådan som han elskede det. Det var en af hans livs store glæder at på på jagt. I hans kontor lå skindet af den store hanleopard, han skød i Thailand.

Boje havde humor, som til dels skjulte hans tiltagende svaghed. Ak, det er så vemodigt at tænke på, at nu, hvor det, hvad ham angår, er forsent, har man fortrinlige mediciner til at hjælpe patienter, der blev syge, som han i perioder var det. — Der kunne komme total forvirring over ham, men det bar hans menighed over med og forstod, at det var udslag af sygdom. — Hans perniose anæmi blev heldigvis opdaget i tide og behandlet.

Boje var forunderlig ydmyg på sin egen måde. Jeg husker, hvor det greb mig, da jeg første gang hørte ham - knælende før altergangen - sige: »Så beder også jeg om og modtager også jeg mine synders forladelse.«

Maren Sørensen fra Valsbøl kom ham til hjælp og prædikede for ham under en sygdomsperiode, far kom og vikarierede engang imellem og en enkelt anden pastor emeritus, men Boje elskede jo sin gerning og sørgede over sin sygdom.

En præsteven, Niels Aage Barfoed, kammerat fra de unge år, var ham til stor hjælp i de vanskelige år. Modigt stred han sig gennem dem, så frygteligt alene som kun den er det, der rammes af en sygdom, intet menneske forstår. — Grundtvig erfarede det, og også han mødte forståelse og overbærenhed.

Hvad sker der med de mennesker, som må gennemgå sådanne lidelser? En afklaring finder sted! Ja, det er mit livs erfaring, og jeg vil gerne vedgå, at de mest uselviske mennesker, jeg har kendt på min lange livsvej, er to sindssvage kvinder, hvis godhed overgik alle andres.

Som emeritus boede Boje i en statelig villa i Præstø, hvor Johanne Louise fik sat både hus og have i fineste stand, og hvor leoparden fra væggen ret for indgangsdøren stadigvæk tager festligt imod gæster, og malerierne af de henfarne Bojsner pryder dagligstuevæggen.

Desværre oplevede Boje ikke, at hans ældste datter, Gudrun, afsluttede theologisk embedseksamen lige før julen 1970. - Det ville have glædet ham så meget. Hvem tør forøvrigt påstå, at han ikke følger med i det liv, som hans kære hernede på jorden lever? — Han blev båret til graven, som ligger nær kirken i Vester Ulslev, hans kære kirke, der var smykket med blomster og krans langs vejen helt ud til graven.

— Johanne Louise satte et lille træ på gravstedet, et sjældent yndigt, næsten blidt lille træ, lyst grønt med fine blade, dværgakacie hedder det. — Siden er der dukket flere små akacier op rundt om på kirkegården, de minder forunderligt om landet ved Huey Sak i Siam.

Inga Gerner Nielsen.

INGA ELINE BENEDIKTE JENSEN (1870-1939)

gift med kirkearkitekt H. LØNBORG-JENSEN

Kære slægtinge!

Tak for jeres venlige brev. — Jeg sender hermed en oversigt over Ingas gren af Nannas stamme. Hvordan skal jeg dog bære mig ad med at skrive om min mor? Jeg holder af hende og savner hende. Og min gæld til hende er stor. — Men hvordan dog gå i enkeltheder. — De mange små træk, som Inga og jeg elsker hende for, vil andre vist kalde latterlige og ikke engang sympatiske småting. Mor stiledede aldrig efter store bedrifter. — Hun så noget stort i at være sin mands støtte og opmuntrer og i at omgive sine børn med kærlighed. Hun havde rige evner og et rigt sind. Og alt det satte hun ind, uden at tillægge sig selv stor betydning. Men far var i virkeligheden færdig, da mor var død.

Venlig hilsen *Th. Lønborg-Jensen.*

ERINDRINGER OG TANKER

ved at se på nogle fotografier af mor

I spørger mig: »Hvordan var din mor?«
og jeg tænker mig længe om,
for sit barn var hun lys og luft og jord
en selvfølge - frejdig og from ...
men nu efter alle de mange år
hvor jeg har levet det samme liv,
er der mange ting, jeg først nu forstår
i erfaringens perspektiv.

Og jeg åbner et album med billeder i
af min far og min unge mor,
og gribes af mindernes trylleri
ved at se mig selv og min bror
og min mor som dame i stiveste puds
men ung og barnlig og lille
en kæmpehat med fjer af struds,
— så fin hun være ville.

Og derefter atter et billed af mor
hvor højt hun løfter sin unge,
tøjets pragt er ej mer så stor,
de byrder, de synes for tunge,
og kindens runding er knap så blød,
—kåben sidder dårlig —
med øjnene smiler hun moderlig sød,
men munden er mere alvorlig.

Så kommer et billed, jeg husker så godt
den gang, da jeg gik i skole,
da min mor kaldte mig »kælepot«
og sy'de min skolekjole;
hvor føltes dog klassen frygtelig trang
i Zahles skole så stor,
den sidste time var uendelig lang,
for jeg længtes efter min mor.

For hjemme vidste jeg, mor sad
med sit kunstbroderi i solen,
og altid smilte hun sød og glad,
når jeg kom hjem fra skolen;
så gav hun mig farver, røde og blå,
af uldgarn og rester af klæde,
så sy'de jeg også blomster små,
som fyldte mit sind med glæde.

Det var så sikkert, som nat følger dag,
hjemme, der havde jeg mor,
det var en helt selvfølgelig sag
min rigdom på denne jord,
men senere kom det mig tit på tværs,
at min mor var lidt mærkværdig,
til min skole hun altid skrev på vers
med blyant, men uhyre elskværdig.

For da jeg var lille, da tro'de jeg
alt sku' skrives på versfødder,
jeg senere lærte, det blot var en leg,
der havde i slægten rødder,
og mor lo med sin lyse latter,
af glade indfald hun lo,
så sendte hun da sin lille datter
til skole med brev, kan I tro.

Og på min frøkens ansigt jeg så,
der var noget, der var helt forgalt,
hverken hun eller jeg kunne jo forstå,
et indfald, der var originalt;
hvor ønsked' jeg ofte, når mor skrev,
med muntert smil om munde,
hun blot ville skrive et almindeligt brev,
– jeg tror slet ikke hun kunne –

Vi har endnu fra min barnetid,
et brev, som er skrevet af mor,
deraf kan man se, hun var knap så blid,
som vi almind'ligvis tror;
fra min skole, de beklaged' min glemsomhed
og løgnen, der dækked' det glemte,
mor svarede ej med nænsomhed,
men vældigt sin harpe hun stemte.

Og her er det lille kloge brev,
som mor den gang til skolen skrev:
»Mit barn til løgn sig føler tvungen
ta' ej humøret helt fra ungen.
*Dårlig dåd jeg altid fandt,
at skræmme børn fra hvad er sandt.*
Og dette brev gav mig arbejdsfred
overbærenhed med min glemsomhed.

For mor havde en fin replik
med visdom og muntert mod,
hun sagde de skarpeste ting med et blik,
som de fleste helt vel forstod.
Hvor var hun blevet en fin debator,
om hun havde levet i vores tid,
hun var lynsnar med charme og fint humør
blandet med kæmpeflid.

Men sligt faldt aldrig min mor ind,
hun var barn af sin egen tid,
hvor en kvinde var huslig med ydmygt sind
og passed' sit hjem med flid,
for hende var køk'net et farligt sted
min dejlige lille mor...
når kaffen kogte og mælken sved,
var hendes fortvivlelse stor.

Jeg så hende tit ved det sorte komfur
med røde, forfjamskede kinder:
»Jeg synes slet ikke, til noget jeg duer
blandt byens praktiske kvinder«,
og rundt omkring stod fade og skidt,
og hele køkkenet flød:
»alt dette rod, se det er mit,
å, kæreste, gid jeg var død«.

Men kunne hun ej ordne køkken og vask,
så kunne hun ordne de unge,
omkring hende samledes hurtig og rask
i flokkevis unge, der sjunge;
hun var som en lille hornblæser glad
gik foran og viste vejen,
og var der nogle, der mismodig sad,
hun muntred' dem med i legen.

Og tit har jeg hørt i mit barndomshjem,
når min far skulle tale til fester,
han hakked' og famled' og fumled' sig frem
— de arme tålmodige gæster —
og når der kom en pause for stor,
og han ej kunne hitte tråden,
så tænkte jeg: »Kæreste dog, lad mor,
hun løser sagtens gåden«.

Men mor sad dør, forelsket og sød,
og så så stolt på sin mand:
den tale, den synes en smule blød,
men han basker sig nok i land.
Hun var så vant til at høre på
med ydmygt og elskeligt sind
taler, som ingen ku' forstå,
præd'kner og hjernesvind.

For hver en søndag, vinter og vår
og søndag i sommer og høst,
i kirken sad mor i mange år
og sang med sin søde røst,
og spurgte jeg: »Mor, hvad tænker du på
i talens de tre kvarter?
den tale, den kan du da ej forstå,
og hvorfor sidder du her?«

»Jeg sidder her og forlader min krop,
min sjæl, den er hos Gud.
Jeg løftes så varligt mod hvælvingen op
og hører vor Herres bud.
Så får jeg tanker, jeg aldrig får,
når jeg er almindelig vågen,
problemer, jeg ellers ej forstår,
de løser sig let af tågen.

Så fjernt jeg hører en prædikens strøm
som en røst fra min barndoms land,
jeg føler mig hjemme, som i en drøm,
for min far var en kirkens mand,
og på mærkelig vis, fordi vi er mange,
når orglet spiller en kær melodi,
så får jeg styrke ved vore sange,
jeg er ej ensom men tryk og fri.

I spørger mig, hvordan var din mor?
og jeg svarer med glæde stor:
»Hun leved' sit liv med muntert mod,
og roligt at dø hun forstod.«
Og mere og mere, år for år
som led i en kæde mit liv består,
så lille et led, man næppe fatter,
det bånd er knyttet af mor og datter;
og kæden går gennem tusind år
tilbage i tiden og frem
og slynger sig gennem de mange hjem.

Gid at den kæde
må skabe glæde
og lyse fred
i tusinde led.

Inga Boas.

Kirkearkitekt HARALD LØNBORG JENSEN

(1871-1948)

Nogle erindringer om min far, kirkearkitekten Harald Lønborg-Jensen, som byggede og restaurerede mange kirker og gamle huse. — Han blev meget kritiseret og meget anerkendt.

— — —

I Blindeinstituttets have på Kastelsvej vokser to træer, de står tæt ved siden af hinanden, et bøgetræ og et birketræ, tilsammen danner de en stor hvælvet krone. Jeg har holdt øje med dem nu i 25 år, og det ser ud til, at de klarer sig. — Har de mon drevet hinanden i vejret? har de bekæmpet hinanden? eller har de støttet hinanden? ... De minder mig om mine forældres ægteskab - under bøgen er der dyb skygge, og under birken danser lysets stråler yndefuldt. Far elskede stilhed - mor var glad for musik - far bragte orden - mor lagde aldrig noget på plads. Hun var lykkelig, når hun sad ved klaveret omgivet af unge, der sang flerstemmigt efter Danmarks Melodibog, far syntes det lød rædsomt og listede væk.

Når jeg gik i skole om morgenen, gik min far i seng efter at have tegnet hele natten, jeg husker ham endnu, når han træt ryddede op i sin tegnestue med øjne, der var blevet små og rødrandede af udmattelse. Han kunne ikke arbejde, hvis der var uro i huset, og mor elskede mennesker.

Som barn forstod jeg ingenting, jeg syntes mor var sød og far vanskelig. — Når jeg nu ser alle de dejlige kirker, han har skabt, forstår jeg, hvor flittig han har været. Han blev meget tit kritiseret, fordi han byggede kirker, som de byggede dem omkring år 1200, derpå svarede han altid: »Når noget er skabt så dejligt som det, de gamle arkitekter byggede, så bøjer jeg mig ydmygt derfor, og forsøger at gøre dem det efter. Når jeg går ind i en kirke med alle mine bekymringer så føler jeg, at her har mennesker gået i tusinde år - med akkurat de samme sorger og glæder som jeg har - og søgt at få hjælp. Menneskene har såmænd ikke forandret sig så meget, og hvad kan jeg lave, der er dejligere end en dansk landsbykirke«. Rinkenæs

kirke blev især kritiseret meget, og det var han ked af, men han lo, når nogen tog fejl, f. eks. af vinkældrene under Jens Bangs Stenhus i Aalborg og troede, de alle var fra 1640: »Dem har jeg kopieret, så ingen kan ane, de er bygget i 1912, og de er da dejlige«.

Han havde absolut ingen ønsker om at være original, og dog synes jeg, når jeg ser hans kirker nu, at søjler og hvælvinger rejser sig med original og frejdig drengefantasi, dog altid bundet under en streng disciplin. Han havde en stærk følelse af ansvar overfor de dejlige bygninger, vi har arvet efter vore begavede forfædre, og hans sorg over at Holstebro's gamle kirke blev revet ned, var stor. — Den gang han rettede St. Katarina's gamle tårn op i Ribe, lavede han en model af kirken og atten forskellige små spir, således at han kunne bytte tårnene om og på den måde se, hvad der var kønnest. — Mor lo af ham og sagde: »Råsel hele fortjenesten går jo fløjten på den måde, der er såmænd ingen, der kan se forskel på sådan nogle tårne, du bruger al for megen tid på dem«. Sa blev far vred og gik ind i sin tegnestue. — Jeg har alle disse modeller stående og mindes tit de to i deres stormfulde ægteskab.

Når der skulle sættes farver af i en kirke, var mor altid med, hun elskede stærke rene farver, irgrønt, guld, sølv og purpur: »Når man kommer ind fra våbenhuset og ser op mod alteret, skal altertavlens udskårne træramme virke i farver som en dejlig buket blomster«. »Jamen, så slår vi jo billedet i altertavlen helt ihjel«, sagde far, — så var de uenige igen. ... Far havde lyst til at sætte tårn på gamle jyske kullede kirker, han mente det var fattigdom, når der ingen tårn var kommet på — »en kirke skal kunne ses videnom«. Mor syntes de var dejlige, som de var, og at han skulle holde fingrene væk. — Så var de atter uenige.

— Når jeg tænker på min barndom, så er den ganske nøje knyttet sammen med gamle kirker, hele huset flød med modeller af kirker og ivrige diskussioner om, hvorvidt de skulle have røde munkesten, eller de skulle være hvidkalkede indvendig. — Far var ganske rasende, når en pige tørrede støv af hans mo-

deller og slog takkerne af hans kirker: »jeg har jo sagt, der må gerne ligge støv på mine modeller, og ingen må røre dem«. — Måske var det fordi han gjorde nat til dag, at han kunne være så uligevægtig.

Som stor pige var jeg med far og mor i Rom. Dagene gik med at måle kirker op. Mor flygtede, men jeg blev brugt til at holde målebånd i timevis, og det kedede mig ubeskriveligt. Der er utrolig mange små gamle kirker i Rom, og far var utrættelig. Jeg har hans skitsebøger, og nu jeg er voksen, kan jeg rigtig se, hvor han dog tegnede dejligt.

En gang imellem skulle far og mor til kirkeindvielse, og huset stod da på gloende pæle. - Vanskeligheden bestod i, at de skulle have pænt tøj på, og det kunne de slet ikke finde ud af. Far havde noget, han kaldte sin svalehale, og til den hørte hvid flip og mærkelige knapper, og det var aldrig i orden. — Mor syede en pæn kjole, der blev færdig i sidste øjeblik, og hun skulle have hat med slør og handsker på i kirken, det var en værre redelighed. — Tom og jeg drog et lettelsens suk, når vi fik dem ud af huset.

Far og mor levede uhyre spartansk, og deres økonomi var meget mærkelig. Når far skulle betale lønninger til dem, der tegnede på hans tegnestue, havde han aldrig penge nok, men heldigvis havde han jo fået både den store og den lille guldmedalje fra Akademiet, og dem gik jeg på assistenshuset med, og fik 750 kroner for, det var mange penge dengang. Den tur har jeg gået tit, og jeg var altid meget stolt over, at jeg havde sådan en dygtig far, der havde fået sådan nogle fine guldmedaljer — men tjene penge, det var han en klovn til - det tænkte jeg aldrig på, jeg syntes, han var pragtfuld, og jeg lagde også mærke til, at damer kiggede efter ham. Den eneste gang, han fulgte mig til skole (det var for at forklare, hvorfor jeg havde pjækket) så jeg, hvordan min visne klasselærerinde blomstrede, mens hun talte med min far, og jeg undrede mig over, at den sure dame kunne smile så sødt. Jeg var helt klar over, at han gjorde indtryk, og jeg tænkte: »det skulle mor bare vide«. Det er mærkeligt, som minderne trænger sig på, nu jeg skri-

ver, men jeg må vel standse op, og ikke gå for meget i detaljer. — Det er, som om jeg er kommet til at elske min far og mor meget mere, efter at jeg ser dem, som de svage mennesker, de også var.

En dag visnede birken, og bøgen stod da dør, så underlig med sin halve krone, og der kom svære dage. Far fyldte 70 år og begyndte restaureringen af Haderslev Domkirke i 1940, det samme år som tyskerne besatte Danmark, og da svigtede kræfterne ham, han manglede vel de lyse solstrejf og støtten fra sin birk, det andet store træ. — Det blev ikke ham, der fuldførte restaureringen, men en anden god arkitekt.

Hvorfor finder nu to så forskellige mennesker hinanden? den ene forfinet, forkælet og yndefuld fra en gammel slægt — den anden en talentfuld bondedreng, uden begreb om god opførsel, men med både kræfter, kærlighed og flid. — Far kendte godt sig selv, og han har i sin skitsebog gemt et vers, som Ingeborg Hostrup's far har sendt til mor i 1898.

*Tag Goten under tugt,
retled hans frie flugt,
hold igen på kraften den rebelske
ku ej det stærke mod,
køl ej det varme blod,
lær ham blot, hvad der er værd at elske.*

Det var en stor opgave for et lille damemenneske.

Og jeg ser over til træerne på Kastelsvej - de har dog sammen skabt en dejlig krone, hvordan det så er gået til - og de vokser i de blindes have.

Inga Boas.

THOMAS LØNBORG JENSEN (1899-1970)

Da jeg som ung kom til København, lærte jeg at sy kunstbroderi hos Inga Lønborg Jensen, datter af Nanna Bojsen Jensen. Tante Ingas hjem var dejligt, det lå på Sortedamsdosseringen med udsigt over søerne, og der blev jeg modtaget med åbne

arme. Hendes søn, Tom, studerede teologi, og han blev så dygtig til græsk og oldgræsk, at han i Grækenland kunne tale sproget. En stor idealist og så uselvsk var han, at hans mor sagde: »den, der får Tom, får ikke salt til et æg«. - Jeg var engang med til en sammenkomst i hjemmet, hvor der var mange unge med, og vi drøftede særlig liturgisk gudstjeneste. Det kneb med stole ved kaffebordet, og nogle af os ragede højt op på taburetterne fra Lønborg Jensens tegnestue.

Tom var en tid hjælper i KFUM, og han gjorde et stort arbejde for ungdommen der. Da han blev gift, fik han præsteembede på Nørrebro i København. Som den gode og opofrende mand, han var, gav han altid til de mange fattige, der kom og tiggede. Hans kone fortalte, at hun måtte vaske mange mystiske tegn af, der stadig blev skrevet på deres hoveddør, for at de ikke skulle blive helt plyndrede. - Hun var ham en udmærket hjælp i hans præstegering.

Tom talte meget smukt og inderligt i kirken og var et fint og godt menneske. Det var ikke underligt, at de havde en stor vennekreds, der stod sammen om dem.

Ingeborg Hostrup.

Hans søster, Inga, skriver:

Thomas var jo præst på det sorteste Nørrebro det meste af sit liv. Han er vel det eneste menneske, jeg har kendt godt, for hvem troen på Gud var noget helt naturligt og ærligt, en realitet i alt, hvad han foretog sig. - Han var udstyret med dette rene, barnlige hjerte, som er så let at såre.

Jeg har altid syntes, at det at sætte ham til at undervise konfirmander på Nørrebro, det var som at skovle koks med en violin. - Nu skal vi aldrig mere høre de fine, blide toner. Hans biskop sagde engang om ham: »Lønborg er jo nok lidt verdensfjern, men der er ren luft om ham«. De ord har jeg ikke glemt, for de er så sande. Det er endnu ikke let for mig at skrive om Thomas. Jeg skal først have min sorg lidt på afstand. Han var min eneste broder, og jeg savner ham så meget.

Inga Boas.

HARALD LØNBORG-JENSEN, arkitekt. Afg. fra akademiet 1900, store guldmedalje 1907. Arkitekt ved Ribe Domkirke 1916, ved Løgum Kloster 1926 og ved Roskilde Domkirke 1927. - Han har bygget kirkerne i Stenderup, Skovlund, Bramminge, Skjoldbjærg, Lundtofte og Rinkenæs og desuden herregården Aunsbjerg, Vendsyssel Bank og Løveapoteket i Hjørring samt en tilbygning til Københavns Universitets festsal. Endvidere har han ombygget kirkerne i Haslev, Heinsvig, Timring, Brabrand, Birkerød, Kundby, Pedersborg, Hurup og Sortebrødre Kloster og kirke i Ribe samt Jens Bangs Stenhus i Aalborg og Egeskov på Fyn. I 1940 påbegyndte han restaureringen af Haderslev Domkirke, men på grund af svigtende helbred fuldførte han ikke restaureringen. Han døde i 1948, 77 år gammel.

N. T.

Foran bruden midt i billedet, Inga Jensen (g. Lønborg Jensen).

Til højre i billedet, Herdis Bojsen (g. Aamot).

Bagest i billedet t.v. Astrid Bojsen (g. Hostrup).

Forrest i billedet t.v. Thyra Lauesgaard (g. Bojsen Jensen).

Fra Emil og Thyra Bojsens bryllup i Æbeltoft præstegård 1883 hos Nanna og Pastor N. J. Jensen.

Juttas stamme

OLAV BOJSEN-MØLLER (1876-1898)

Olav var den yngste af Jutta og Frederik Ditlev Møllers søner. Han var født i Marvede præstegård. Han blev student og akademisk skytte. Der blev han hornblæser, og der fortælles, at han gennem dette horn blev smittet, fik meningitis og døde kort efter. - Han blev ikke glemt af sine søskende, de havde hans billede hængende af ham i uniform, en flot ung mand, blæsende i sit horn. En brorsøn blev opkaldt efter ham. Han ligger begravet sammen med sine forældre på Lyngø kirkegård v. Sorø.

Tove Bojsen-Møller.

ELLEN MØLLER (1886-1922)

Ellen var Aage og »Frede«s ældste datter. Hun blev angrebet af tuberkulose i en ret ung alder, hvilket fik stærk indflydelse på hendes liv. Dengang var man ikke så langt fremme med midlerne mod denne sygdom. Hun var et højt begavet menneske. På grund af sygdommen uddannede hun sig i gartnerfaget. — Hun opholdt sig en tid på »Tjerne«, hvor luften var sundere for hende end den danske, fugtige luft. Hun var en høj, slank kvinde med et meget mildt væsen. Hun døde allerede i en alder af 36 år, og ligger begravet i Slagelse.

Tove B.-M.

TAGE MØLLER (1871-1931)

Tage Møller var præst i 31 år. - En af hans venner sagde engang, at Tage, ligesom Ansgar, ikke var nogen mægtig ånd, dog et redskab i Guds hånd, ret en hjertekristen, og det tror jeg er

rigtigt. - Endnu, så mange år efter hans død, får jeg breve fra mennesker, der skriver om, hvad han som præst og ungdomsleder har betydet for dem,

Han havde en særlig evne til at optage sig i det bedste, som de åndelige strømninger i hans tid bragte med sig, optage det helt og fuldt, og gøre det til sit eget. Han var således præget af menighedsmøderne på Liselund og følte sig hjemme i Kirke-
ligt Samfund og i De Danske Ungdomsforeningers rækker. — Han var meget musikalsk, og da den nye kirkelige og folkelige sang gennem Laub og Carl Nielsen og flere andre brød frem, var han ivrig for, at så mange som muligt skulle lære de nye melodier at kende, han forstod, at gennem sang kunne han få mennesker i tale, enten det så var ved en sygeseng eller med en flok unge, han var på tur med.

— I hjemmet var han det festlige midtpunkt, han elskede sit hjem og var aldrig gladere, end når han havde alle sine rollinger om sig, så fortalte han dem om slægten og om barndoms-
hjemmet i Marvede. Han planlagde rejser, hvor vi skulle opleve så meget forunderligt, rejselysten lå ham i blodet, sikkert en arv fra hans far, der i sine unge år havde været på en lang uden-
landsrejse og siden fortalt sine børn derom.

Midt i sit arbejde døde Tage efter få dages sygdom, og vi, hans efterladte, holder sammen i mindet om ham.

Tage blev født i Sejling præstegård den 18. december 1871. Barndomsår i Marvede præstegård fra 1874. Seks års skolegang i Borgerdydsskolen på Christianshavn, student 1890, cand. theol. 1897, aftjente sin værnepligt, var huslærer i Vallekilde. Kateket i København 1898, res. kapellan i Hjørring 1904, sognepræst i Højerup og res. kapellan i Storeheddinge 1910, sognepræst i Bramminge 1922. Han døde den 8. maj 1931 på Københavns Amtssygehus i Gentofte.

I november 1931 afslørede ved Bramminge kirke en mindesten for Tage Møller. Den var skænket af Bramminge menig-
hed og udført af billedhuggeren Hansen-Jacobsen.

Tage Møller var gift første gang med Haralde Jørgensen, d. 1902. Hun var datter af godsejer Jørgensen og hustru Helga,

født Bojsen, Søllestedgård. - Han blev gift 2. gang med Anna Lunøe, datter af amtsvejsinspektør, cand. polyt. Henrik Lunøe og Alberta, født Carøe, Hjørring.

Anna Tage Møller.

FREDERIK DITLEV MØLLER (1867-1932)

»Frede« Ditlev Møller blev født som den fjerde af Juttas stamme. Også han blev født i Sejling præstegård, men størstedelen af hans barndom oplevedes dog i Marvede præstegård. - Livet her satte sine uudslettelige spor i hele denne søskendeflok. . . . Når de som voksne kom sammen, det være sig hos hinanden eller hos deres mor, holdt de gerne lange bordtaler, disse gik gerne ud på at mindes barndommens oplevelser eller de viste et særpræget træk; de roste hinanden. Til disse minder hørte Rødtjørnen midt i haven, æblekampen fra en pram i åen, da de sloges med rådne æbler mod naboen Anders Jakobs drenge og mange flere. Hvor de lo, når de tænkte tilbage på alle disse tildragelser. - De mindedes søster Eli som deres første lærerinde, videre skolegangen i Menstrup skole, til de forlod reden og flyttede til København for at studere.

»Frede« følte sig stærkt knyttet til jorden, men da han var velbegavet, syntes han, han ville læse ligesom de andre brødre. Da han altså var usikker overfor valget, kom han et år til Ida Konow på »Tjerne« og bestyrede gården der. Fra den tid talte han gerne om en vandring op gennem Gudbrandsdalen, som en uforglemmelig oplevelse.

Da han kom hjem læste han og blev senere landbrugskonsulent i Horsens, hvor Emil Bojsen var redaktør af Horsens Folkeblad. Her mødte han sin skæbne: Helga Alexandersen med »de guldgule lokker«, som der står i en sang. De to blev gift og bosatte sig i byen. - Året efter havde de »verdens dejligste dreng med de blåeste øjne«, morfars Peter Alexandersens øjsten. Erling, hed knøsen.

På dette tidspunkt kom Emil Bojsen med tilbud om en stilling til »Frede«, hvis han ville tage landinspektøreksamen. De

unge brød op fra Horsens og flyttede til København, hvor de kom til at bo i Trinitatis præstegård hos Ferdinand og Gudrun Jensen (sidstnævnte var Fredes søster). - Dengang var det noget usædvanligt at gifte folk studerede, så det var ikke helt let for dem, men de boede godt og fredeligt hos præstefolkene, mens studierne skred frem. Under studietiden fik de en dreng, som fik navnet Olav, opkaldt efter Fredes yngste bror, som nylig var død. Senere kom en lille pige. - Endelig blev eksamen klaret med udmærkelse, men da var Emil Bojsen imidlertid død, og den lovede stilling blev ikke oprettet.

Hvad nu? - Frede kom ind i landbrugsministeriets matrikuls-væsen, og der blev han hængende hele sit liv. Jorden kom han ikke i direkte berøring med mere, et savn, som aldrig slukkedes. Avancementsmulighederne var dengang få og langsomme-lige, da den overordnede skulle dø først. - Frede nåede dog at blive kontorchef. I ministeriet var han meget anerkendt for sit samvittighedsfulde arbejde og for sin evne til at finde de rette sproglige udtryk. Han var også meget afholdt, både af over- og underordnede, på grund af sit venlige og hensynsfulde væsen. Men ofte faldt arbejdet ham tungt, da han mistede hørelsen i en grad, der tit gjorde det vanskeligt at råbe ham op. — Han undgik derfor ofte samkvem med mennesker, for ikke at ulejlig dem, men følte sig naturligvis uden for.

Længslen efter jord slap ham som sagt aldrig, men med ministeriel gage og fire børn, kunne der ikke blive til en jordlod. Den fjerde søn, Skat, var født i Lyngby, hvortil familien var flyttet, da pastor Jensen tog til Søllerød. I Lyngby boede Frede nær sin mor, Jutta, der da var højskolemor på Grundtvigs højskole. Endelig flyttede Fredefamilien til Hellerup, hvor han levede resten af sit liv. - Også her boede han midt i familiens skød med bror Helge på Vangehusvej, bror Otto i Holte, søster Gudrun i Søllerød og søster Eli på Hauserplads. Han følte sig altid stærkt knyttet til slægten. — Frede var meget politisk interesseret, han satte tidligt sine børn ind i rigsdagens arbejde. Han læste meget, og han fortalte en bog så godt, at det ville være synd selv at læse den bagefter.

Frede var grundig og trofast i al sin færd. Han tog sig meget af sin gamle mor, de sidste år, hun levede. Han fulgte hende på turen til Sønderjylland, da denne landsdel vendte tilbage. Alle havde de plads i vognene til den gamle dame, men følgesvenden? Han oplevede at komme til Italien med Eli og Helsted, der omtalte ham som en rigtig rejsekammerat. Hans bordtaler og familiesange var præget af hans fine tankegang og store sprogsans.

I 1932 døde han stille i sit hjem af en hjertelidelse. - Hans liv var stiltfærdigt og mere ubemærket end hans søskendes, men de mennesker, som kom i berøring med ham, glemmer ham aldrig. Han var en hensynsfuld Bojsen!

Tove B.-M.

ELINE MØLLER (1863-1941)

Eline, kaldet *Eli*, blev født den 9. december 1863 i Sejling præstegård. - Hendes væsen var forskelligt fra søster Gudruns. Eli vidste altid, hvad hun ville. Hendes første opgave blev at læse med sine yngre brødre, og hun har sat kravene højt både for dem og sig selv. Hun ville gerne selv have en uddannelse, men det var dengang ikke almindeligt, at kvinder studerede. - Hun satte dog sin vilje igennem: blev student og cand. med. i 1895.

Under studierne traf hun Alfred Helsted, som selv studerede medicin. Men Eli ville ikke giftes, før hun havde nået sit mål. Hun blev den første kvindelige dr. med. I 1910 oprettede hun sin egen fødeklinik på Hauserplads nr. 32. Den gik strygende. 1913 kom det som en bombe: Eli indgik ægteskab med dr. med. Alfred Helsted. Bryllupsrejsen gik til Amerika. - Hele familien mødte op for at ønske dem lykke på rejsen.

— Det blev et lykkeligt ægteskab. De to dygtige mennesker arbejdede godt sammen, var lige utrættelige og omhyggelige, når det gjaldt om at hjælpe mennesker i deres sygdomstilfælde. Ingen tænkelig ulejlighed blev sparet. De beundrede og respekterede hinanden i en grad, man sjældent ser. - De var dog ikke altid enige, men det gjorde dem ikke mindre i hinandens øjne.

— Hauserplads blev samlingssted for kendte og dygtige læger, med hvem de diskuterede faget. Gæstfri var de. Mange gange samlede de hele familien: brødrene med koner og børn i alle aldre. Især skete det den 9. december, som for børnene blev indledningen til julen, for Eli lagde sine gaver på kuverterne, hun ville gerne se modtagerens glæde.

Senere byggede de »Lodden« ved Ellekilde. Bror Helge var deres arkitekt, en ikke helt let opgave, for hver detalje skulle gennemdrøftes, det krævede tålmodighed. — Dette sommersted elskede de. Her hvilede de ud, og her samlede de også familien til glade sammenkomster, hvor brødrene Otto og Helge optrådte som landsbyspillemand med violin og harmonika, mens ungdommen på plænen dansede til. Ofte rejste de til udlandet for at se nyt eller for deres studiers skyld. Betegnende nok tog de ofte en bror og svigerinde med. Dejlige ting bragte de med hjem til udsmykning af stuerne i byen eller på landet.

— Da Helsted blev overlæge på Københavns Amtssygehus i Gentofte, opgav Eli sin klinik og beholdt kun privat praksis. Dette var hende dog ikke nok. - Hun tog ivrigt del i Dansk Kvindesamfunds opgaver, hvilket gav sig udtryk i hendes oprettelse af Kvinderegensen. I dette arbejde tog Helsted del med hele sin sjæl. Helge var atter arkitekt for dem, vanskeligt for ham at blive enig med dem, men værket lykkedes og stod færdigt i 1932.

Da Eli blev 70 år var Skat og Boje med til at arrangere festen på den gamle skydebane. Det blev en uforglemmelig aften! Eli og Helsted så strålende glade ud, da de vandrede ved hinandens side gennem rækkerne af slægt og venner. Helsteds tale til Eli gjorde et stærkt indtryk på alle. - Eli glædede sig over ideen, at se sig selv som nurse skubbe 18 barnevogne. Nursen og vognene var lavet som en kulisse, og bag hver vogn stod ét af de atten brorbørn, som sang eller fremsagde et selvlavet hyldestdigt til »nursen«.

Kort efter tog Helsted sin afsked som overlæge på Amtssygehuset. - Dog må vi ikke glemme, at Helsted havde et dejligt stykke legetøj, som han ivrigt benyttede til slægtens ihukom-

melse. Han sammenkaldte familien i overlægeboligens have hver sommer, for nu skulle den filmes. Han arrangerede lege for de mindste for rigtigt at få liv i billedet. Det er dejlige film, som han således har efterladt i slægtens eje, for han var lige så dygtig på dette område som på alle andre. Nu flyttede parret over i en villa på Barsehøj. Denne villa byggede Helge også. Her tænkte de at skulle nyde deres otium.

Desværre blev glæden kort, da Eli blev alvorligt syg. Hun kom sig dog så meget, at de kunne rejse til Rom på Tagea Brandts Legat, som var blevet hende tildelt (tidligere havde hun modtaget fortjenstmedaljen i guld). Denne rejse fik de ikke megen glæde af, hun var for syg. Til sidst fik sygdommen overtaget, hun måtte ligge hjælpeløs i tre år, ude af stand til at røre mere end den ene hånd en smule. Men hun blev passet med enestående omhu af Helsted og de to frøkner, Martine og Kartrine Nielsen, som havde været om dem i 20-30 år.

Kort efter Helsteds 70 års fødselsdag døde han, altså før Eli. Han ville selv have kaldt det nådigt, han havde gruet for den dag, han skulle have fulgt Eli til graven, og så syg som hun var, var hun ude af stand til at sørge over ham.

I maj 1941 døde Eli. Både Helsteds og Elis begravelsestid foregik fra Vangehusvej, hvor Helge og Ella viste dem både ære og hengivenhed ved at samle slægten i deres blomstersmykkede hjem. Her holdt Ella mindetaler over dem, taler, der ikke kunne holdes bedre af nogen anden. Begge ligger de begravet på Hellerup kirkegård sammen med tre af Elis brødre. Det var Elis ide: at købe dette familiegravsted, atter et udtryk for sammenhold.

— Deres selvtjente formue efterlod de dels til brødrebornene, dels til trofaste hjælpere og venner gennem årene, og endelig i form af legater til ensomme gamle, kvinderegensen og til lægers videre uddannelse.

Tove B.-M.

GUDRUN MARGRETHE MØLLER (1860-1944)

Guðrun Margrethe Møller blev født 1860 i Sejling præstegård ved Silkeborg. Her oplevede hun sin første barndom. I 1874 flyttede familien til Marvede præstegård ved Næstved, hvor hun voksede op som ældste søster til fem brødre, som hun tog sig kærligt af. Som ung pige kom hun i huset hos bedsteforældrene, Budstikke-Bojsens i Stege. - Hun var der sammen med et par andre unge piger af familien. - Denne ungpigetid stod i glans i hendes erindring.

Den 30. maj 1882 fejrede hun bryllup med pastor Ferdinand Jensen. Festen blev dobbelt strålende, idet hendes forældres sølvbryllupsfest afholdtes samme dag. Digterpræsten Jens Chr. Hostrup var med og skrev i den anledning sangen: »Ingen sang jeg har« til både brud og sølvbrud. Denne sang havde en lang levetid; kom Guðruns søskende sammen, sang de den ofte med glæde, så den yngre generation, der var til stede, også fik lært den at kende. - Pastor Ferdinand Jensen tog hende med ind i byens hjerte, hvor hun kom til at leve som præstekone for Trinitatis menighed. Præstefolkene blev så afholdte derinde, at en del af menigheden fulgte med, da de flyttede til Søllerød, hvor pastor Jensen blev sognepræst. - Siden da kaldtes sideskibet i Søllerød kirke for »Københavnervænkene«.

Søllerød præstegård blev således samlingssted for to menigheder foruden den store familie. Da de elskelige præstefolk ingen børn fik selv, husede de ofte, for kortere eller længere tid, et eller to af brødrebornene. De fandt den hyggelige præstegård med bindingsværk, vildvin og tilhørende have med verdens dejligste frugttræer for et helt paradys. - Søndag efter søndag var der mindst tyve til eftermiddagskaffe, som serveredes af husets trofaste hjælper, Margrethe Olsen (hun blev hos pastor Jensens til deres død). Ferdinand Jensen sad fornøjet og glad for den ene bordende, mens hans kone sad stille og mild for den anden. Hun holdt ikke helt så meget af fremmede, hun var ret genert. Ofte hørtes præsten kalde: »Hvor er min kone?« Hun havde da gemt sig i soveværelset.

Hun fulgte sin mand oprigtigt i hans kristne tro. Hver dag holdt hun og Margrethe morgenandagt, om sommeren sad de på have-trappen lige så stilfærdigt og læste et stykke af Bibelen og bad en bøn, så gik hver til sin dont igen. Om søndagen kunne Gudrun Jensens fine lille stemme høres fra koret. Ofte sad hun i sin lille lune stue, hvor der duftede af gammel præstegård tilsat duft af roser og levkøj. Her spillede hun for sig selv med sin ualmindelige fine små bløde hænder f. eks. »Jeg bærer med smil min byrde«. Hun nynnede til, da hændte det, at den lille tapetdør gik op, og præsten kom ind og satte sig stille med sin lange pibe og hørte på.

Han samlede fuldt hus i kirken om søndagen, både i Søllerød og i Vedbæk, hvortil han kørte i eget hestekøretøj. Hans prædikener var præget af et grundtvigsk lyssyn, hvilket hans afskedsprædikener bærer vidnesbyrd om (de er udgivet og er værd at læse den dag i dag). Præstefolkene fik også her i Søllerød mange venner både blandt fattige og rige. De tog del i alt menighedsmissionsarbejdet.

Deres sidste år levede de på Margrethevej i Holte i »det lille hus«, som de kaldte det. Som de gæstfrie mennesker, de var, vedblev de stadig at samle slægt og venner. Her døde Ferdinand Jensen i 1925. Om hans strålende syner før døden kan læses i Martensen-Larsens bog »De dodes rige«. Gudrun Jensen døde stille i januar 1944. De ligger begge begravet på Søllerød kirkegård, lige udenfor præstegårdshaven. Stenen på graven er rejst af venner og tegnet af broderen, arkitekt Helge Bojsen-Møller.

Det må ikke glemmes, hvor stor del Gudrun Jensen tog i arbejdet for rejsningen af Ny Holte kirke, hvor hun har været en af grundstensnedlæggerne.

Tove B. M.

SKAT BOJSEN MØLLER (1902-1944)

Skat Bojsen-Møller, søn af Frede og Helga Møller, blev født i bondebyen Lyngby på en vældig snevejrsmorgen i november 1902. Han levede det meste af sin barndom i Hellerup. Som lille blev han kaldt »Stråleøje« af Ida Konow, fordi han havde sådanne dejlige

store blå øjne med et åbent og videbegærligt udtryk. Han var som dreng en rigtig vild krabat. På et tidspunkt pralede han af tretten ar efter rifter fra sin drengefærd over hegn og stakitter. Hans fremtidsplaner i tolvårsalderen var enten at blive præst eller fodboldspiller. Til det første mente han sig dog ikke god nok, og det andet var jo tidsbegrænset. Talegaverne havde han i orden til præstegæstningen, og hvad der ikke var mindre vigtigt, et varmt hjerte og klare, dybe tanker. Nå, han blev ingen af delene. Han blev handelsmand af 1. karat, men derom senere.

Han blev tidligt forlovet med Inger Bang. Det satte fart i hans uddannelse. Han tog handelsskoleeksamen med glans, for ualmindelig godt begavet var han. Han kom på forskellige handelskontorer, men blev der ikke længere, end han syntes, at han var udlært det sted. Denne skiften holdt hans far knapt så meget af. Da han nåede disponentstillingen giftede de unge sig og bosatte sig i Hellerup i 1927. Han fortsatte sin søgen efter det emne, der kunne blive den rette basis for hans egen forretning. Han tog alle chancer: han handlede periodisk med grisetæer til negrene, gammelt jern til Norge, parfume, smør, cement og meget andet. Han rejste til mange lande: Norden, Estland, Tyskland, England, Frankrig og selv til Amerika kom han. Overalt kom han i forbindelse med interessante og dygtige mennesker. Han var fuld af gode indfald og morsomme historier. Han havde en stædig vilje og energi og dertil en charme, som hjalp ham til gennemførelse af sine planer på trods af al modstand, for eksempel fik han gæsterne på et hotel i Sverige til at optræde som Luciabrud med terner en tidlig forårmorgen. Man kan faktisk ikke fortælle om ham, man skulle opleve ham, for at få indtryk af hans personlighed.

Han blev direktør for sin egen forretning i København. Han fik sig villa på Strandvejen i Skodsborg, dertil båd og bil. Alt havde han skaffet sig ved egen dygtighed, for han begyndte bogstaveligt talt med »de bare næver«. Han glemte ikke at glæde andre, nu han var i stand dertil. Mange gaver strømmede fra ham til den nærmeste familie, til venner og til hans underordnede på kontoret. Han var livlig og glad for at diskutere hvad som helst emne, der lå for i øjeblikket.

Når man har læst dette, skulle sikkert ingen gætte, hvor hæmmet han var helt fra 20-års alderen af sygdom. Han fik en infektionssygdom på en af sine første rejser til England. Mange operationer måtte han igennem. Han led ofte ganske ufatteligt, men standse hans livsmod kunne sygdommen ikke, før den helt gjorde det af med ham. Han døde i 1944 på Amtssygehuset i Gentofte, kun 42 år gammel. Han efterlod sig hustru og tre dejlige døtre: Geske Marie, Bodil og Gudrun.

Hans forretning blev til S. Bojsen-Møllers A/S, som stadig handler med Bates papirsække og med Gipsonit, isolerende gipsplader.

Tove B. M.

JOACHIM OTTO BENEDICT MØLLER (1870-1946)

I 1870 fødtes i Sejling præstegård ved Silkeborg en dreng, der fik navnet Joachim Otto Benedict Møller. Hans far var præsten Frederik Ditlev Møller og hans mor Jutta Kunigunde Bojsen.

Da Otto var 4 år flyttede familien til Marvede præstegård ved Næstved, hvor han sammen med sine mange søskende og deres kammerater nød en fri og fornøjelig drengetilværelse. Et dejligt barndomshjem har præstegården været. Der var nok at bestille for en fornuftig dreng med et godt håndelag. Han hjalp både ude og inde. Særlig huggehuset med værktøjet havde hans store interesse. Musikalsk var han, og han fik lært at spille violin hos landsbyens spillemænd. Han var meget stolt, når han fik lov til at »rive se-kunden« ved bøndergilderne.

Efter konfirmationen blev han sendt til Silkeborg Realskole, hvor han tog præliminæreksamen. Derefter kom han i smedelære på maskinfabrikken i Svendborg. Han blev en dygtig smed, men han følte sig alligevel ringere end sine studerende søskende og bestemte sig derfor for det medicinske studium. Dette gennemførte han med flid og samvittighedsfuldhed, men var tit bekymret for, om han havde gjort rigtigt i at forlade håndværket. Alligevel havde han en munter studentertid på kvisten i Kronprinsessegade (Makketutten) sammen med sine søskende og senere på Regensen. Efter eksamen og

nogen vikar- og amanuensistid blev han ansat som reservelæge ved Amtssygehuset i Holbæk. Han giftede sig med Asta Margrethe Smith og nedsatte sig i Herlev, derefter i Søllerød og Holte, hvor han var kommune- og skolelæge i 38 år.

Otto var kommet på sin rette hylde. Han holdt af sine patienter og de af ham. Han stod altid på pinde for dem, var tålmodig og trøstende og tog del i alle deres glæder og sorger. Det hændte ofte, at han foruden at »lappe« på de syge også lappede på deres legetøj og husgeråd (ure). Han var en rigtig huslæge. En patient skrev i avisen efter hans død, den 14. september 1946, bl. a. »dr. Møller var ikke antydning af bourgeois eller akademiker, men et gennemkultiveret mandfolk med et stort, smukt, groftskåret ansigt, dyb blød stemme og kloge naive øjne. — Man glemte sin sygdom, når han satte sig ved ens seng, bred og kraftig med rolig styrke og et usvækket varmt hjerte. Hans vældige næver, der syntes skabt til at svinge en mukkert, var nænsomme som en moders. — Engang var han den eneste læge i Holte, nu er der mange, men hans plads vil alligevel stå tom«.

Asta Møller.

HELGE BOJSEN-MØLLER (1874-1946)

Helge Bojsen-Møller blev født 1874 i Sejling ved Silkeborg. Efter sine barndomsår i Marvede kom han i 1888 på Sorø Akademi. I årene 1890-94 var han i tømrerlære og bestemte sig derefter for at blive arkitekt, hvorfor han først gennemgik den tekniske skole i København. Efter at have aftjent sin værnepligt ved Ingeniørregimentet, hvor han blev løjtnant, fik han derpå ansættelse som assistent hos professor Fenger og Martin Borch i årene 1897-1902. I 1903 fik han sin afgangseksamen fra Kunstakademiet, og samme år, den 15. maj, giftede han sig (i Søllerød kirke) med Ella Jakobsen, som var født 1880, datter af kunstforlægger Alfred Jakobsen og Agnes Andkiær. Bekendtskabet stammer sikkert fra Kunstakademiet, hvor Ella uddannede sine kunstneriske evner på malerskolen.

Så forskellige disse to mennesker var, supplerede de dog hinanden livet igennem på udmærket måde. Ellas evner kom til at ud-

folde sig i hjemmet, hvor hendes fantasi, skønhedstrang og organisationsevne satte sit præg såvel på det daglige liv som på festdage. Sin mands arbejde fulgte hun med største interesse, og hun forstod ved kloge råd at gøre en indflydelse gældende i Helges stadig voksende arkitektvirksomhed. Af denne virksomheds blivende resultater skal nævnes: Stationsbygninger på Langelandsbanen, Sparekassen i Viborg, Højerup kirke, Kreditforeningsbygning i Ringkøbing, Amtssygehuse i Rønne, Herning, Holstebro, Brædstrup, Lemvig, Tarm, Ringkøbing, Gentofte og Køge, Skovshoved Elektricitetsværk, Isefjordværket, NESAs lagergård ved Lyngby, NESAs administrationsbygning på Strandvejen i Hellerup, Nordvestsjælland Elektricitetsværks administrationsbygning i Svinninge, Håndværkerskolen i Sønderborg, Kvinderegensen på Amager, og som arkitekt for den grønlandske styrelse mere end 100 bygninger på Grønland (embedsboliger, kirker, sygehuse, skoler o.s.v.).

I sin egenskab af arkitekt rejste Helge over det ganske land, to gange besøgte han Grønland for at tilse sine byggearbejder der, og hans intime kendskab til alle landsdele udviklede hos ham en stor kærlighed til vort land. Men også udenlandsrejser, lige fra de unge år sammen med Ella, der har været en uforlignelig rejsekammerat, øvede stor indflydelse på dem begge. Med skitsebøger i lommerne besøgte de sammen Italien, Frankrig, Østrig, Schweiz og Tyskland. De fik på denne måde ad praktisk vej kendskab og kærlighed til kunst, arkitektur og naturskønhed, en påvirkning som prægede dem begge stærkt.

Ella, der langsomt med årene mistede sin hørelse, måtte med sorg efterhånden give afkald på at glæde sig over musikken, som også dyrkedes af Helge og hans vennekreds. I stedet for fik hun forøget glæde ved at dyrke litteratur og digterkunst i en udstrækning og med en dybtgående interesse, som gav hende værdier, som både familien og den store omgangskreds på Vangehusvej nød godt af. — En fest på Vangehusvej forløb altid i et højt plan: skønheden sad i højsædet, kønne farver, smukke ting, fint afstemte blomster, fantasi, alt vel tilrettelagt, interessante mennesker, hele stemningen bevirkede, at man følte sig løftet ud af hverdagen under festen og beriget, når den var forbi. Ella trak et stort læs ved sådanne lejligh-

heder, men Helge var den, der stod bag ved, og lod hende udfolde sine rige evner. Ella »malede med tingene«, blev der sagt om hende.

Foruden huset på Vangehusvej byggede Ella og Helge i 1933 et dejligt sommerhus på Blæsbjerg i Tibirkelunde. Her var plads for både børn og børnebørn i ferierne, og tumleplads udenfor i de herligste omgivelser. Helge tilbragte megen tid på Blæsbjerg, og en hjerteskanke tvang den ungdommelige og virksomme mand til at tage hensyn til sig selv. Virksomheden var blevet stor, og Helge var desuden blevet bygningskyndig direktør i Københavns Brandforsikring samt medlem af Eksamenkommissionen for de tekniske skoler. Et ophold på Blæsbjerg gav ham erstatning for jagten, som han tidligere havde dyrket i Vestjylland, men som han efterhånden måtte afholde sig fra at tage del i.

Krigen og de deraf følgende savn og ulemper gik både Ella og Helge meget nær. En svær sygdom tærede langsomt på Ellas kræfter, hun stred imod med beundringsværdig tapperhed, men den 13. november 1942 døde hun i hjemmet på Vangehusvej. — I en lille bog på 60 sider, om hende, som Helge lod fremstille, kan man finde Helges og Mariannes, samt seks gode venners mindeord om det rige og gode menneske, som hun var. Helge overlevede hende med næsten 4 år. I disse år gik hans helbred tilbage, foruden hjerteskanken, som hæmmede den livsglade mand, svækkedes efterhånden hans syn, så blyant og pensel ikke kunne bruges af ham som før. Også noderne blev utydelige så musikken måtte lægges på hylden, de mange instrumenter blev ikke rørt i samme grad som i de glade dage. Den 4. september 1946 blev Helge syg på et rekreationshjem i Espergærde, hvor han var søgt op for at tilbringe nogle efterårsdage. I en ambulance blev han kørt ind til sit eget hospital i Gentofte, hvor han døde få timer efter.

Boje Bojsen-Møller.

AGNES-MARIE BOJSEN-MØLLER (1909-1947)

Agnes-Marie Bojsen-Møller (Mulle), blev født 1909 i Århus. Hun var datter af skuespillerparret Gunnar og Martha Helsingreen (født Fønnesbech Jensen), og således sønnedatter af teaterdirektør Albert

Helsengreen (»unge Green«). Da hun så at sige voksede op på teatret var det helt naturligt, at også hun ønskede at blive skuespillerinde. Allerede som barn optrådte hun både på scenen og på film; i en filmatisering af »Elverhøj« var hun således den ca. 1-årige Agnete. Efter at have læst med sin bedstefar, debuterede hun som 16-årig på Sønderbro Teater i »Barken Margrethe af Danmark« som skibsdrengen Shakespeare. Hendes livsbane som skuespillerinde var således indledt, men i sommeren 1927 traf hun, også på teatret, nemlig på Friluftsteatret i Dyrehaven, sin skæbne, nemlig Helges søn Boje, med hvem hun året efter blev gift.

Ægteskabet førte til at hun måtte opgive teatret inden hun opnåede at få et virkeligt gennembrud. Pligterne i hjemmet måtte passes, og de blev passet, selv om et vist savn af teatret undertiden smertede hende. Inden hun fik sit andet barn (Ida), konstaterede Eli Møller og Dr. Helsted en fejl ved hendes hjerte, som de mente kunne kræve særlig opmærksomhed i forbindelse med den forestående fødsel, hvilket de ikke undlod at fortælle »Mulle«. Fødslen blev imidlertid lykkeligt overstået i hjemmet på Kirkegårdsvej, Olav B.-M. assisterede. — I de kommende år mistede »Mulle« i løbet af forholdsvis kort tid sin mor, sin far og sine gamle bedsteforældre, der betød så overordentligt meget for hende. I 1947 blev hun selv syg, hjertet krævede en behandling som ingen mente særlig farlig, men pludselig, uden at det var forudset, døde hun om morgenen den 10. december 1947.

Boje Bojsen-Møller.

AAGE BOJSEN-MØLLER (1875-1948)

Aage Bojsen-Møller blev født i Sejling præstegård ved Silkeborg. Han aftjente sin værnepligt til søs; den friske, salte luft blev ligesom hængende ved ham resten af livet. Han blev præst, først i Gødvad, så i Sædder, senere i Ørslev og endelig provst ved St. Peders Kirke i Slagelse, hvor han blev til han tog sin afsked. Han giftede sig med Frederikke Kølner, hun gik under navnet »Frede« til daglig. De fik fire børn: Vagn, Ellen, Elisabeth og Aksel, der som lille fik tilnavnet: »den lille husmand«.

»Frede« passede sit hjem og sine børn med megen omhu og kærlighed og fulgte sin Aage i kirke og menighed. Da de rejste fra Slagelse bosatte parret sig i Lendemark nær Rødkilde, hvortil de ofte kom. Der kunne de følge sønnens arbejde og glæde sig over børnebørnenes liv og færden. — Efter »Frede«s død kom provsten endnu oftere vandrende til Rødkilde, hvor han holdt foredrag for sygeplejeeleverne. Han prædikede også i Stege kirke. Han blev altid glad for en opfordring til at prædike, han følte sig jo frisk og rørig trods sin høje alder. Hans stemme var høj og klar til det sidste. Han havde et ukueligt humør, der gav sig udslag i et særligt familievrvlesprog, som de unge fandt festligt. Han var meget belæst, han interesserede sig meget for historie, hvilket viste sig rent praktisk i hans store kærlighed til det sønderjyske spørgsmål. Og synge kunne han. Vi, der har kendt ham, vil endnu for vort indre øre kunne høre ham synge med djærv røst »Den gamle dagvise« eller »Danmark, dejligst vang og vænge«. Der var noget rastløst ved ham: var han ude, skulle han skynde sig hjem, og var han hjemme, måtte han snart af sted igen. Man så ham gerne på vandring med stok og hund som følgesvende. Eller han arbejdede ihærdigt i haven eller ved brændehugning.

Jeg mindes en morsom episode fra hans præstegerning: Ved Gudrun B.-M.s bryllup med Svend Præstholm i Vartov kirke udtalte han efter ritualet: Så giv hinanden hånd derpå. Det gjorde de, men kun for et øjeblik, så slap de atter, hvorpå det med høj røst lød fra provsten: Så hold da fast. Det har de gjort lige siden. — De af slægten der var med ved familiefesten på Rødkilde 1946 glemmer aldrig den 89-åriges morgenandagt, som i sin klare form blev et udtryk for et rigt og inderligt kristent sindelag. Han døde 91 år gammel, men lever stadig i mindet hos »Rødkillingerne« som deres djærve, kække farfar.

Tove B.-M.

OLAV BOJSEN-MØLLER (1898-1951)

Olav Bojsen-Møller blev født 1898 i Trinitatis præstegård, hvor hans forældre dengang boede hos pastor F. Jensen. Han var søn af kontorchef Frede Ditlev Møller og Helga Alexandersen. 1902 flyttede familien til Hellerup, hvor han tilbragte sin barndom. Han blev student fra Plockross' skole, nu Øregård Gymnasium. Han gav sig til at studere medicin. Han boede nu hos sin farmor, Jutta Bojsen Møller, og spiste på Hauserplads hos Eli Møller. Det var ikke altid let at færdes mellem de to stationer, men bringe sladder rundt lå ham fjernt, han blev bare mere tavs, end han var fra naturens hånd. Lomme penge havde han ikke mange af, en gang måtte han gå fra Østerbro og til sit hjem i Hellerup for at kunne give sin mor en lille fødselsdagsgave, en blomst. Måske nogen ville sige, jamen havde han da ikke soldet pengene op. Nej, langt fra, af hans regnskaber fra den tid ses, hvor omhyggeligt han holdt styr på sine penge, et sted står der: 1 øre bortløbet.

Han dyrkede violinen ligesom sin fader. Dog stod han helst for sig selv og spillede og lod tonerne lyde gennem et par åbne stuer ind til tilhørerne. Han interesserede sig også for fotografering, og opnåede stor dygtighed på dette område, hvilket billedet af de fire »natugler« er et godt bevis på. Han holdt af at sejle med Helge Hostrup, søen trak ham, når lejlighed gaves. Han boede en tid på Studentergården, hvor han fik mange gode venner. I deres selskab kom hans lune rigtigt frem.

Efter lægeeksamen tog han til Kolding, der traf han sygeplejerske Signe Solvejg Schrøder, som han giftede sig med efter endt turnus. Efter doktor Otto Møllers råd nedsatte Olav sig i Vedbæk, hvor han oparbejdede sig en vældig praksis. Han blev bl. a. jernbanelæge og læge for sygeplejerskerne på rekreatiohjemmet i Rungsted. Han holdt meget af børn, hvilket sås når han kørte ud i praksis, da havde han et par børn og sin puddel Tommy med på turene. Han fik selv tre børn: Jørgen, som selv bliver læge til sommer, Finn, der er stud. med. og dennes tvillingsøster Birgitte, som er beskæftigelsesterapeut. Olav Bojsen-Møller var en rigtig huslæge, han havde altid tid til at høre på sine patienters lidelseshistorier, altid

et trøstende ord og en heldig hånd til at hjælpe dem. Hans broder, Skats' langvarige og smertefulde sygdom tog meget på ham. Det gav ham noget af et knæk, da broderen døde. Han havde ofte fulgt Skat på hans kombinerede rekreative- og forretningsrejser. Disse ture nød han trods alt, dels på grund af det gode broderskab og dels for de mange oplevelser, han dér fik, for hvor Skat færdedes, skete der altid noget ud over det sædvanlige. Den anden årsag til lægens tidlige død må også ses på baggrund af de næsten tre års døgtjeneste under krigen, hvor han hjalp flygtningene, der sejlede til Sverige fra Vedbæk havn, hvilket jo foregik om natten.

Han arvede »Lodden« efter Eli Møller, det blev et dejligt sted for familien at holde deres sommerferier. Det blev desværre også et rekreativt sted for ham, da han blev angrebet af en virus sygdom, som gjorde det af med ham i løbet af seks svære år. Han mistede delvis stemmen og sin bevægelighed. Han bar sine lidelser som en mand. På spørgsmålet: »hvordan har du det?« fik man altid svaret: »udmærket«, selv om andre ville have sagt det modsatte. Hans milde smil vil ikke blive glemt, han fik tilnavnet: »smilet fra Vedbæk«. Han var dygtig, tålmodig, forstående og stilfærdig i al sin færden. Han døde i juni 1951 og blev begravet på Vedbæk kirkegård.

Tove B.-M.

MARK DESSAU BOJSEN-MØLLER (1927-1949)

Mark blev født på Vangehusvej en torsdag aften, den 1. september 1927. Faster Eli tog imod ham — og han var far og mors første barnebarn. — Tre år efter skiltes hans forældre, og han kom igen til at bo på Vangehusvej med mig, indtil han i 1931 rejste med far og mor til Paris til Sven og mig. I 1932 var vi igen tilbage på Vangehusvej, hvor Maria kom til verden.

Hans lille barndom fra 1932-38 var vor mest harmoniske tid. Vi boede sammen alle fire på Gl. Vartovvej indtil 1938, det år, hvor Sven blev korrespondent i London, og hvor børnene og jeg installerede os i Harrow. Mark kom på kostskole, Dane Court, og kom hjem på ferie til Danmark med os andre i 1939. — Krigen brød ud

og Sven fløj tilbage til England. — Vi andre tre tøvede uvisse i Tisvilde. I september rejste jeg over til Sven. Mor tog sig af børnene og oplevede sin lykkeligste tid med dem i Tisvilde, hvor de blev sendt i Helsing skole. Det blev hendes sidste samvær med dem. Den 21. oktober rejste de tilbage til England med flyver, og Mark fortsatte på Dane Court til 1941. Fra efteråret 1941 til juli 1945 gik han i Public School, Bryanston, og sluttede der med school certificate. Han var da 17-18 år gammel.

Fra 1945-1949 skulle han finde et ståsted: prøvede først at forbedre sig til polyteknisk læreanstalt, følte sig fremmed her og søgte ind på en ingeniørskole i Loughborough i England. Måtte forstå, at også der var han »foreigner« og kom til Danmark igen. Forsøgte Ahms Kursus og blev optaget på Handelshøjskolen. — Den 17. juni 1949 skete bilulykken. Han sad ikke selv bag rattet.

Det var hans liv uden kommentarer af nogen art, hans data. Hele den anden side, der handler om det spor, han satte sig i mit hjerte — og i sindet på nogle få — det bliver en anden historie. Jeg er i hvert fald lykkelig over, at hans minde ikke skal forbigås, når den store slægt, som han dog også tilhørte skal samles på Rødkilde. Han var selv med sidste gang.

Marianne Tillge-Rasmussen.

ERLING BOJSEN-MØLLER (1896-1963)

Erling Bojsen-Møller, født i Horsens som søn af Helga og Frede Møller, var den ældste af fire søskende: Erling, Olav, Tove og Skat. Som den førstefødte vandt han sin morfars store hjerte. Morfar, som var kunstmaler, malermester og brandinspektør, kunne lave alting og fandt på meget morsomt legetøj til ham.

Senere flyttede familien til København, hvor den kom til at bo hos onkel (pastor Ferdinand Jensen) og faster Gudrun. Når præsten kørte til bryllup, sad Erling på bukken i rød bluse, men skulle onkel til begravelse, ville Erling ha' sin mørkeblå bluse på. Han var da 5-6 år. Dette med tøjet, der skulle sidde og være rigtigt til situationen, fulgte ham alle dage. Han skulle jo ikke gå i arvetøj, som brødrene.

Erling tog realeksamen og kom i manufaktur-lære; en drøj omgang på den tid! Senere blev han ansat hos Illum; et år i Tyskland, så i Bo (nu Illums Bolighus) og endelig blev han afdelingschef hos Crome & Goldschmidt i gardin- og møbelafdelingen. Han gik op i sit arbejde med liv og sjæl. Disse afdelinger gav ham spillerum for hans rige fantasi og farvesans. Han kom således til at gøre en indsats på smagens område, han foretrak altid det enkle for det overstiliserede. Hans mange forretningsrejser til udlandet gav ham mange nye impulser.

Erling blev gift med tandlæge Gertrud Skot-Hansen. De fik to børn: Jan, arkitektdesigner i San Francisco, og Marianne, der er tandtekniker her i landet. Familien bosatte sig i Vedbæk. Erling elskede sit hjem; han kunne ofte sige, når han sad i sin stue: »Hvor er her dog yndigt!« Han holdt også meget af at gå ned til havnen og stå længe og se drømmende ud over vandet.

Det som karakteriserede Erlings væsen, var hans begejstrede måde at fortælle sine oplevelser på, hans krav til naturlig optræden og hans trofasthed over for sine mange venner. Han var til stor opmuntring for Olav under hans sygdom.

Erlings pludselige død blet et voldsomt chok for os alle. Men mor, der var 91, selv syg og som tidligere havde mistet to sønner, kunne sige: »Det er det smukkeste, jeg har oplevet«. Erling var lige udskrevet fra hospitalet efter en alvorlig kredsløbssygdom. Hans første udflugt gjaldt et besøg hos mor. Mor og Erling var så glade for at se hinanden, de strålede begge ud af deres lyseblå øjne. Han følte sig også glad, for han mente at kunne begynde arbejdet om otte dage. På vejen hjem blev han syg af et hjerteanfald. Han sad selv ved rattet, men godt han ikke var alene; Gertrud og Marianne var hos ham og kunne tage affære. En halv time efter at han havde stået over for os hjemme, så levende og glad, var han død. En mild død for ham, men for os andre et chok så stort og ufatteligt. Et uudsigeligt savn efterlod han sig. Dette skete den 13. januar 1963.

Tove B.-M.

HELGA MØLLER (1871-1963)

Helga Møller, født Alexandersen, var gift med Frede Ditlev Møller, søn af Jutta Bojsen og Frederik Ditlev Møller.

Hendes barndomshjem i Horsens, Smedegade 62, var et særpræget hjem. Hendes far var kunstmaler, brandinspektør og malermester med værksted i ejendommen. Hendes mor, Johanne Stokholm, var sirligheden selv, hvorfor de gamle smukke møbler fra hjemmet er blevet vel bevaret gennem årene (de er havnet her på Callisensvej 42). Stor var gæstfrihedens de kunne modtage de grundtvigske præstefamilier i månedsvis, når præsterne forflyttedes.

Frede var landbrugskonsulent i Horsens, og da han mødte den lattermilde Helga med de blå, blå øjne og de lange gule fletninger, kunne han ikke stå for hende. De blev gift og boede i Horsens det første år, der blev deres søn Erling født. Men da Frede ville læse til landinspektør, måtte de til København. Der kom de til at bo hos hans søster Gudrun, gift med pastor Ferdinand Jensen ved Trinitatis. I de år forøgedes familien med to børn: Olav og Tove. Det blev en streng tid for Helga økonomisk set, men modløs var hun ikke, hun byttede støvlerne om for at gå hælene lige og spare skomagerregningen!

Efter landinspektør-eksamenen flyttede familien til Bondebyen i Lyngby, der var de nær Mor Jutta, som var højskolemor der. Frede blev ansat ved matrikulsvæsenet under Landbrugsministeriet. De blev kun et år i Lyngby; vejen til København var besværlig. Inden de flyttede til Hellerup havde de fået endnu en søn, Skat Sune.

Til Callisensvej 42 kom de i 1908 og her levede Helga resten af sit liv. Her skabte hun med Frede et rigtigt hjem for deres fire børn. Hun lærte dem: først pligt, så fornøjelse, — lærte dem at passe på tøjet, for ordentlige skulle de se ud. Embedsmandslønnen var ikke særlig stor, og slå til skulle den. Gæstfrihed over for børnenes kammerater og over for den store slægt var der ikke mangel på. Kunne Helga ikke servere de dyre retter, kunne hun dække et smukt og malerisk bord, og hun kunne få de jævne retter til at smage, så der faldt megen ros af til hende. Hun elskede sine stuer,

blomsterne i vinduerne trivedes under hendes nænsomme hænder, så det var en fryd for øjet. Hendes friske latter hjalp over mange svære stunder.

Livet var ofte hårdt: Fredes tunghørighed, Toves lange sygeleje, sønnernes sygdom og tidlige død. Til slut hendes egen langvarige sygdom. Under alt dette bevarede hun et mildt sind, sin store energi og sin forståelse for de unge. De elskede deres farmor og kom trofast og så til hende i hendes alderdoms svære dage. En trofast støtte havde hun gennem alle årene på Callisensvej i vor hushjælp Ingeborg Olsen, som stadig deler livets op- og nedgang med den sidstlevende af den lille familie. Det tjener også til Helgas ros, at hun har kunnet arbejde med samme menneske i så mange år. Det viser hun har kunnet respektere andres arbejde og kunnet skaffe trivsel på arbejdspladsen for Ingeborg.

Mor Helga døde i sit hjem i maj 1963, under fuglesang fra det åbne vindue. Hendes liv var en lang og udholdende kamp for sine og for det, hun fandt ret og rigtigt. Hun forstod den kunst at ældes med ynde. Hun hviler nu på Hellerup kirkegård på gravstedet, hvor fire søskende med deres ægtefæller har sluttet fællesskab i liv og død.

Tove B.-M.

AXEL BOJSEN-MØLLER (1888-1965)

Axel Bojsen-Møller var født i Gjødvad som søn af provst Aage Bojsen-Møller, Slagelse. Efter at have sluttet skoleuddannelse i København kom han i landbrugslære. Han forpagtede i nogle år præstegårdsjorden hos sin far, hvorefter han tog til Norge og var på højskole, derfra gik turen til Amerika, hvor han arbejdede sig frem fra øst- til vestkyst. — Det var i slutningen af første verdenskrig, da han tog hyre hjem for at læse til landbrugskandidat, men rejse-lysten meldte sig igen, så han tog hyre på en båd til Ægypten, hvor han blev syg og derefter hjemsendt. Han prøvede nu at slå sig til ro, købte højskole ved Århus og lavede den om til landbrugs- og husholdningsskole, giftede sig med Karen Stjerne og fik to børn: Inge og Kirsten.

I begyndelsen af trediverne blev han træt af skolelivet og solgte skolen, som ellers gik glimrende. Han tog på en tre måneders campingtur rundt i Europa, og derefter begyndte forberedelserne til hans store rejse jorden rundt med »Monsunen«. Båden forliste ved Salomonsøerne, og han fortsatte alene til New Guinea for at samle etnografika. New Guinea blev hans store interesse, og han foretog senere fire rejser dertil, hvor han samlede værdifulde etnografiske sjældenheder hjem til Nationalmuseet.

Efter »Monsunen«s togt prøvede han lidt af hvert: landbrug, frugtavl, bæveropdræt, sommerhusudlejning, foredragsvirksomhed og i sine sidste år skrev han en bog om sine rejser: »Globetrotter og hovedjæger« (1960). — Ja, han kunne se tilbage på et begivenhedsrigt liv, derfor var det meget svært for ham, da det blev slut med rejserne. Han sagde ofte, at det ikke var et liv, hvis man ikke mere kunne komme ud at rejse.

Hans hjem mindede om et museum. Han var meget glad for besøg, særlig oplivet blev han, hvis det var familie. Her udfoldede han sig, han drillede og holdt sjov, lavede program, thi der skulle helst ske noget hele tiden . . . udflugter, badeture, tennis og meget andet. — Det kneb meget med humøret de sidste år, og hans hukommelse var meget dårlig. Den 12. november 1965 kunne hans hjerte ikke mere. Vi, der kendte ham vel, vidste at døden var velkommen. **Kirsten Holzmann**, født Bojsen-Møller, New Zealand.

ASTA MARGRETHE MØLLER, f. Smith (1884-1967)

Når jeg sætter mig for at skrive lidt om vor mor, er der straks en masse gode ord, der falder mig ind: sød og mild, kærlig og hjælpsom, rolig og klog og dertil musikalsk, tænkte sjældent på sig selv og var altid dér, hvor man havde brug for hende. — Med alle disse egenskaber var hun det dejlige varme midtpunkt i hjemmet.

Når man kom hjem fra skole, lød det altid: »Hvor er mor?«. Ja, det var vel egentlig ikke fordi hun hver gang skulle noget særligt — skulle bare være der, og det var hun som regel altid — så var man tryk og kunne løbe ud at lege.

For far var hun den gode kammerat og storartede hjælper i hans lægevirksomhed. Hvad skulle han have gjort uden sin ligevægtige støtte? .. hendes kærlige ro hjælp ham over mange bekymringer.

Mor var født den 2. juni 1884 i Holbæk som ældte datter af Agnes Møller (fars kusine) og cand. jur. Osvald Smith (senere dommer og borgmester i Svendborg). Mor blev student fra Zahles skole i København, og havde vist egentlig tænkt på at læse til læge, men blev allerede som 21-årig gift med far i 1906. I hjemmet blev der nok at gøre for hende, og ved siden af påtog hun sig også i en årrække hverv inden for børneværnet i sognet.

Mor blev enke efter 40 års ægteskab, men far havde sørget godt for hende, idet han altid tænkte på, at hun var 14 år yngre end han.

Selv nåede mor at blive 83 år. Den 31. august 1967 døde hun af en hjerneblødning efter de sidste tre-fire år at have været stærkt plaget af forkalkning.

Vi mindes hende med stor taknemmelighed!

Ell, Jens, Adda.

SVEN TILLGE-RASMUSSEN (1902-1967)

Sven blev gift ind i Bojsenslægten med Helge og Ella Bojsen-Møllers datter, Marianne, den 13. juni 1931. — Det skete i Paris, hvortil Sven var udsendt som Politikens korrespondent. Sven var da ca. 29 år, cand. polit., og havde allerede været ansat på Politiken i fem år som journalist og rejsende korrespondent. — Han var fuld af arbejdsiver, fantasi og dristighed, en glad og oplevelshungrende student; intet under at den gamle Henrik Cavling straks i studenteren fornemmede den fødte journalist.

To år før sin ansættelse ved Politiken havde han været på en ekspedition med Einar Mikkelsen til Scoresbysund. Opgaven blev fuld af dramatik, idet skibet på hjemvejen, midt i Atlanten, drev rundt i mange døgn uden ror og uden midler til at komme i forbindelse med omverdenen. Folk herhjemme troede dem alle forliste.

Efter tiden i Paris bosatte vi os i København. Sven var da redaktionssekretær. Vi fik vor datter, Maria, og prøvede hjemmeliv et stykke tid. Men Italien og Abbesinien var i krig, og Politiken

sendte Sven til Addis Abeba som krigskorrespondent på kejser Haile Selassie side.

Sven skrev en glimrende reportage og stod sig i konkurrencen med de internationale reportere om at få sine artikler telegraferet hjem; en side af virksomheden, hvis vanskeligheder læseren næppe gør sig begreb om. — Ved hjemkomsten blev han fejret på bladet: store skåle med brændende flammer på bordene fik det blodrøde oksekød på alle tallerkener til at gløde, — dette for at han skulle føle sig tilpas herhjemme igen.

Men Sven havde fået sin eventyrlyst yderligere vakt. Han ville til Østen, og han inviterede mig med for Tuborgfondets legat. Far og mor tog sig mageløst af børnene imens. Vi rejste i 1936 ud gennem Sibirien og oplevede Østen inden de store krige og den kommunistiske indflydelse gjorde sig gældende. Sven så og berettede — mødte internationale berømtheder og blev forberedt til de opgaver, skæbnen senere lod ham tage op. Bagefter skrev han bogen: »En trediedel af verden«.

Vi var i London under krigen i otte år på godt og ondt. Sven, der blev afskåret fra Politiken, gjorde nytte som medlem af »Det danske råd« og siden som specielt attacheret gesandtskabet. Inden den 29. august talte han regelmæssigt, glødende og orienterende til Danmark over BBC, efter den tid kun, når han virkelig kunne berette ting, folk herhjemme ikke kunne vide. Grev Reventlow ville, at han skulle fortsætte i karrieren, men Sven drømte under hele krigen om den første artikel, han skulle skrive dagen efter befrielsen. Og sådan blev det. — Han fik da også gennemført at sætte sine ben på dansk jord allerede den 5. maj 1945 — og kom tilbage til London få dage efter til børnene og mig, iført en kæmpespegepølse om halsen. Vi inviterede alle vore venner til middag på den.

I årene fra 1953 rejste Sven ustandseligt, til Canada, Amerika og Den nære Orient. Han skrev bogen: »Amerikas Forvandling« efter disse studier. — Han blev sit blads chefredaktør i fem år. Men han blev ikke lagt på hylde. Vi fik efter den tid nogle rige år i London igen — og sluttede vort livs eventyr af med en vidunderlig rejse til Marokko.

Sven var højt begavet og en enestående hurtig og klar arbejder. Han kendte spillets regler, og efterhånden kendte han også alle de ledende mænd i den vestlige verden, og han kunne tale med dem. Dertil havde han en udpræget sans for humor og et stort, varmt hjerte. Alle disse egenskaber gjorde ham til en troværdig reporter. Hans form var stram uden overflødige ord, og han arbejdede med og sleb sit sprog af.

Vor parisiske concierge udbrød, når hun så os: »vous avez une belle vie, monsieur-dame«, vi gav hende ret, og da eventyret brat sluttede, ved jeg, Sven gjorde Einar Tampeskælvørs ord til sine: »Hellere høre en streng, der brister, end aldrig at spænde en bue«.

Der står varme og glans om Svens minde.

Tisvilde, den 29. februar 1971.

Marianne Tillge-Rasmussen.

ELISABETH MØLLER HANSEN (1892-1970)

Lisbeth var yngste barn af Åge Møller og Frederikke Kjølner. Hun havde sin barndom i Ørslev præstegård. Som ung var hun i huset hos Eli Møller på Hauserplads, det talte hun om med stor glæde. Hun uddannede sig i husholdning i Sorø. Men hele hendes ungdom prægedes af en svær sygdom (knogletuberkulose i ryggen). Hun blev opereret og måtte ligge i sengen i flere år.

Hun blev senere gift med kaptajn H. K. Hansen. Han var enestående til at tage hensyn til hendes svære sygdom; han næsten bogstaveligt bar hende på hænder. De boede i Kolding og senere flyttede de til Fredericia, på kasernen, hvor H. K. gjorde tjeneste. Men da tyskerne under besættelsen indtog kasernen, måtte de flygte i huj og hast, fortalte Lisbeth. Det faldt Lisbeth svært at se de tyske soldater på gaden, og hun kunne ikke dy sig for at skælde dem ud. Efter krigen fik de deres eget hus ude ved Lillebælt. Nu kunne de også foretage mange rejser rundt i Europa. Deres fælles interesse var Sydslesvigs sag; derfor deltog de hvert år i årsmødet i Flensborg og på den måde fik de mange kontakter dernede syd på.

Efter H.K.'s død var Lisbeth bange for at bo alene, hvorfor hun lejede et værelse ud til udstationerede militære. Med årene faldt det hende for besværligt at passe huset; det blev solgt og hun flyttede ind i en lejlighed i Fredericia. Derfra tog hun på udlandsrejser med sine venner, stadig interesseret i livet ude i verden.

Til julen 1969 skrev Lisbeth til Åse og Erik Monrad og bad dem besøge sig første søndag i det nye år 1970, men tre dage forinden lå hun død af influenza.

Nu ligger hun begravet ved siden af sin mand på kirkegården i Fredericia. Ved sin død, hun var jo barnløs, betænkte hun Sydslesvig med hvad der var efter hende, så hun fulgte sin interesse til vejs ende.

Åse Monrad og Tove B.-M.

ANNA TAGE MØLLER, f. Lunøe (1886-1970)

I dag den 26. januar 1971 ville mor være blevet 85 år, idet hun er født i Hjørring den 26. januar 1886. Min bedstefar, Henrik Lunøe, var amtsvejsinspektør der og gift med Alberta, født Carøe. Mor var 21 år da hun den 18. april 1907 blev gift med far, Tage Møller, som var 14 år ældre. Aldersforskellen mellem dem mærkede vi børn ikke meget til i vores barndom, fordi mor i alle måder var sin stilling voksen. Mor var praktisk og nærværende og fik det hele til at glide. Far sagde somme tider: »Ane, (hans kælenavn til hende) du skulle have været bankdirektør«. Hun kunne nemlig lide at have med tal at gøre og var da også den, der holdt orden på den mere eller mindre anstrengte økonomi hele sit liv.

Mor var præstekone i 24 år, og hun kunne lide at være det, fordi hun havde far ved siden af sig, og i Højerup og Bramminge holdt folk af hende, reel, hjælpsom og trofast som hun var.

Da far døde 1931, var mor kun 45 år, og hun måtte se at klare tingene for sig selv og sine fem børn: Viffert, 23 år, Frits, 12 år, og vi andre tre derimellem. Det gik. Mor boede i Hellerup til 1940. Da var vi alle færdige med uddannelse — omtrent da, tre af os gifte.

I krigssommeren 1940 flyttede mor til Fjellerup på Djursland, hvor hun ved hjælp af sine brødre fik skøde på sine bedsteforældres gård, der endnu var i slægtens eje.

Mor havde været glad for at være i København sammen med det meste af »Møllerfamilien«, — men livet på landet trak. »Der er ikke plads i en lejlighed til at tage imod jer børn og børnebørn, efterhånden som de nok kommer«, sagde mor. Så flyttede hun ind på Lunøegården i Fjellerup, hvor hun havde 27 lykkelige år. Mor fik så gode venner på stedet. Det glædede hende at kunne lukke sit hus op for gamle venner, sine søskende og ikke mindst sine egne børn, svigerbørn og efterhånden atten børnebørn. Hver sommer var Lunøegården besat af store og små, og mange er de anekdoter om livet der, der kunne berettes om. Mor kunne holde rede på alting og styrede huset med en myndig kærlighed. Vi fem børn kom til mor i Fjellerup med alt vores påhæng. Hun præger stadig den gamle gård.

Det er ganske utroligt, hvor nøjagtigt mor har kunnet fortælle om selv fjerne slægtninge og om de mange mennesker af alle slags, som hun har mødt i sit lange liv. Andre mennesker kom hende ved, og hun har lige til sit sidste år været i stand til at lære nye at kende.

Mor havde et godt helbred, men en fremadskridende gigt gjorde, at hun de sidste ca. 10 år måtte gå med stokke, og til sidst køre i rullestol, så hun til sin store sorg ikke kunne bo i Fjellerup mere.

I sommeren 1967 kom hun til Fredericia på plejehjemmet »Hanneruphus«. Der var hun nærmere sine børn, især Ellen og Halvdan Knudsen, som bor i Fredericia. Lunøegården blev mor ved at have, sådan at hun var deroppe af og til sammen med enten sine børn eller sine brødre med familier.

Mor døde den 10. januar 1970 og blev begravet ved siden af far på Hellerup kirkegård.

Efter mors død har vi søskende beholdt Lunøegården. Vi fem (Frits er med, selv om han ikke er mere) er i stor taknemmelighedsgæld til vores mor.

Gudrun Præstholt, født Bojsen-Møller.

FRITS BOJSEN-MØLLER (1919-1969)

Da jeg blev bedt om at skrive en beretning om Frits, min mand, til Bojsen-bogen, var min første tanke, som hos Vagn Møller i en lignende situation: Det har jeg ikke spor lyst til. Men da jeg først kom i gang med den taknemmelige opgave, var det i grunden ikke så slemt. Mine tre piger, 16-20 år gamle, har billigt og bistået følgende om deres far:

»Den krøllede Frits« var jo ikke så krøllet, da jeg traf ham i Sydslesvig i 1948. Men han kunne stadig synge. Første gang jeg bemærkede det, var på vej op ad trappen til 1. sal i den tyske skole i Risum; jeg kom for sent til den danske gudstjeneste dér, og menighed og præst sang »Blomstre som en rosengård«. Ret hurtigt lærte jeg ham at kende som sanger iøvrigt; han og førstelærer Køster sang jævnlig »Gluntarne« som duet. Siden hen skulle jeg erfare, at Frits ikke forsømte nogen lejlighed til at optræde i forsamlinger som visesanger, og folk forsømte ikke bifaldet. Citat fra forstander Brandt Petersens mindeord: »Han glædede os meget ofte med sine viser, som han sang med en charme og humor, der var uovertruffen«.

Da vi var blevet forlovet, skrev min svigermor, gift med pastor Tage Møller, til mig: »Han er noget ganske særligt«. Og det var han faktisk. Det er jo ret spredt, hvad man husker af skolelærdom, men sjovt nok har sætningen »den milde Bojsenske slægt« hængt ved. Gennem næsten 20 års ægteskab skulle jeg stifte nærmere bekendtskab med denne mildhed, som i vor generation måske særlig prægede Frits. Den Bojsenske livsglæde og lattermildhed manglede heller ikke. Han sang og dansede med sine piger, næsten fra de kunne gå. Han legede med dem, løb, svømmede, spillede bold, alt efter behov. Hans godmodige humor var velgørende. Dertil kom hans utallige citater fra litteraturen og øvrige talemåder, til dels gået i arv fra hans far.

Frits havde naturligvis fejl, men de var ikke så iøjnefaldende. Det, der først og fremmest karakteriserede ham, var hans uselviskhed og aldrig svigtende beredvillighed til at hjælpe andre. Han var »ydmyg i høj grad«, som der står om hans oldefar, Frits Engelhart Boisen. Denne egenskab var vel nok hans fineste; i hvert fald grun-

dede jeg ofte derover og kom til det lidet snusfornuftige resultat, at det måtte være noget med slægters velsignelse. Som sin farmor, Jutta, forstod han at »vinde menneskehjerter«. Inden Frits blev præst, var han dels højskolelærer i Vrå hos Arne Brandt Petersen, dels huslærer på »Tranekær«. Derved fik jeg lejlighed til at hilse på lensgreve Ahlefeldt Laurvig, som jeg husker sagde om Frits: »Deres mand har den sjældne evne at kunne tale lige godt med høj og lav«. Eet havde man dog at udsætte på ham på »Tranekær«: han brugte en forfærdelig tobak, hvis røg han frimodigt fyldte de gyldne sale med.

I social henseende stod han på det standpunkt, vi omsider (vistnok) er tvunget ud i: Den enkelte skal spare for helhedens skyld. Det var spild af penge at købe nyt tøj, i hvert fald til ham selv. Han foragtede dog ikke påklædning som sådan, ville nødig fryse. Jeg husker endnu tydeligt munterheden på en varm sommerdag i Bredsted, »28 grader i skyggen«, de fleste herrer i skjortærmer: »Nu tror jeg alligevel, jeg vil lægge jakken«, sagde Frits, til syne kom en mægtig sweater.

Havedyrkning var en glæde for Frits, men ukrudt omgik han med en misundelsesværdig sorgløshed. Vor gårdsplads grønnedes da også som den Bojsenske i Jakob Knudsens »To Slægter«. Nå, det kneb med tiden, og en billig og villig mand hjalp os med at løse problemet.

I sine sogne — de sidste otte år i Sydsjælland, Ulse ved Næstved — var Frits vellidt overalt, og han var flittig og meget samvittighedsfuld i enhver gren af sit arbejde. I Sydslesvig, i Nibøl, kom hans gode sprognemme ham tilgode, han lærte sig ret hurtigt det frisiske sprog, så frisernerne ikke skulle tale tysk til ham, når de ikke forstod dansk. Det faldt i Frits' lod at tale ved frisernes fører, Johannes Olsens, begravelse, både på dansk og på frisisk.

På opfordring vil jeg i denne karakteristik af Frits, indskyde et særligt afsnit om hans arbejde i Sydslesvig i ca. 13 år. Han kom dertil i 1947, da så meget endnu var præget af efterkrigstidens elendighed. Gabende tomme hylder i butikkerne — fødevarer var det skralt med, selv om »rigsdanske« af og til kunne smutte over grænsen og erhverve sig lidt godt. Frits havde ingen varme på sit væ-

relse, d.v.s., aller først havde han intet sted at bo. Han lå således i dobbeltseng med hotelværten i Nibøl. Værten var en rigtig »prøjsertype«, men Frits kom naturligvis godt ud af det med ham. Ingen varme, endsige polstrede sæder i toget til øen Sild, hvor han måtte give folk danskundervisning, før der kunne blive tale om at tage fat på kirkeligt arbejde. Her kom der først senere dansk skolearbejde i gang.

Til at begynde med undervistes konfirmanderne, ligesom danske skolebørn, i den tyske skole. I Risum undervistes konfirmanderne (og også mine små elever) i et stort pulterrum med vindue i en tilstødende blindgang. Der var selvsagt trangt og mørkt, og vi måtte da også arbejde ved elektrisk lys selv på sollyse sommerdage. Efterhånden skød små danske skolebaracker op også her i den vestlige del af Sydslesvig, hvor det hidtil havde været småt med dansk pionervirksomhed. Friserne var ikke sådan at gå til, de ville nok være danske, men først og fremmest frisere. Her var Frits' historiske interesse og indsigt et gode. Desuden var det en opgave, der stillede store krav til »murbreakkerens« diplomatiske evner, og da var Frits den rette mand.

Efter nogle års forløb blev det danske arbejde i Sydtønder amt så omfattende, at øen Sild måtte have sin egen præst. Nu kunne Frits bedre få tid til at komme ud og besøge de gamle og syge i sit område. Og han var en kær gæst, derom vidner bl. a. hans efterfølger, pastor Fritz Henneke. — Et sted, f. eks., lå en gammel mand i sengen i et koldt værelse, og det var en naturlig ting for Frits først at gå i gang med at tænde op i kakkelovnen. Ofte havde han sin båndoptager med på sine besøg, for ikke alene var det interessant at høre, hvad folk kunne fortælle om, men også på hvilket sprog, det være sig frisisk, sønderjysk (platdansk) eller plattysk.

Gudstjenesterne holdtes sædvanligvis i de danske skolestuer. En tid lang var rammen omkring den danske gudstjeneste den ret beskedne træbarak. Skolebordene blev rykket ind til væggen, og børnenes stole gjorde tjeneste som kirkebænke. De mindste stole kunne være anbragt som knæfald omkring alteret, dette var katederet, dækket med en hvid dug. I Lindholm skolebarak er således vor datter, Jutta, blevet døbt. — »hyttelavt i verdens øjne bygges nu

imod tilforn«. — Men der blev sunget dejlige grundtvigske salmer og talt mere »livsalige« ord end i den tyske kirke, syntes vi.

De første år holdtes konfirmationer i den tyske kirke. Men senere fik vi smukke kirkesale i de efterhånden velbyggede danske skoler. Somme steder, f. eks. i Bredsted var der en særlig alter- og kirkevæg, der dækkedes af en foldevæg ved almindelig skolegang. — En side af arbejdet i Sydslesvig kunne godt tynde, det var visse steder konfirmandundervisningen. Man havde her at gøre med drenge, der var opvokset under ret håbløse hjemlige forhold, meget hyppigt uden en far til at tage sig af dem, de kunne være meget vanskelige at have med at gøre.

Som årene gik, og efterhånden som sydslesvigerne fik et mere praktisk syn på skolearbejdet — hvilket ytrede sig i, at tysk sprogundervisning dominerede mere og mere på bekostning af morsommere fag eller danskundervisning — fandt vi det nødvendigt at tænke på vore egne børns skoleuddannelse. Blandt andet af den grund søgte vi hjem, men vel også fordi der var lagt vel mange kræfter i det første slidsomme arbejde dernede, og det af en mand, der aldrig tænkte på at spare sig selv.

På Sjælland, som i Sydlesvig, var han meget glad for at komme ud og tale med folk, især de gamle. Som trøster ved sygesenge lærte jeg ham selv at kende. Med småbørn og sygdom kunne det ofte se lidt mistrøstigt ud, men han var så at sige altid optimisten: »Det skal vi nok klare«, eller »vi har jo altid fået, hvad vi havde brug for«.

Embedsmæssigt fik han orden på mange ting. De sidste år tænkte han på at flytte, men først skulle det og det bringes i orden. Ikke sært at den gamle kirkesanger i Øster Egede, efter kun kort tids bekendtskab, stemte på Frits ved provstevalget.

Ligesom Sydslesvig havde Færøerne og siden hen Grønland hans store interesse. Det var, som om dette rigt udstyrede menneske følte sig tiltrukket af livets vanskelige opgaver, hvad han havde fået at give, skulle også bruges. Måske kunne det til gengæld knibe med at se indad, at gå i dybden.

Sit prædiken-arbejde var Frits ikke altid så tilfreds med, dog mere med årene, og han fornægtede ikke sin grundtvigske arv. Han slog ikke om sig med moderne floskler om evangeliet som

myte, det overlod han til mere selvsikre teologer, endda var han særdeles velbevandret i teologien og kirkehistorien. Han stod meget fast på brugen af trosbekendelsen i sin fulde ordlyd over for det enkelte dåbsbarn. At et helt præstekonvent gik imod ham, gjorde ham om muligt endnu mere stædig i hans overbevisning. På konventer glædede han i øvrigt kolleger ved at indøve mindre kendte salmemelodier med dem.

— — —

Til slut vil jeg gerne citere lidt fra Ulse menighedsrådsformands mindeord over Frits: »Han elskede sang og musik og et festligt lag, og hans glade festtaler vil vi sent glemme. . . Hans lyse og gode sind var et blåt stempel på det kærlighedsbudskab, som hans forkyndelse altid mandede ud i«.

Fra Sydslesvig sendte den danske sygeplejerske mig en lille mindeplade med verset:

Der er nogle, der bestandig
går, som de gik kongebud,
og er vidnesbyrd iblandt os
om så kongelig en Gud.
Deres smil er som et solskin,
som et solskin og en fred,
vejen, som vi selv skal følge,
bliver kønnere derved.

Rie Bojsen-Møller.

TORBEN HERAMB BOJSEN-MØLLER (1910-1971)

Torben, den yngste af Helge og Ella Bojsen-Møllers tre børn, døde 60 år gammel den 30. januar 1971 efter et langt og smertefuldt sygeleje.

Den generation han tilhørte, husker ham sikkert, som én af de gladeste og mest lattermilde ved fættergilder og familiefester.

Livet formede sig ikke altid let for Torben. I næsten to år under krigen var vor lille familie splittet, da Jannik og jeg måtte bo i Sverige, og Torben af hensyn til sin forretning måtte blive i Danmark, hvor lille Helge fik et midlertidigt hjem hos Boje og Mulle.

I sit arbejde havde Torben flere skuffelser, men mange glæder blev der dog forundt ham. Takket være Jannik og Helge blev vor familie suppleret med to dejlige svigerdøtre, Dorte og Anette, og senere med to små søde børnebørn. — At Helge og Jannik klarede sig så godt i deres gerning var ham en stor glæde, og heldigvis var han trods smerter i stand til at være med til Janniks kandidatfest i Harlev præstegård sidst i maj 1970.

Torben var rigtig i sit es, når vi alle var samlet hjemme og på de dejlige udenlandsrejser, han foretog med henholdsvis Jannik, Dorte, Svend og mig i bil gennem Europa ned til Maria og Knud i Provence og med Helge, Anette og mig til Tenerifa, hvor Helges pragtfulde humør satte os alle i dejlig feriestemning.

I december 1969 begyndte Torben at få smerter i sin ryg, men røntgenbillederne viste intet slemt, så man mente, han led af slidgigt i rygsøjlen. Det viste sig dog senere, at sygdommen havde en langt alvorligere karakter. Selv fik han aldrig mistanke om, at han fejlede det samme som sin mor, og han kæmpede til det sidste for at genvinde sit helbred, ikke mindst for vor skyld.

I sin smukke tale ved Torbens bisættelse citerede Jannik nogle linjer fra Ellas sang til Jutta Bojsen-Møller:

»Du gav os, da årene trætted din hånd,
din gavmildheds sidste blomst, taknemligheds gave«.

Jannik sagde, at akkurat sådan følte han Torbens taknemlighed. Som en gave til os. Det lyste op og gjorde besøgene hos Torben på

hospitalet til uendeligt rige øjeblikke. Vi fik noget af ham, der ellers var så magtesløs.

Torben nåede kun lige at runde de 60 år. Vi havde alle glædet os til rigtigt at fejre ham og lade ham mærke, hvor meget vi holdt af ham. Nu blev fødselsdagen i stedet for holdt på hospitalet; trods de små kræfter og de mange smerter kunne stuen fyldt med blomster og gaver og lille Mortens båndindtalte fødselsdagshilsen glæde Torben og røre ham meget.

Alle vil vi savne Torbens dejlige latter og milde smil, men vi vil se det for os i mindet om ham.

Lily B.-M.

Torbens søster, Marianne, skriver:

Torben var ikke fremtrædende i sit liv, og skuffelsen havde han lært at kende, men ved sine særlige og sjældne egenskaber, udfyldte han en stor plads. — Tegnene på et kærligt og taknemmeligt sind stod skrevet i hans lysende smil, lige fra han var en lille dreng og helt til denne januar 1971. Ellers bar Torben i sit ansigt flere træk, der direkte kunne påvises som arv fra oldebispen: således en tydelig kløft i næsen, de stærkt buskede øjenbryn og den kraftige hage.

Et dybt og varigt spor har Torben og Lily efterladt sig i de tre sønner: en håndværker, en malermester og den ældste, Jannik, der nu er præst. Torben var syg ved Janniks ordination og kunne ikke være til stede. Der så vi andre, hvordan en så stor skuffelse blev båret af Torben på den værdigste måde. Jannik talte ved bisættelsen og løftede hele handlingen op i så højt et plan, at vi alle gik berigede derfra.

Vi græder endnu over at have mistet Torben, men når disse beretninger engang bliver læst af kommende slægter, da er gråden vendt til glæde og smil over, at vi havde et menneske af Torbens karat iblandt os.

Hans søster, Marianne,

Slægtens stamtræ gror og gror,
friske skud det skyde,
kraft det får fra Geskemor,
stærke sønderjyde.

Mange stolte grene var
én gang på dets stamme,
dem vi nu i mindet har,
glemsel dem ej ramme.

»hvis man slukker mindets glød«,
siger patriarken,
»da er man for alvor død«,
minde skær i barken.

Store grene skaber ly
for de spæde kviste.
Sådan fødtes slægtens ry,
runer vil den riste.

Tove B.-M.

ASBJØRN BOJSEN (1875–1922)

En af Peters mange sønner hed Asbjørn. Han var meget begavet og blev sat i »den sorte skole« (Horsens Latinskole), derfra tog han studentereksamen, men siden blev det ikke til noget med studierne i København, og Asbjørn slog ind på handelsvejen. Han havde let ved sprog og var fuld af eventyrlyst og rejste meget i alle mulige lande. En tid slog han sig ned hos sin broder Frede i Randers, og til deres ungarkefester udmærkede han sig som taler og kunne være meget morsom og vittig i et godt lag. Han døde allerede i 1922 i Kina, og først længe efter kom meddelelsen derom til familien.

I. H.

HERDIS BOJSEN AAMOT (1863-1932)

Peter og Ingeborg Bojsen boede i Gedved og ledede en højskole, der senere blev seminarium. I deres store, gæstfri, grundtvigske hjem voksede ni børn op. Deres første barn fik navnet Herdis. Hendes moder skrev i et brev om hende, at hun havde en lille stumpnæse og en sød lille mund, der fortalte så mange morsomme ting. Herdis var et meget livligt og levende barn, og da hun var en 12-13 år, blev hun sendt over til sin gamle bedstefar »Budstikke-Bojsen« for at opmuntre ham lidt. Den gang var han endnu præst i Stege, og Herdis blev konfirmeret af ham og var der nogle år. En tid var Juttas datter Eli (den senere kendte læge) der også, og de to unge piger blev kaldt »Nymferne« af Budstikken. Hans hjem var samlingssted for den store Bojsenske familie, og der blev holdt mange fester. Til Budstikkens fødselsdag skulle der gerne foregå noget særligt, og Herdis og Eli havde længe i hemmelighed indøvet en firhændig indianerdans, som de spillede for ham, og den blev virkelig et helt fint nummer, fordi Mix Anker (datteren, der var gift i Norge) var hjemme og dansede en dejlig indianerdans til deres mu-

sik og nedlagde de tilstedeværendes »skalpe« for Budstikke-Bojsens fødder. Herdis lærte at spille pænt på klaver og orgel, og da hun blev voksen, kom hun til at undervise seminaristerne hjemme i orgelspil. Desuden overtog hun den store husholdning, for hendes moder var ikke så rask på den tid. Senere kunne Herdis altid fortælle så mange morsomme historier og anekdoter om de mange originaler i Gedved, og da hun kom hjemmefra, viste det sig, at hun var en udmærket brevskriver.

I familien Bojsen har der altid stået en vis glans over Norge, og i flere slægtled er der ungmøer, der er blevet gift med nordmænd. Det blev også Herdis' skæbne. Hun traf sin nordmand Michael Aamot på Vilvorde havebrugsskole, hvor der også var henkogningskursus. Kort tid efter blev der holdt stort bryllup i Gedved for de to. Aamot var en smuk mand, og han udmærkede sig til sit bryllup ved at holde en meget poetisk tale, hvori han blandt andet sagde, at det var kvinder som Herdis, man trængte til i Norge. Kvinder, der kunne lægge mildhed over træernes spidse nåle og slibe fjældenes hårde kanter af. — De begyndte med gartneri, men fik siden en havebrugsskole, og Herdis forstod at gøre det hjemligt og festligt for de mange unge, mandlige elever, der kom på skolen. Hun holdt også sylte- og henkogningskursus for unge piger og husmødre, men selv om hun var meget virksom og dygtig og havde et stort hjem, en dejlig have med tennisbane og granskove og en hel stenås bagved, længtes hun stadig efter Danmark. Hun var så dansk og fuld af lune, og det danske »grin« blev tit misforstået i Norge.

Det var altid så morsomt at få besøg af Herdis, hun havde en særlig evne til at skabe fest om sig. Hendes tre sønner Peter, Olav og Herleik kom i sommerferier til Ry, hvor bedsteforældrene Peter og Ingeborg boede på »Petersborg«, og der traf de deres mange danske kusiner, og der var liv og glade dage. Efter at alle sønnerne havde forladt barndomshjemmet, blev Herdis og Aamot enige om, at de ville have skilsmisse. Herdis købte sig et lille hus ved Sandefjord i nærheden af sin yngste broders gård. Her samlede hun sine børn og børnebørn i ferierne, og om vinteren var hun meget i Danmark. Hun havde fået en slem sukkersyge og var ofte på hospitaler og blev kun 69 år gammel.

Ingeborg Hostrup.

FREDE BOJSEN (1872–1935)

Frede blev født i 1872 og Ejvind 1873. De to drenge var meget forskellige. Frede var en lille, solid firkant med mørkt hår, og han talte langsomt og besindigt. Ejvind var slank med blå øjne og lokket, lyst hår og hurtig i vendingen. Frede spurgte omstændeligt: »Mor, der ligger en kage på bordet, må jeg få den?«. Længe inden han var færdig med sit langsomme spørgsmål, havde Ejvind råbt: »Mor, må jeg få den kage?« og i et sekund havde han spist den. Ikke des mindre beundrede Frede sin yngre broder og sagde en aften: »Ejvind, hvor har du dog et stort hjerte«. »Ja«, sagde Ejvind, »jeg mærker også, at det bliver større dag for dag«.

De to små fyre legede så godt sammen. De gravede f. eks. en grav i haven, og i den skulle Stine kokkepige begraves. Hun var deres store kærlighed, og den ytrede sig på denne noget ejendommelige måde, at hun skulle levende begraves. Nu og da hentede de Stine, for at hun skulle prøve, om graven var stor nok, men det blev den aldrig. Til jul blev der bagt 1200 brunkager og klejner, og da var Frede den betroede mand, der talte kagerne og lagde dem i kasserne. Han spiste ikke én kage uden tilladelse. Det retskafne, solide, der var over den lille purk holdt sig livet igennem. Han blev sat til kontorarbejde på et nyoprettet andelsslagteri, og han avancerede støt og var direktør for slagteriet i Randers allerede i 24-års alderen.

Når der var en i slægten, der trængte til penge, var Frede altid parat til at hjælpe. Han lånte ud og støttede alle vegne, og i reglen fik han hverken penge eller tak for sine velgerninger.

Inden for sit fag var han meget dygtig, og han blev sekretær for D.B.C. og rejste ofte til England for at forhandle om priserne på bacon. Han talte udmærket engelsk og var som sin mors søn meget musikalsk, spillede pænt på cello og tog ivrigt del i musiklivet i Randers. Først i en meget moden alder blev han gift med Marie Christensen, der i flere år havde styret hus for hans forældre og passet dem som en kærlig datter. Nu rykkede hun ind i Fredes store, tomme villa og fik snart skabt et smukt, hyggeligt hjem, hvor slægt og venner blev modtaget med stor gæstfrihed. Frede havde hele sit liv været plaget af sygdom, særlig gigt, og i sine sidste år

var han meget svag, men fuld af taknemmelighed over at blive passet så omhyggeligt af Marie. Deres eneste barn, Ingeborg, var til stor glæde og opmuntring for dem. Hun er nu gift med dr. Lauritzen.

I. H.

HELGE HOSTRUP (1862-1949)

Helge blev født i Silkeborg, hvor hans far, Jens Christian Hostrup, var præst. Allerede da han var et par år, flyttede de til Hillerød. Som barn gik han ikke i skole, men havde huslærer hjemme. Hans forældre var bange for sygdomme, for de havde mistet tre små børn, og de fire de havde tilbage, førte en ret isoleret tilværelse. Deres mor syede selv deres tøj, der var helt anderledes end andre børns og vakte munterhed og drilleri, når de gik på gaden. Det var måske grunden til, at Helge livet igennem var tilbageholdende og reserveret overfor fremmede, medens han mellem venner og i familien var livlig og vittig. Han kunne aldrig føre en samtale om ingenting, som f. eks.: »Vejret er godt i dag, men i går var det ikke så godt«. Da han var ved at blive voksen, flyttede de til København, og Helge tog studentereksamen og studerede litteratur. Han var meget ofte med sine forældre til møder på højskoler, hvor hans far var en yndet taler. Derved fik han interesse for højskolearbejdet. Han var en kort tid lærer ved et gymnasium i København og en tid journalist, og han vidste ikke rigtig, hvilken vej han skulle vælge. Men så kom hans mors gode veninde, fru Jutta Bojsen-Møller på besøg, og hun ville endelig have Helge til Sorø til den højskole, hun og Bjerre havde dér. Det blev afgørende for ham, for der mødte han sin Astrid, og hun var ikke i tvivl om, at de skulle være højskolefolk. De startede Ry højskole, som jeg allerede har fortalt i stykket om Astrid.

De to levede i et usædvanlig lykkeligt ægteskab; hvad den ene manglede, det havde den anden. Helge blev med årene en meget kendt og anset folketaler. Astrid sagde en dag til ham, at han bevægede sine arme for meget, når han blev ivrig på talerstolen. Næste dag undrede hun sig over, at hans hænder fulgtes ad så til

den ene og så til den anden side. »Var det bedre i dag, Astrid?« spurgte han. Der var røde rande på hans tommelfingre, for han havde bundet dem sammen. »Nej, absolut ikke, bliv hellere ved, som du plejer!« svarede hun.

I hans barndomshjem spillede de ofte komedier, og Helge var en hel skuespiller og læste også godt op. I Ry-tiden opførte de hver vinter et eller andet stykke, ofte af hans far, C. Hostrups. Efterhånden var der en fast stab, der hvert år var med. Det var flere af byens borgere, f. eks.: urmageren, skomageren, flere lærere og fru-erne af doktoren og dyrlægen, og selvfølgelig forstanderparret. I den tid, hvor der hverken var radio eller fjernsyn eller nogen form for forlystelser ude på landet, gjorde forestillingerne stor lykke. Hele oplandet, ja, endog folk fra Silkeborg mødte frem. Jeg husker, at vi små piger fik lov at være oppe og sidde allerforrest. Vi så »En Spurv i Tranedans«, hvor far naturligvis var Peter Ravn (hovedrollen) og mor hans forlovede Mine Tokkerup. Hver aften græd vi bitterlig, når han svigtede Mine, og alle forsikringer om, at det kun var komedie, hjalp ikke spor.

Helge var en stærk mand og mente egentlig, at sygdom nærmest var skaberi. Når han rejste landet rundt som taler og oplæser og ikke fik sovet flere nætter, sagde han: »Har man rejst to nætter i træk, så sover man godt den tredje«. For resten kunne han ikke forstå, at ikke alle sov godt. »Man kan jo bare tømme sin hjerne, så sover man«.

Foruden sin virksomhed som højskoleforstander skrev han skuespil og bøger og var et meget alsidigt begavet menneske, der satte sig grundigt ind i det, han tog fat på. I reglen havde han også en eller anden hobby. En tid var det fotografering, der optog ham. Naturligvis fremkaldte han sine billeder selv og forstørrede flere af dem, og de blev rene kunstværker. Det hørte sig næsten til, at han til enhver fest mødte op med en sang, og han har også udgivet en digtsamling, der hedder »Salten Sø«. Den blev skrevet i en periode, hvor han var ivrig sejlsportsmand. Da tog han sætteskippereksamen og til kapsejladser på Århusbugten vandt han altid præmier.

Da han kom til Rørvig som præst, var der bygget en ny præstegård på en sandbanke, og menighedsrådet mente ikke, man kunne

lave have på så dårlig jord. De rystede på hovederne, da præsten endog såede græsplæne. Hostrup var en dygtig havemand og sagde: »Når der er jord, er det ingen sag at lave have, men når man skal lave jorden, er det straks vanskeligere«. Han havde erfaringer fra Ry, hvor der også var det bare sand. I begyndelsen var græsplænen kun »knold og tot«, men der blev kørt ler på, og den første sommer var meget regnfuld, og i de næste år blev haven en seværdighed med et strålende blomsterflor og en flot grøn plæne med springvand i midten.

I kirken var det noget af en oplevelse, at høre ham, for han var en særpræget og ejendommelig, åndfuld præst. Han fik i sit lange liv udviklet og udnyttet sine rige evner.

Igennem flere år tog vi på langtur i ferien. Det var far og mor og nogle af os børn. Vi kunne bo seks i vores skib. Far skriver derom:

Forventning

Så lægger vi på langtur
vi hænger alt ved bøjen
og pakkerne dem har vort bud
placeret der i køjen.

Vi tæller knive kopper glas
i rastløs, oprømt længsel
vi stuver pakkerne på plads
og lukker dørens hængsel.

I fire uger stadigvæk
er loftet himlens bue
i fire uger skibets dæk
er al vor dagligstue.

Som gøgleren fra sogn til sogn
vi hele hjemmet flytte
vor kutter er en rejsevogn
et sneglehus en hytte.

Og vindens pust skal tjene tro
og strømmens gang derude,
vi spænder dem som heste to
foran vor flinke skude.

Og bølgens vælde, blæstens trods
skal blive lydig avet.
Nu kaster vi fra bøjen los
og glider ud på havet.

Litteratur (Helge Hostrup): Friskolefolk. En storm i et Glas Vand.
På Akkord. Jens Christian Hostrup. Johanne Louise Heiberg.
Digte: Salten Sø. Et grundtvigsk Hjem (udg. af Ingeborg Hostrup).

I. H.

ASTRID BOJSEN HOSTRUP (1870-1952)

I 1870 ventede Budstikken fire børnebørn, og Eline (hans kone) kaldte det et velsignet år. Hun foreslog, at de fire skulle have navnet Benedikte, der betyder den af Gud velsignede. Nannas datter blev døbt Inga Benedikte, og Juttas søn fik navnet Otto Benedikt. Mix i Norge fik datteren Ella Benedikte, men Peters datter fik kun navnet Astrid, alligevel blev hun i høj grad et af Gud velsignet menneske.

Astrid var glad og frejdig som sin far og mild og overbærende som sin mor, desuden var hun meget musikalsk, havde en smuk sangstemme og spillede både violin og klaver. Far Peter havde altid en vis svaghed for sin lyse, ranke datter Astrid og kunne ikke skjule, at hun var hans yndling. Da hun var blevet konfirmeret, var der lige oprettet en klasse på seminariet, hvor man blev forberedt til præliminæreksamen. Der kom Astrid og de yngre brødre med, og de måtte til København for at tage eksamen. En tid var hun i hovedstaden og boede hos en af sin moders ungdomsveninder og fik undervisning i musik. Senere kom hun til Sorø, hvor hendes faster Jutta holdt højskole, og hun blev sat til at undervise de unge elever.

— Der traf hun sin tilkommende, Helge Hostrup, søn af digteren Hostrup. Han underviste også på skolen, og de to forlovede sig og bestemte, at de ville være højskolefolk: Deres store festlige bryllup stod på Gedved seminarium, og der var 70 gæster med. Før Peter havde lige bygget en moderne svinesti, og da det var salget af grise, der skaffede penge til festen, fandt han på, at hele bryllupstoget skulle vandre gennem svinestien med musikken i spidsen. »Det vil sikkert mere gamle Hostrup«, sagde han. Mor Ingeborg satte sig imod den plan. Peter havde bygget en højskole i Ry til de to unge: »Så kommer den i ry med det samme«, sagde han. Den lå lige ved gaden over for stationen, for den praktiske mand sagde, at hvis den ikke kom til at gå som højskole, så kunne den nok laves om til andelsslagteri. Kort efter det meget fornøjelige bryllup blev højskolen indviet, og både P. Bojsen og C. Hostrup talte og anbefalede skolen, og den kom straks godt i gang og gik strygende. I årenes løb måtte den bygges større og større. Astrid var den fødte højskolemor og en uforlignelig hjælp for sin mand. Hun underviste i sang på skolen og fik endog brummere til at synge rigtigt, og hun holdt foredrag og indledede diskussioner om kvindesagen, som den gang vakte megen modstand.

Ligesom sin faster Jutta var Astrid en ivrig kvindesagsforkæmper, og hun rejste rundt i Jylland og stiftede nye kredse, og hvor hun end boede, blev hun formand for den stedlige D.K.-kreds. Helge Hostrup støttede hende altid i hendes arbejde. Har var en ualmindelig fin mand og en åndfuld taler, og han blev en meget anerkendt foredragsholder. Desuden var han en god skribent og en tid stærkt interesseret i politik. Han blev valgt til redaktør af et nystartet redikalt blad, og de flyttede til Århus nogle år, men bladet gik ikke økonomisk, og de vendte tilbage til højskolearbejdet og fik »Vejlby Højskole« ved Århus. De havde ikke det samme held med arbejdet i Vejlbjby, som de havde haft i Ry, og de solgte skolen og blev en tid lærerfolk på Begstrups store højskole ved Hillerød. Nu kom Astrid til at bo nær ved sine mange fætre og kusiner, og hun fik samlet en komite og planlagde den første Bojsen-fest i Domus Medica 1925. Siden var hun formand for familiekomiteen og sendte vandrebøger ud, der skulle gå fra hjem til hjem og knytte

slægten sammen. Det var også Astrid, der tog initiativ til festen på Rødkilde Højskole for ti år siden.

Som ældre blev Helge Hostrup præst i Rørvig, og Astrid blev en udmærket præstekone. Hun satte straks en sangforening i gang og sagde altid, at tiden i Ry og i Rørvig var lykkeligst. De samlede mange mennesker i deres smukke hjem, og da Hostrup syntes, at de komedier, der opførtes i ungdomsforeningen, var for dårlige, satte han sig selv til at skrive nogle bedre, og prøverne stod i præstegården. Det skønne Rørvig med den dejlige strand var et yndet feriested for deres børn og børnebørn, så der var altid fuldt hus i præstegården.

Astrid skrev på sine gamle dage sine erindringer under titlen »Et jævnt og muntert virksomt liv på jord«, og hun fik mange venlige taksigelser for bogen. To af hendes børn kom til at bo langt borte; nemlig Ragnhild i Holland og Elisabeth i USA, men de fire andre: Ingeborg, Arne, Gerda og Herdis bor alle i Birkerød, hvor også Astrid boede sine sidste år.

I. H.

KIRSTINE BOJSEN (1879–1949)

Kirstine Bojsen, der var født Jacobsen, kom som ung i huset hos sin broder, Anius Jacobsen, der havde en gård i Gedved.

Her traf hun den charmerende Sejr Emil Bojsen, søn af Peter Bojsen, og det endte med bryllup den 25. januar 1905, hvorefter det unge par rykkede ind på Hylkegård i Hylke (tæt ved Skanderborg).

Her levede de et godt og lykkeligt ægteskab, og var medvirkende til, at Bojsenslægten ikke foreløbig kan uddø, idet de fik 11 børn, alle meget sunde og raske. 6 piger og 5 drenge.

Ved sølvbrylluppet i 1930 var en stor del af slægten samlet, og ikke mindst blev Kirstine hyldet i taler og sange for hendes store indsats ved at opdrage en sådan børneflok.

På grund af landbrugskrisen i trediverne måtte Hylkegård sælges, og man flyttede til Kattrup ved Hovedgård og fik telefoncentralen der at passe, så Kirstine fik her en ikke særlig rolig alderdom, men dog stadig omgivet af sine børn indtil hun døde i 1949, og blev be-

gravet på Kattrup kirkegård, hvor hun ligger i den egn, hvor hun som ung havde sin gang.

Svend Bojsen.

EJVIND BOJSEN (1873–1955)

Ejvind ville ud at sejle, og da han havde klaret sin præliminær-eksamen, blev han elev på Georg Stage på et fem måneders togt. Dernæst tog han hyre og sejlede til Kapstaden, men så fik han nok af søen og kom hjem og blev landmand i Gedved. Et par år efter aftjente han sin værnepligt som marinesoldat og kom så på en pragtfuld tur til Østen med Valkyrien, hvor prins Valdemar var chef. Da de sejlede, fik prinsen og officererne en utrolig masse blomster, og Ejvind fik det hverv at være en slags overgartner om bord. En kanon blev hevet ned fra platformen i den ene mast, og der anbragte Ejvind de ca. 70 potteplanter, der var med. Han opholdt sig meget i sin lille have og havde på den konto en masse frihed. Ved hjemkomsten blev der holdt en stor festbanket, og kong Christian den 9. holdt en meget hjertelig tale for prins Valdemar, der var hans yndlingsbarn. Efter festen var der fire, der fik dannebrogskors, og Ejvind blev ganske overvældet, da han var en af dem. Han sagde altid selv, at det måtte være på grund af hans evne til at passe blomster, at han fik korset.

Nu slog han sig ned på herregården »Lethenborg«, som hans far lige havde købt. I mange år var han bestyrer på gården, før han selv fik den. Ejvind giftede sig med en norsk ung pige, Kirsten Holst, der var huslærerinde på hans morbroders store gård »Tingstedholm«. Hun var datter af en grosserer Holst i Moss og var slet ikke vant til en landhusholdning, desuden var hun en skønhed, og familien var noget rystede over hans valg; men det ganske uden grund, for hun kunne udmærket bestille noget og blev en meget dygtig landhusmor. De fik ingen børn, men adopterede et af Sejers mange pigebørn, Marie, og da Kirstens søster døde fra en stor børneflokk, tog de hendes yngste søn, John Lækken som plejesøn.

Ejvind havde arvet sin fars gode humør og lyse sind og interesse for andelssagen, og som årene gik, kom han ind i utallige bestyrel-

ser. Han startede »Andelskulkompagniet« og var i en lang årrække formand for »Axelborg« i København.

Da han blev enkemand, solgte han »Lethenborg« og flyttede til Hovedgård, og der var landets centrum, sagde han altid: »lige langt til alle møderne«. Med tiden kom han til at ligne sin far mere og mere, og han havde også far Peters livlige måde at tale på og kunne få selv de tørreste emner gjort levende. Lige til sin død i 1955 tog han ivrigt del i andelsarbejdet og var bønderne en god mand.

Hans datter kom til at bo langt borte, og hende savnede han meget, men plejesønnen, der flere år sejlede, kom meget hjem og var til stor glæde for Ejvind.

I. H.

HENNING BOJSEN (1886–1956)

Henning var den yngste af børnene i Gedved. Han havde ikke spor lyst til at blive seminarist, men hjalp gerne på gården de havde og ville være landmand. Han var kun 8 år, da hans søster Astrid fik sit første barn, Ragnhild, og han sagde: »A er bleven noet i dav, a ved et om det er morfar eller det er morbror«. Han var en tid, efter at have aftjent sin værnepligt, i Hylke, hvor han hjalp sin bror med svineavl. Så var han også en tid i Norge hos Herdis og Aamot. De havde både landbrug og havebrug, og der var nok at bestille. I Danmark var Henning så plaget af gigt, men han tålte bedre det norske klima, og derfor købte han sig en gård ved Sandefjord i Norge. Da han havde fået en dygtig ung husbestyrerinde, Marie Mikkelsen, giftede han sig med hende. De fik ingen børn. Hun var ham en god hjælper og det var tungt for ham, da hun døde, og han var alene. Det hjalp ham, da Herdis købte sig et hus i nærheden og Nanna fik et lille sommerhus på hans grund. I sommertiden var der ofte en hel del familie samlet, og det var lige ved at være, hvad Otto Møller ville kalde »et familie-smørhul«.

Ingeborg Hostrup.

Herleik skriver om sin onkel:

Henning kom til oss på Valler i Norge. Vi delte værelse sammen og Henning lærte meg udskjæring i tre — såkalt kerbsnitt, eller

karveskur som vi sier på norsk—, han lærte meg også å sage ut med løvsag og forskjellig slags snekkeri, noe jeg har hatt meget nytte av siden. Henning hadde et lunt hyggelig vesen og vi tre brødre satte veldig pris på denne onkelen. Han virket som gårdsbetyrer hos oss — ved siden av hadde vi jo havebruks-skole — etårig med 12-15 elever, gartneri og planteskole — 3 måneders husholdningsskole — med 15 elever og endelig om sommeren månedskur for lærere i hagebruk og som toppen på kransekaken — holdt mor 10 dages kurser for lærerinner og lærerhustruer. Henning tog seg da av landbruket og gartneriet. Han reiste på torget i Skien og min mor var på torget i Porsgrunn. Eterhånden var vi blitt litt fornemme og syntes ikke mor skuldet være »torve-kjærring«, men hun syntes det var morsomt og var mektig populær — endog i Porsgrunns-societeten — som vi meget snart ble trukket inn i. Jeg treffer av og til noen gamle venninder fra Porsgrun og de dreier alltid samtalen hen på min mor.

Men det var Henning jeg skulde fortelle om. Da han hadde været noen år hos oss, oppdaget jeg hemmelighetsfulle samtaler mellom min far og Henning, av og til var mor med. Hemmeligheten lekket ut, Henning skulde få seg noget for seg selv og han kjøpte en deilig beliggende eiendom i Stokke — Store-var — antakelig med ca. 100 da. og skog til. Henning drev denne gården, dro på torget i Sandefjord. Ded lå tante Ida — statsrådinnen — ved Sandefjord Bad. Hun gikk ned på torget og i påsyn av alle de snobbete mennesker som dengang bodde på Sandefjord bad — ti det var dengang et fornemt sted — tok tante Ida Henning under armen og vandrede opp og ned med han. »Det hadde de snobbete mennesker godt av å se«, men sa tante Ida til meg: »han havde noget rædsomt tøj på!«

Vel, Henning fik en utmerket husbestyrerinne Marie Mik-kelsen, hun kunne ordne opp, og så var det vel Tante Ida — statsrådinnen — som bestemte at de skulde gifte seg. Brylluppet stod i Christiania — Oslo nå — i statsråd Konows leilighet i Ullevålsveien 52.

Nå tror jeg Henning hadde noen gode år. Det gikk godt, Marie

var meget dyktig og der var en mønstergyldig orden på hele eiendommen. Så døde Marie, og Henning som ikke hadde sær-eie, måtte ut med 15-20000 til Maries brødre som var hendes arvinger. Det var mange penger i de år og var et hardt slag for Hennings økonomi.

Under krigen var Henning ikke så heldig med sin husbestyrerinne, men da jeg besøkte ham — antakelig i 1947 — var han kommet i kontakt med familien Westberg fra Tønsberg. Bestemor Westberg styrte huset for Henning og sønnen bygget seg et sommerhus nede ved sjøen. Jeg besøkte de flere ganger og hadde megen hygge der. Henning og jeg tok os en »lille tår« og jeg hadde inntrykk han var svært fornøiet. Det var tydelig å se at Westberg — stor manufakturhandler i Tønsberg — så veldig opp til »Bojsen« og Tulla Westberg — datteren var en fast gjest hos Henning og bestemor Westberg.

Onkel Ejvind var av og til på besøk der, vel også noen andre danske, og de syntes Henning hadde funnet frem til en tilværelse, som han var fornøiet med. — Jeg bevarer mange gode minder fra min danske onkel.

Herleik Heramb Aamot
Molde

NANNA BOJSEN (1881–1957)

Som ganske ung tog Nanna fat som højskolelærerinde, og så munter og livlig som hun var, kunne alle lide hende. Hun underviste i gymnastik på Ry højskole. En tid gik hun på kursus i København og boede hos Jutta Bojsen Møller. Hendes fætre morede sig over og med hende. De skrev en lille sang om »Nanna hun er født i Gedved, i et år vi ikke si'r, for det er det fine ved det, at det må man ej om pi'er«. Et af versene sluttede med at hun gik på 11. kursusser. Det blev hun dog ikke ved med, men tog lærerindeeksamen på seminariet i Silkeborg. I masser af år var hun en meget afholdt lærerinde i Sorø. Hun var meget stolt af slægten, ja hun følte det som et adelsskab at være en Bojsen, derfor betød det så meget for hende, at næste

slægtled skulle klare sig godt, og hun sagde: »Det er vigtigt med en god uddannelse«. Hun hjalp ungdommen i familien og var sparsommelig selv. Da hun var 70, fik vi hende til at tage med på en rejse til Oberammergau. Først var hun meget betænkelig, men da hendes søster Astrid på 80 ville med, opgav Nanna sine betænkeligheder. Det blev en stor oplevelse for hende, og hun beskrev rejsen meget levende i et brev, som cirkulerede mellem alle familiens unge. På rejsen var de to søstre som et par pjankede unge piger, og jeg måtte om aftenen ind til dem og sige: »Nu skal I være stille og sove«. Vi talte en dag om døden. »Nej, bange for at dø er jeg sandelig ikke«, sagde Nanna, »dertil er jeg al for nysgerrig. Det bliver spændende at se, hvad der er på den anden side«.

Ingeborg Hostrup

Sejers søn Peter skriver om sin faster Nanna.

Nanna Bojsen, faster Nanna, mindes jeg helt tilbage fra barndomstiden på Hylkegård. Som det måske er slægten bekendt, var mine forældre ophav til et børneflokk på elleve — 5 drenge og 6 piger. Det siger sig selv, at det til tider kunne volde besvær at skaffe føde og klæder til så mange på sådan en halvdårlig gård, hvor misvækst var ret almindelig på visse steder af jorden. I sin nød skrev far »Kære Nanna, kunne du ikke forstrække mig med et kortfristet lån, da jeg er kommet i økonomiske vanskeligheder«. Og lånet kom med formaninger om »nøjsomhed og guds frygt« — slægtens valgsprog. Mange gange siden trådte faster Nanna til, når hun skønnede, at der var rigtig trang for det. For mit vedkommende formede det sig sådan. Efter krisetiden i trediveerne flakkede jeg om fra sted til sted og endte på en gård i Vestjylland. Der blev jeg angrebet af sygdommen Basedow og havde meget besvær med at komme over det. En dag fik jeg pludselig et brev fra faster Nanna, og der stod »Kære Peter, jeg har hørt, at du er syg og nedbrudt, men nu skal du høre, jeg vil yde dig et lån på 4000 kr. til køb af en landbrugsejendom. Den eneste betingelse er, at du finder dig en god pige at gifte dig med. Da fik jeg travlt.

Inden længe havde jeg både fundet pigen og ejendommen, og faster Nanna havde anmeldt sin ankomst. Hun kom på cykle og havde den fornødne bagage pænt indpakket i aviser (i stedet for en dyr kuffert). Hun traf Jenny (min kone) ude i ribsene, og efter at de havde plukket ribs i en timestid, kom faster Nanna hen og sagde til mig: »Peter, du har fundet den rigtige pige, i stedet for renter af lånet, kan du sende mig en slagtet høne til jul«.

Ja sådan var faster Nanna. Nøjsom mod sig selv og gavmild overfor andre. Hun blev i allerhøjeste grad mit slægtsleds skytsånd.

Peter Bojsen

PETER BOJSEN AAMOT (1898–1960)

Vi tre små normenn Peter, Olav og Herleik hadde følelsen av, at vi var velkomne overalt, hvor vi kom på besøk i Danmark. Vi rejste med »Baldur« — det gamle skib — fra Larvik til Frederikshavn. Der kom bybud Jensen og sa: »Ok, er I nu der igen I tre små rollinger« — så gik det med ekspressen sydover til onkel Frede i Randers, til Hostrupperne i Aarhus, senere Vejlbj, til onkel Ejvind på Lethenborg og så til Petersborg i Ry, hvor vi var samlet 15-20 barnebarn, og hvor der var liv og glade dage. Peter sagde »det er så moro at se de små kusiner springe ned i båten«. Disse besøkene gjentog seg år etter år og vi kom til å føle at vi hadde sterke røtter i Danmark, og at vore slektninger var ivrige etter å se oss og dette har varet livet igennem

På en af familiefesterne var det vist Frede Castberg, der sa: »Man skal suge kraft av den jord man er runden av«.

Det har jeg mange ganger tenkt på og vi tre følte, at vi suget kraft av samværet med våre danske slektninger og at vi står i stor takknemlighets gjeld til Danmark og slekten Bojsen.

Vi tre gutter var sterkt knyttet til hinanden. Jeg følte meg alltid i en privilegeret stilling for jeg ble alltid tatt med. Ellers

er det jo vanlig at den minste er »for liten« til at være med, men de slepte da rundt med meg overalt, også når de hadde besøk av sine kamerater.

Omkring 1908 flyttet vi til Valler og fikk der større tumleplass. Her hadde vi etterhvert 7 hester, 35 kuer og mor mente vi burde lære å melke. Til dett formål var utsett kua Agurka — et snildt best. Mor gjorde vers:

»Den bra Ola som melker Agurka«

Om formiddagen måtte vi arbeide i hagen, bestemte Papa, når det ikke var skole da. Der var enorme bringebærfelter som fikk navnet »de evige jagtmarker.« Peter hatet dem og sa: »har du plukket bringebær hele dagen, får du ikke sove for henderne famler opp og nedav dynen etter bær, når du har lagt dig.«

Efter at vi hadde lært tennis hos onkel Frede i Randers måtte vår krokertbane omdannes til tennisplads. Det blev en ganske bra bane og vi hadde mye moro der. Senere fikk vi også båt med årer og sejl på Eldangerfjorden. Så vi må si vi vokset opp i herlige omgivelser.

Peter var den snilleste av os og den mest musikalske. Han spilte så vakkert på fiolin og mor akkompenerte ham. Desuten var han flink til at ta bilder og siden vakre film ved forskjellige anledninger. På dansegulvet utmerket Peter sig altid. Tiden gikk. Peter gikk på krigsskolen et år og ble secondløytnant. Da han fikk uniform var han meget elegant. Så lærte han at ri, og vi fikk to sadler og Peter startet rideskole som gikk fint.

I 1919 begyndte han å studere medicin i Oslo, og Olav reiste til Trondhjem for å bli ingeniør. I ferierne var vi alle tre hjemme og hadde det herlig.

Peter ble doktor i 1925 og giftet seg med Karen Stabo. Efter å ha været distriktlæge i 15 år på Sørlandet flyttet de til Østre Toten og Peter kjøpte Karens hjemsted og ble sykehuslege og distriktslege på Toten. Jeg var der i hans 60 årsdag og det var lett å se, at han var godt likt og nød stor anseelse i bygden. Under krigen var han lege for hjemmefronten og lå ofte oppe hos »gutta på Skaun«.

Før jul 1959 var Peter lagt inn for mulig kreft på Lillehammer sykehus. Olav var netop i Norge og for sidste gang var alle vi tre brødre sammen noen dager. Peter hadde ikke kreft og vi fejret det stort. Så rejste vi hjem og 1960 begyndte. Den 1. marts fikk jeg telefonbud, at Peter var fallt om død etter en skitur.

Herleik Heramb Aamot
Molde

OLAV CRONE AAMOT (1900–1960)

Når vi i vore ferier i Ry på »Petersborg« var en halv snes børnebørn samlede, samt Emils 2 yngste var det særlig spændende når vore norske fættre også kom. Det var ikke altid let for dem at overgå os, der var trænede både i kapløb og roning og kapsevømning, men så pralede de af deres høje fjælde. Selvfølgelig lod vi os ikke imponere for et Himmelbjerg måtte da naturligvis gå helt op til himmelen. »Nej Galhøpiggen er mye højere, Himmelbjerget er kun et hul«, sagde Olav. Han var den livligste af dem, og lignede bedstefar meget. De havde begge i 100 vis af ideer. Der skulle altid foregå noget og han var den der ledede foretægenet.

Engang var jeg på ferie i Norge og besøgte den kære familie. Da var Olav en ivrig sejlsportsmand. Der var forbud, og for de unge var det en meget spændende sport, at sejle ud om natten og hamstre spiritus og så smutte fra den farlige toldkrydser mellem skærene. Så lavede Olav en grusom drik som de unge nordmænd fandt var dejlig. Vi havde det morsomt sammen særlig når Olav optrådte som Chaplin med et lille overskæg og fødderne drejet godt udad. Jeg kom en dag til at se på hans mor, der så helt alvorlig ud. Da jeg spurgte hende, hvorfor hun ikke lo sagde hun: »Jeg er tit så bange for, at han skal gå til cirkus og blive klovn.« Det viste sig at være en urimelig ængstelse. Olav gik den lige vej gennem gymnasiet og polyteknisk lærtanstalt og blev ingeniør med mange ny planer

og opfindelser. Han giftede sig med en sød, ung, norsk pige Gunhild Holter og de rejste til U.S.A.

I. H.

Hans broder Herleik skriver:

Olav kom til Amerika, fikk ansettelse på Guggenheim Brothers laboratorium i New York, som drev med å utarbeide prosesser for miner og lignende, bl.a. gullutvinning av konsernet Boliden i Sverige og mange andre. Han lykkedes sammen med en annen å forbedre en flotasjonsprosess som ga en høyere utvindingsprosent av kobber, fra 80 % til 96 % av kobberet i malmen. De fikk 2000 \$ for det, men Guggenheim tjente selvsagt milliarder. Olav holdt stillingen der gjennom depresjonen i 1929-1930. De flyttede hjem til Norge lige før krigen. Han blev tilbudt en stilling som konsulent i Elkem, serlig for å ta seg av metalutvinning i selskabets gruber i Grong. Olav blev i dette firma til 1948.

Han var med på Raur fort i Oslofjorden og reparerte siktet på en kanon og fikk inn flere treffere på tyske destroyere, inntil de landsatte tropper bak på øen og tok kanonstillingen fra ryggen.

Det var svære tider under krigen og familien lengtet etter Amerika.

Olav var lei av Elkem, ingen av hans ideer ble tatt opp og han holdt en tordentale till selskabets direktør, og sa at her gikk 30 ingeniører som ikke fikk lov at fremstille noe nytt produkt. Bag efter trakterte han hele toppledelsen med vin for hans mor hadde sagt, at man »skal ikke la solen gå ned over sin vrede«. I 1948 kom han inn i aluminiumsindustrien i U.S.A. og gjorde en ny prosess for fremstilling av magnesium. Da han ikke fik noget for sit patent begyndte han å operere alene, som consultant engineer. Mange ganger hadde han det vanskelig, med prosesser om patenter og en dag eksploderte et forsøk i hans laboratorium. Han kom sig undav, men fikk kort etter hjerteinfakt og døde. Han etterlod ca. $\frac{3}{4}$ million norske kroner til sin familie.

Herleik Heramb Aamot

Molde

SEJER BOJSEN (1878–1962)

Sejer Emil Bojsen blev født i 1878 som nr. 5 af Peter og Ingeborg Bojsens 9 børn og tilbragte sin barndom i seminariebyen Gjedved.

I sin ungdom forsøgte han sig både med seminarie — og kontoruddannelse, men valgte til sidst landmandsgerningen. Efter uddannelse bl.a. på Svejstrup Østergaard hos den kendte agronom Anders Nielsen rykkede han ind på Hylkegård ved sit bryllup med Kirstine i 1905.

»På Hylkegård — der havde vi det så dejligt...«, sådan begynder mangen historie, når Sejers og Kirstines efterkommere i dag fortæller for deres børn, og det er rigtigt, at denne gård blev en god tumleplads for den store forøgelse af Peterstammen, som nu fandt sted, nemlig med 6 døtre og sønner 5. På denne smukke egn i det bakkede Østjylland ved Skanderborg søerne levede Sejer og Kirstine så — kan man vist roligt sige — 27 lykkelige år, i hvilke de så deres børn vokse op og trives vel.

Sejer havde et lyst og lyrisk sind, han skrev gerne vers, holdt af at lege og tog ofte børnene på knæ og fortalte historier, som de husker for livet. Han havde lyst til at eksperimentere med landbruget — var således meget fremmelig med hensyn til svineavl, og en tid havde han to gårde i sognet, men de katastrofale dårlige tider for landbruget i begyndelsen af 30'erne slog ham ud. Den dejlige gård måtte afhændes, og en omskiftelig og hård tid begyndte for Sejer og hans familie.

Sine sidste aktive år tilbragte han som centralbestyrer i Katstrup — stadig hjulpet på udmærket vis af sin trofaste hustru, Kirstine, og af de yngste børn, men efter Kirstines død i 1949 tilbragte han sine sidste år hos sine børn, længst hos os i Næstved. Han døde på pleje- og hvilehjemmet Solvang i Vordingborg i 1962 og ligger begravet på Katstrup kirkegård, ikke langt fra Gjedved, hans barndomsby.

Frede Bojsen

JUTTA BOJSEN (1882–1962)

»Hvem kan du bedst lide, moster Nanna eller moster Jutta?« spurgte bedstefar bestandig. Det var svært at svare på, og han var ikke tilfreds med svaret »lige godt«. De var meget forskellige vore to mostre. Nanna glad og munter med en smittende latter, og Jutta, alvorlig og beskeden, næsten selvudslettende. De var helt fra barndommen meget gode venner og supplerede hinanden.

Jutta gik den lige vej og tog eksamen på Gedved seminarium. Hun sled meget for at klare sig godt. Resultatet var en fin eksamen, men også dårlige nerver og søvnløshed. På seminariet forlovede hun sig med Poul Sandager, der også var elev, men gerne ville være ingeniør. Jutta blev lærerinde nogle år til han var færdig, og de holdt så bryllup. Der kom mange søde breve fra den nygifte, lykkelige Jutta og hendes mor læste dem op for den samlede familie. Alt så lyst og godt ud i det lille hjem og de fik en søn, der kom til at hedde Jørgen. Da han var 2 år, rejste hans stolte mor rundt på familiebesøg og præsenterede ham. Hun ventede på det tidspunkt sit næste barn. Så ramte den store tragedie dem. Barnet døde under fødselen, og en religiøs sekt fik fat i hende. Juttas følsomme sind fik et uopretteligt knæk, og hun måtte optages som patient på ST. Hans Hospitalet i Roskilde. Der levede hun hele sit liv til hun døde som 80-årig. Den godhjertede Nanna besøgte hende ofte, selvom det var svært for hende at se sin mest elskede søster så syg.

Sammen med Poul Sandager påtog Nanna sig formynderskabet over den lille søn Jørgen, og i sine ferier havde hun ham med rundt hos familien. Det er sikkert hendes skyld, at Jørgen i høj grad føler sig knyttet til Bojsenslægten. *Ingeborg Hostrup.*

POUL SANDAGER (1883–1964)

Som landmandssøn, der i ca. 16-års alderen stillede ploven til fordel for boglige sysler, må man vist erkende, at far var umådelig flittig.

Efter i 1902 at have fået en flot eksamen fra Gjedved seminarium, drog han til København, hvor han på eet år tog studentereksamen med udmærkelse og derefter på polyteknisk læreanstalt blev cand. polyt. med en fin førstekaraktter. Efter at have været ansat i forskellige byer kom han til Frederiksborg, hvor han var indtrådt i det selvstændige ingeniør- og entreprenørfirma Bodilsen, Dombornowsky & Sandager.

Far var højt respekteret for sin ubestikkelige hæderlighed, han kunne ikke drømme om at knibe den mindste smule på skattebilletten, og kun når han blev rigtig vred, kunne han bande med sin eneste frygtelige ed: »Søren spille mig«.

Kun en gang om året skejede far ud, men det var også sikkert som amen i kirken. Hvert år skulle far mødes med kollegerne i Ingeniørforeningen, og da far til daglig var stærk mådeholdende, var det ikke nemt for ham at holde stand, når der skulle hilses til højre og venstre med de lumske Whiskysjusser. Og når far så kom hjem den aften, fik man altid at vide, at far havde fået et besynderligt ildebefindende. Men de næste par dage luskede far rundt som en våd hund og havde meget svært ved at se sin dreng lige i øjnene. I 1920 giftede far sig igen med sin svenske husbestyrerinde Jenny Ryrberg, og vi fik en villa i Ordrup.

I sommeren 1923 indtraf den tragiske begivenhed, der skulle ændre fars mentale tilstand og nedbryde hans tidligere personlighed. Han kørte med sin bil gennem en dårlig belyst jernbanebom og blev torpederet af det frembrusende eksprestog, hvorved han blev frygtelig kvæstet. Far fik en hjernelæsion, der bevirkede, at han havde momentale hukommelsestab og deraf følgende depression. Men lægerne kunne den gang ikke hjælpe ham. Først som 80 årig blev han opereret og man opdagede en gammel blodansamling, der i mange år havde bevirket et tryk på hjernemassen. Efter befrielsen af dette tryk var han forbausende klar i de efterfølgende 1½ år han levede. Det er ikke udelukket, at både min far og mor kunne have tilbragt et langt liv under normale forhold ved anvendelse af nutidig lægevidenskab.

Jørgen Sandager

ANTHONIE C. LEEUWENBURGH (1901-1963)

Det danske slægtstræ har efterhånden fået mange grene, ikke alene i Danmark, men også i Norge, Sverige og måske i flere andre lande. I Holland har træet også en kvist. Jeg vil da herved prøve at skildre min afdøde hollandske mand. Antonie Cornelis Leeuwenburgh var født i Heinenoord. Denne landsby er beliggende i Masdeltaet syd for Rotterdam.

Slægten var og havde gennem mange slægtsled hørt til øens bonde-aristokrati, dygtige, velhavende, agtede. Jeg vil lige meddele et lille træk, som belyser min svigerfars stærke retskaffenhed.

Han nægtede at modtage en arv efter en slægtning fordi pengene var vundet ved roulette-spil. Det drejede sig om en 1/2 million gylden.

Gennem flere slægtled havde der været en søn, der overtog gården, de øvrige sønner studerede. I min mands generation solgtes jordene efterhånden ud til byggegrunde, da Rotterdam bredte sig stærkt. De 4 sønner studerede alle, en læge, en første styrmand ved Holland-Amerika linjen, en tandlæge, og min mand, som studerede økonomi med eksamen cand. økon. Han blev altid kaldt Tonie blandt venner.

Efter endt eksamen rejste Tonie til New York, hvor han blev ansat ved Chase National Bank. Samtidig med sit heldagsarbejde i banken tog han ved Colombia University en Master degree in Business-administration and international relationship. Han boede i International house, hvor jeg også opnåede at få opholdstilladelse til at bo.

Om International house blot et par ord. Efter første verdenskrig fandtes der i mange kredse i U.S.A. et idealistisk håb om at forhindre en følgende verdenskrig ved at skabe venskab mellem nationerne. Et led i denne bestræbelse var at bygge en skyskraber til et stort studenterhjem. I dette hjem skulle der være repræsenteret alle nationer og racer. Hele foretagendet blev fortrinsvis finansieret af The Rockefeller Foundation. Det var et stort privilegium at komme til at bo der. Foruden at man

boede dejligt og billigt foregik der en masse af kulturel aktivitet, foredrag, teater, og stadigvæk kom der indbydelser fra amerikanske hjem til at komme på besøg. Jeg tror, dette skyldtes interesse for dette nye eksperiment med at skabe internationalt venskab. Jeg tvivler på, at disse mange indbydelser sendes til studenterne nu. Vi var heldige at bo der, mens interessen var så levende.

I Amerika var der en hausse-periode. Alle spekulerede på børsen, mine unge veninder, enhver. Vi var der, da det store børs-krak kom. Resultatet var overvældende. — Ruin og arbejdsløshed. Der var dengang ingen social lovgivning i U.S.A., ingen arbejdsløshedsunderstøttelse. Tonie var ikke endnu amerikansk statsborger, derfor blev han afskediget. Det var med en følelse af lettelse, at man forlod dette land, hvor krisen allerede havde sat sit stempel på landets borgere. — Vi tog til Danmark. Min far, Helge Hostrup, som dengang var præst i Rørvig, viede os i Rørvig kirke.

Tonie fik meget hurtigt en stilling i Amsterdam ved et amerikansk vekslerfirma Wertheim & Co. Det var i 1930. Denne stilling skulle kun vare til 1940. Da tyskerne okkuperede Holland, ophævedes den hollandske filial af det amerikanske firma. Holland sank ned i fattigdom og arbejdsløshed. Tonie fik tilbud nok fra tysk side om stillinger, men han afslog. Vi levede da til krigens afslutning uden en øres fortjeneste. Vi havde da tre sønner. Vi klarede os ved at sælge arvet jord og øvrige private kostbarheder som f.eks. sølvtøj.

Det var anden gang, Tonie blev standset i sin karriere: første gang ved krisen i U.S.A., anden gang ved krigen 1940.

Men han tabte ikke modet. Han var ivrigt planlæggende fremtiden, med henblik på krigens afslutning. Ved sit skrivebord i krigens mørke og kulde startede han sammen med to kollegaer et firma, som fulgte en for Holland ny metode. Startkapitalen fik han af venner og familie, som havde så stor tillid til ham, at de financierede begyndelsen. Dette firma kom frem i dagens lys efter krigens afslutning under navnet Hollands Beheer en Beleggings Maatschappij. Det var en bedrift. Dette firma vok-

sede og bredte sig med rivende fart. Pengene der tjentes satte han først og fremmest i firmaet. Han bestemte selv sin egen løn, og den var beskedent. Han oplevede ikke at se dette firma, som det nu er. To store bygninger på Keizersgracht med stort kontorpersonale.

Hans efterfølger, som direktør, ham han selv oplærte. Hans forretning var finansiering af bygninger, — og der skulle opføres mange bygninger efter krigen. Hans styrke var den tillid han vakte.

Ved hans død var der i et anset finans-blad en hel artikel om ham. Man fremhævede hans store dygtighed og høje forretningsmoral.

Nu vil jeg gerne til slut give et indtryk af ham som menneske.

En af hans venner, som havde kendt ham helt fra studieårene sagde engang til mig: »Jeg har i hele mit liv aldrig truffet et menneske, der var så hjælpsom, som Tonie, og tillige med en så stærk pligtsfølelse«.

Naturligvis hjalp han jøderne under krigen. Han hjalp dem under vandet, som det hed på hollandsk. — Derom kunne fortælles mange historier.

Hans tre brødre afgik ved døden, alle i en ret ung alder. Efterhånden blev han som en far for disses børn. Han fulgte med i alt hvad der angik dem, deres skoler, o. s. v.

Selvfølgelig levede han stærkt med i sine egne sønners liv, deres interesser, skole, fremtidsplaner.

Han var helst i sit hjem og læste da meget. Foruden andre sprog satte han sig også ind i det danske sprog. Han vurderede den danske humor. Bo Bojsen er simpelthen genial, sagde han. Han syntes ikke det var rigtig jul uden den danske Blæksprutte. Da han fulgte med i danske aviser kunne han vurdere vittighederne. Hans ferier tilbragte han altid i Danmark i Rørvig. Også sin danske familie holdt Toni meget af. Den præst han satte højest var Kaj Munk. Han »valfartede« alene til Vedersø for at se, det sted, hvor Kaj Munk havde været præst.

Han havde mange interesser: Sprog, litteratur og alle kunstarter, måske mest malerkunsten. Han døde pludselig af et hjerteslag. En stor skare venner fulgte ham til graven.

Ragnhild Hostrup Leeuwenburgh

GEDSKE MARIE NIELSEN f. Bojsen (1912–1965)

Vi har mange gode minder om Gedske — søskendebørnernes tante Lis — der kom og bragte fest og glæde omkring sig med sit smittende humør og sin evne til at opleve og fortælle.

De sidste år var Gedske bosat i Sverige. Hun blev plaget af sygdom, og selv om kårerne var små, var hun for stolt til at modtage hjælp. Selv var hun den første til at give — hun kendte glæden ved at glæde andre.

Hendes besøg blev de sidste år sjældnere; men hun besøgte kun familie, når hun kunne komme som den glade Gedske — det ejegode menneske med det lyse livssyn.

Sådan vil vi huske hende.

Bodil Pedersen

SVEN BERTEL HANSELL (1893–1957)

Sven Bertel Hansell var født i Stockholm og fik sin uddannelse til Aktuar i Sverige. Han havde lyst til at se sig om i verden og fik arbejde i New York. Der kom han til at bo i »International House«, hvor der på den tid var unge fra 65 nationer. Han tog del i mange møder og udflugter. Den skandinaviske gruppe holdt sammen, og da Elisabeth blev medlem af huset, fandt hun sin Sven, og de blev gift. Sven var meget intelligent, og foruden sit aktuararbejde underviste han i statistik på universitetet i New York. Han drømte om at blive professor i Sverige, men det lykkedes ikke. De flyttede en tid til Washington og senere til St. Davids og fik efterhånden borgerret i U.S.A. Han var i sin fulde kraft, da han var ude for en bilulykke, der kostede ham livet.

I. H.

ELISABETH HOSTRUP HANSELL (1899–1968)

Elisabeth blev født på Ry Højskole og var den tredje lille datter af Astrid og Helge Hostrup. Hun var fuld af energi og livskraft, og hun lod sig ikke gå på af noget. Da hendes store søster sagde, at når hun var uartig, kom hun ikke i himmelen, svarede hun kækt: »Så går jeg selv«.

En dag faldt hun ned af en stol, og hendes mor spurgte bekymret til hende, men hun satte sin lille næse i sky og sagde »Lisbet sprang«. Da vi flyttede til Århus, kom vi i Marselisborg skole, og Lisbet begyndte i 1. klasse og gik hele skolen igennem, til hun var student. De sidste år boede vi i Vejlbj, og hun cyklede til skole i al slags vejr de 6 km og bar tit cyklen over snedriverne. Hun var tapper og modig, velbegavet og en dygtig gymnast. Da hun gerne ville være kemisk ingeniør, kom hun ind på polyteknisk læreanstalt i København. På grund af depressionen tog hun efter sin eksamen til Amerika for at prøve sin lykke der. Hun skulle i den første tid bo hos sin fætter Olav Aarnot og hans kone. Der var gråd og jammer da vi tog afsked med hende ved båden. »Jeg kommer snart igen«, råbte hun, men det blev kun på feriebesøg.

Hendes døtre fortæller om hendes liv i Amerika.

Selvom både sprog og livsform var fremmed for hende, klarede hun begge dele og fik en god stilling indenfor det offentlige sundhedsvæsen som leder af Wassermanns laboratorium. Hun traf også sin mand i Amerika og giftede sig i 1927 med Sven Bertil Hansell, som var svensk ingeniør og aktuar. Hun opgav sin karriere og var tilfreds med at blive hjemme og bruge sine talenter til at skabe skønhed og harmoni for sine nærmeste. De fik 3 børn sammen: Astrid, Lisbet og Sven. Hun var altid nært knyttet til Danmark, og også under krigen lykkedes det at bevare brevforbindelsen via de svenske slægtninge. Når brevene kom fra Danmark, læste hun dem op for familien efter middagen, men hvor mange gange hun læste dem igen med tårer i øjnene, ved ingen. Brevene blev opbevaret i et hjørne af en af hendes skuffer, og man kunne se, at de var blevet åbnet og lagt

sammen igen mange gange. Hun betød umådelig meget for mand og børn. Efter middag gik hun altid en tur med sin mand, og de holdt hinanden i hånden, når de spadserede sammen. Når hun kom hjem, læste hun op for sine børn enten af en dansk eller svensk bog. Hjemmesproget var dansk, og hun samlede hver aften børnene til aftensang, og i julemåneden var det de danske julesalmer, der blev sunget.

I de senere år blev hun alene, efter at hendes mand døde. Ensomheden blev fyldt med stolthed over børnebørnene. Hun rejste med glæde tværs over Amerika for at besøge dem.

Hun var en energisk kvinde, som elskede livet, var optimist og lærte sine børn at elske Danmark. Selv de sidste få måneder, da hun var dødssyg, rejste hun tappert rundt for at sige farvel til slægt og venner, endogså til Danmark og tilbage igen til Amerika uden at beklage sig.

Astrid og Lisbet

Et jævnt og muntert virksomt liv på jord
som det jeg ville ej med kongers bytte,
opklaret gang i ædle fædres spor,
med lige værdighed i borg og hytte,
med øjet, som det skabtes himmelvendt,
lysvågent for alt skønt og stort hernelen,
men med de dybe længsler vel bekendt,
kun fyldetsgjort af glans fra evigheden.

Grundtvig.

AUGUST KONOW BOJSEN (1889–1922)

August Finn Konow Bojsen, født den 15. maj 1889 på Rødkilde. Gik ud af gymnasiet 1906 for at lære landbrug. Var en tid hos Melby på »Grefsheim« og hos Wollert Konow på »Tjerne« til 1916, hvor han selv fik en gård i Sverige, »Strand«, der lå i Värmland. Han blev gift den 11. september 1919 i Karlstad med Anna Borgstrøm. — Kort efter flyttede de til et mindre sted, »Lindåsen, også beliggende i Värmland. — Døde i Gøteborg 1922. Begravet på Stege kirkegård.

Anna Judith Hempel, født Borgstrøm, blev født den 2. januar 1897 i Karlstad i Sverige. Var ligeledes i huset hos Melby på »Grefsheim«. Gift 1919 med August Bojsen. Flyttede i 1922 til Danmark og passede huset for sin svigerfar, Frede Bojsen, på Rødkilde til hans død i 1926. — Gift anden gang 1927 med Christian Hempel og bosat i Stege. Ligger begravet på Stege kirkegård.

Beate Lorck, født Konow Bojsen, skriver om sin broder:

August mindes jeg først rigtig, da vi boede i Slagelsegade i København i 1894–1895, hvor han fik mæslinger og bronchitis, hvilket sygdomsanfald prægede hans liv igennem mange år. — De første billeder af August har vi fra sommeren 1895. Om vinteren boede vi i Kronprinsessegade, hvor »Makketutten« var på fjerde sal. August var ofte syg denne vinter, men var så kær, sød og smuk, vi holdt så meget af ham. Mor rejste da op til Holmenkollen med ham i nogle måneder, og det hjalp noget.

I 1900 flyttede vi til Rødkilde, hvor August passede sin skole fint hos lærer Hansen. En tid boede han i Ulfshale, hvor et værelse blev særlig lunt og godt indrettet til ham, og hvor jeg og mor skiftedes til at passe ham. Han var så nem at passe, og lydige. — Igen kom

han til Norge, til Tonsåsens Sanatorium, hvor Gudrun Andersen passede ham, og jeg besøgte ham dér. Derefter var han et år på »Tjerne«, hvor student Nygaard var hos ham. Senere kom han på Ordrup Kostskole, hvorfra han tog præliminæreksamen. Anker besøgte ham ofte dengang, han boede i København.

I Søllerød blev August tillige konfirmeret hos pastor Ferdinand Jensen. Efter eksamen og konfirmationen kom han hjem til Rødkilde for at begynde på landbruget... han ville gerne have været søofficer, men på grund af farveblindhed; en arv fra bedstefar Konow, kunne han ikke gå den vej. — Bestyreren på »Hvidkildegården« roste ham meget for hans gode anlæg som praktisk landmand; han pløjede fejlfrit, furerne var så lige som en snor. — I sommeren 1907 var han den dygtigste og kæreste kusk for Otto og mig på vor bryllupsdag til Kallehave, efter brylluppet på Rødkilde.

Så kom han til Skotland for at lære fjeldlandbrug at kende, det tog et halvt års tid, og derefter kom han til »Tjerne« hos onkel Wollert, hvorfra turen gik til »Strand« ved Karlstad i Sverige, hvilken gård han blev ejer af. — Han døde efter et ulykkestilfælde, kun 33 år gammel. — Hans søn, Finn Konow Bojsen er læge og gift med Marianne Borgstrøm.

Beate og Finn.

MIX BÆRENTSEN f. Konow Bojsen (1894–1943)

Mix Bærentsen var yngste barn af Frede Bojsen og Augusta, født Konow. Frede Bojsen skriver om hende i »Rødkildebogen«, der indeholder hans personlige minder: »Lille Mix var straks blevet min yndling, måske også noget, fordi hun var ligesom knyttet til mit livs hovedgerning, og jeg yndede at kalde hende »Forligsungen«.

Mix var en meget sjov unge, der kunne lave de mærkeligste ansigter, som skuespillerinden Sigrid Andersen, senere Neiiendam, lærte hende til hendes mors skræk, men til hendes fars glæde. Hun var hans kæledægge, og han fotograferede hende ustandselig. Hun havde et stille gemyt og en lille klukkende latter og var meget hengiven af væsen. — Forældrenes sølvbryllup i 1905 var en strålende familiefest og alt så lyst og godt ud indtil august 1906, da hendes

mor pludselig blev syg af lungebetændelse og til alles forfærdelse døde få dage efter.

Mix var dengang kun 12 år gammel, og hendes søster Ulla var derfor i en årrække som en mor, eller i hvert fald i mors sted for hende. — Hendes far skriver i sin bryllupsvisе til hende:

»Så ladylike Beate præged' Mixen,
og Anker viste hende »comme il faut«,
skøn Ulla lærte hende styre strixen,
og med August hun drømte: to om to«.

Allerede 17 år gammel blev Mix, da Ulla giftede sig, den, der i godt 10 år styrede hus for faderen og således hans særlige hjælp og støtte, »den fortræffelige Mix« er et stadigt tilbagevendende udtryk i hans breve. — 23 år gammel blev Mix ramt af børnelammelse og fik lammelser i venstre arm. Hun tog det tappert, skønt armen aldrig blev helt kureret.

I maj 1920 blev Mix gift med Olav Bærentsen, der da var herredsfuldmægtig i Stege, og de stiftede hjem på »Ørnebjerg«, ikke længere væk fra Rødkilde, end at Mix altid kunne se derned. — Der havde de 15 lykkelige år sammen med deres to små piger, og her var Mix en utrættelig og strålende værtinde, både for familie og venner.

I 1935 flyttede familien til København, men som det »Mønborn« hun var, trivedes Mix ikke rigtigt på stenbroen. Hertil kom, at hun nogle år efter rantes af en uheldbredelig sygdom. Trods denne sygdom, som hun selv erkendte, bar hun sin skæbne med den største tapperhed og gennemførte at bevare hjemmet som et hyggeligt og fornøjeligt samlingssted for familiens unge og børnenes venner.

Men Mix tænkte ikke alene på sit eget og sine egne. Lige til det sidste var hun levende optaget af udviklingen for land og folk. Hun levede i håbet om befrielsen, om frihed og sejr for alle gode kræfter. Få tog så levende del i sit folks skæbne som hun, hun var her ikke for intet sin fars datter. — I oktober 1943 døde Mix, men hun nåede om sommeren en sidste rejse til barndomshjemmet.

Til slut et lille digt, skrevet af én, der var »hushjælp« i to år hos Mix:

Hvor var du sød, med dit sorte hår,
en prinsesse fra Østen var sendt —
en fremmed fugl i vor hønsegård
så køn har jeg ingen kendt.

Du var af sind en aristokrat,
der aldrig simpelt har tænkt,
dit hjem var 10 gange 10 karat
så enkelt, så rent — fornemt.

De byrder, som livet dig gav, du bar
med stolt og roligt mod —
og aldrig du nogen tid klaget har,
at leve du fint forstod.

En fornem fugl med såret vinge
leved i dalen en tid,
før den fløj hjem mod lysets tinde,
den spredte lykke med flid.

Anker og Rylerne.

ULLA BOJSEN-MØLLER (1884–1953)

Nanna Træden fra Emils stamme har besluttet at udgive en lille bog til minde om en række medlemmer af Bojsenslægten, som ikke er mere, og man har stærkt insisteret på, at jeg skulle skrive noget om Ulla. Det er jeg nu ikke god til, idet jeg stadig og dagligt har det, som et menneske, der pludselig lemlæstes og bliver invalid, må føle det. Men nogle data kan jeg jo give, og så har jeg liggende lidt notater fra to taler; den ene, som jeg holdt til hende på vor sølvbryllupsdag, og den anden, som jeg holdt ved hendes bære, hvor jeg tvang mig til at sige noget.

Ulla var den midterste af Frede Bojens fem børn og fødtes den 2. december 1884. I fødselsdagstaler til hende mindedes hendes fader ofte — som Napoleon — solen ved Austerlitz. Hun voksede op

dels her hjemme på Rødkilde om sommeren og i København, hvortil hjemmet flyttedes under rigsdagssamlingen om vinteren. Hun klagede derfor tit over, at hendes skolegang blev noget urolig og spredt, men søgte at bøde derpå som voksen, dels her hjemme på højskolen og dels på kursus i Kristiania. Som 19-årig var hun et halvt år i Rom, hvilket gav hende en ret god forstand på kunst. Da onkel Frede i 1905 selv overtog skolen, underviste hun om sommeren i håndarbejde. Senere kom et længere ophold i København, hvor hun uddannedes til bogbindersvend. Og atter senere gennemgik hun statens gymnastikkursus med afgangseksamen. Inden det var vi blevet forlovede, og meningen var, at hun med tiden skulle bruge denne uddannelse på den højskole, vi havde i tankerne. Det blev dog aldrig til noget.

Den 25. august 1911 stod brylluppet, ved hvilken lejlighed også onkel Fredes 70 års fødselsdag fejredes. Der var mange store folk til stede med Danmarks konseilspræsident, Klaus Berntsen, i spidsen. — Efter en Italiensrejse tiltrådte vi så pladsen på Ollerup højskole, og to år senere overtog vi Rødkilde.

Ved sølvbrylluppet i 1936, midt i det store byggeri, ser jeg, at jeg indgående mindedes bryllupsdagen og nævnte, at en deltager, der takkede for indbydelsen, også »mindedes en festlig dag for 25 år siden og Vagns lyriske skønne tale til Rødkildes og Ullas pris«. Det var dog vist en overdrivelse. Min retoriske evne var ikke særligt udviklet den gang, men siden har jeg for hvert elevhold fortalt om Rødkilde og dets historie fra den dag, Karen Anker og onkel Frede standsede her på bakkens top og sagde, at her skulle den ligge. Og også her ved sølvbrylluppet fortalte jeg om Rødkilde i vår og i sommer, høst og vinter. Men mest gjaldt talen Ulla, uden dog, som jeg sagde, at mene at skyldte nogen regnskab for, hvordan vi havde det med hinanden. Og jeg citerede Christian Winther:

Men dit navn jeg nævner ej,
thi det er helligdommen,
hvori, dybt indviet, jeg
til livets lys er kommen.

Og jeg nævnte, hvordan de mange år blev for mig som én festdag. Fest har hun kunnet kaste selv over hverdagen. — Den 29. januar er en kedelig hverdagsdato. Jeg mindes en sludfuld morgen på denne dato i Ollerup, da jeg gik til time, men så kom tanken: Du har jo Ulla. — Og det har jeg tænkt siden, både en 29. januar og mange andre dage.

Onkel Frede påstod, at gamle værdisager fra oldtiden bar de tre mystiske bogstaver eller runer ULA, som skulle betyde klenodie. Anvendelsen heraf ligger lige for.

Og så finder jeg frem til talen ved hendes bære atten år senere.

Jeg mindes hendes kærlighed til barndomshjemmet og haven, hendes afsked med denne ved sidste dag inden rejsen at vandre gennem alle dens gange. — Ulla var flittig, altid beskæftiget. Hun stod i denne store virksomhed og klarede den med aldrig svigtende dygtighed. — Ulla var det retsindigste menneske, jeg har kendt; fik hun et ernæringskort for meget, blev det afleveret.

Ulla var ens mod alle, store og små, rige og fattige. Ulla var trofast mod gamle venner fra ungdommen; mange breve fortæller nu herom. Det samme gælder forholdet til hendes søskende. Og børnene havde i hende en god moder. Jeg tør trygt sige, at de altid var i hendes tanker.

Men ingen står i større taknemlighedsgæld til hende end jeg. I 42 år var vi sammen. Aldrig var det blevet til noget for mig her, havde hun ikke været. Gjaldt det et ubehageligt ærinde, tog hun det på sig. Og hun kunne sige én sandheden. Og hun var modig, og det største mod er vel tålmodet. Hun viste begge dele, både mod og tålmod, også i de sidste dage. — Siden hendes bortgang har jeg levet et halvt liv her på Rødkilde. Men det ville være i hendes ånd at fortsætte gerningen her, så længe det er muligt. Og det ville have været hende en fryd at byde slægten velkommen her som for ti år siden. Derfor søger jeg at tage imod den, så godt jeg kan.

Vagn B.-M.

BEATE LORCK f. Konow Bojsen (1881–1958)
OTTO LORCK (1879-1959)

Beate, Frede Bojsens ældste barn, kom til verden ét år efter Frede Bojsen havde giftet sig efter en lang række år som enkemand. Beate voksede op i et beskyttet miljø og fik, sart som hun var, ikke nogen egentlig uddannelse. På grund af flytten mellem Rødkilde og hovedstaden, blev der ikke ro til megen skolegang. Dog passede hun skolen begge steder omhyggeligt. Beate var imidlertid ferm med hænderne og syede og broderede mange fine ting og var en kort tid lærerinde i disse fag hos Jutta på højskolen i Lyngby (1902).

Som den ældste af flokken havde Beate mange opgaver i hjemmet, men hun fik dog også tid til at lytte til de mange kloge folk, der kom på Rødkilde. Beate var stærkt knyttet til sin tante Henriette Crone på Thingstedholm, som hun også fulgte på flere rejser til det sydlige udland.

I denne periode lærte Beate Otto Lorentz Lorck at kende. Otto var handelsuddannet og søn af overlæge Lorck i Næstved. De traf hinanden hos Lassons i København. Ved denne lejlighed introducerede Otto sig med et kærlighedsdigt, hvoraf et enkelt vers lyder:

Beate hør mig, jeg beder bønligt,
til Dem min hele hu kun står.
Jeg elsker Dem, hidtil kun lønligt,
af hvad min hele sjæl formår.

Efter nogle års forløb, stod brylluppet i sommeren 1907 på Rødkilde. De nygifte bosatte sig i København. De fik tre børn: Jørgen, Else og Henning. Efter nogle økonomisk vanskelige år bl. a. under verdenskrigen, flyttede familien i 1920 til Lyngby og havde her en en række rolige år og børnene en dejlig barndom.

Beate fik en lotterikollektion i København, hvilket medførte at familien atter flyttede dertil i 1928. I denne kollektion fik Beate muligheden for at udfolde sine menneskelige egenskaber og sin omsorg for medmennesker, der havde behov for såvel åndelig som praktisk hjælp. I denne periode fulgte Beate Ottos tilknytning til

Pinsebevægelsen, hvilket kom til at præge hjemmet indadtil og udadtil. Beate stred også tappert i denne periode for at give alle børnene en god skolegang og uddannelse, hvilket de takker hende for den dag i dag.

I Tåsingegade, hvor familien fik sit endelige hjem, oplevede Beate og Otto deres guldbryllup, hvor de blev hyldet af slægten, der var repræsenteret på begge sider og af børn, svigerbørn og barnebarnet Trine, født i 1948.

Beate var ikke for ingenting datter af Frede Bojsen. Hun var levende interesseret i tidens strømninger og havde så absolut sine meningers mod.

Beate døde i september 1958 og fulgtes af Otto et halvt år senere.

Børnene.

ANKER KONOW BOJSEN (1883–1961)

Anker Konow Bojsen var ældste søn af Frede Bojsen og Augusta Konow.

Efter juridisk embedseksamen var han i en årrække i udenrigstjenesten med ansættelser rundt om i Europas hovedstæder. Sluttede som dansk konsul i Amerika (Chicago), da stillingen blev nedlagt under tyvernes spareforanstaltninger. Siden arbejdede han med stor energi og held som ejendomsmægler i Washington, hvor hans talrige bekendtskaber inden for det diplomatiske korps var til stor nytte. De senere år havde jeg indtryk af, at han kunne nøjes med at formidle salg og indretning af 1-2 ejendomme årlig (til ambassadebrug).

Onkel Anker blev gift i 1919, men ægteskabet var ikke harmonisk og opløstes få år efter.

Han havde en stor bekendtskabskreds både i Washington og herhjemme, deriblandt mange, meget trofaste venner.

Onkel Anker var meget slægtskær, og vi nevøer og niecer glemmer nok aldrig de storslåede gavepakker, han sendte efter krigen, ligesom han førte en omfattende korrespondance med både familie og venner livet igennem.

Hans store, måske største interesse var nok frimærker, hvor årene i udenrigstjenesten gav starten til en omfattende samling frimærker fra alverdens lande, samlinger som han senere supplerede op ved regelmæssige og omfattende indkøb både i København og New York. Hovedsamlingen måtte han sælge i Amerika for at dække de store udgifter under hans sidste alvorlige sygdomsår.

Det var altid en fest at møde onkel Anker, enten det nu skete på hotel d'Angleterre (hvor han elskede at bo) eller under mere private former. Han forstod at være en god vært, men også at hygge sig i familiens skød, hvor han med stor interesse fornyede sin viden om familiens liv og færden.

Barndomshjemmet på Rødkilde var og forblev nok hans mest faste punkt i tilværelsen, og der tilbragte han altid lange perioder hos søsteren Ulla og svogeren Vagn Møller, de gange han besøgte Danmark.

Sidste gang han kom hjem i 1961 var han alvorlig syg og måtte indlægges direkte på Diakonissestiftelsen i København, hvor han døde efter kort tid. Onkel Anker var under sine indlæggelser både på Rigshospitalet i 1951-52 og på Diakonissestiftelsen i 1961 nok til tider en vanskelig patient, men til gengæld var hans taknemmelighed mod de af personalet, som forstod hans væremåde og prøvede at hjælpe og glæde ham, uden grænser og han kunne tilbringe dage med at finde ud af en rundhåndet gave til hver enkelt på afdelingen.

Onkel Anker havde på mange måder haft store vanskeligheder i livet, men jeg tror han døde i fred med sig selv og sine omgivelser.

Finn Konow Bojsen.

VAGN AAGESEN MØLLER (1884–1962)

Vagn Møller, søn af Aage Bojsen-Møller og Frede(rikke) Kjølner, blev født i Hyllinge kapellanbolig den 27. oktober 1884. Student fra Borgerdyden 1903 og teologisk kandidat i 1909. Han valgte imidlertid ikke præstegerningen som sine forfædre, men tog ansættelse som højskolelærer på Rødkilde straks efter sin eksamen. Jutta Bojsen-Møller, som på det tidspunkt var husmoder på Rødkilde, havde

vist anbefalet sin sønnesøn over for Frede Bojsen. I 1911 blev han gift med Frede Bojsens datter Ulla Konow Bojsen, og efter to år hos Kristensen Randers på Ollerup højskole vendte de tilbage til Rødkilde og overtog efter Frede Bojsens opfordring ledelsen af skolen.

Rødkilde blev drevet som de fleste danske højskoler. I vinterhalvåret var her almindelig højskole med særafdelinger for såvel landmænd som håndværkere — og husholdningsskole om sommeren for unge piger.

Således fortsatte også far og mor arbejdet, indtil elevtilgangen viste svigtende tendens i begyndelsen af trediverne (depressions-årene). Forhandlinger med Dansk Sygeplejeråd og Sundhedsstyrelsen førte til, at Rødkilde blev omdannet til sygeplejehøjskole. Det skete i 1936, og hermed var skolens eksistens sikret.

Ved far og mors tiltræden i 1913 udtalte elevforeningens formand, Møn-digteren Lauritz Larsen, blandt andet: »Jeg tror ikke, nogen af dem vil forsøge at leve på slægtens store navn, men vil yde en indsats af deres eget. Gid Vagn Møller må have styrke og vilje til at lægge et helt livs arbejde her på Rødkilde. Så lykkes det nok«.

Lauritz Larsen var klar over, at det ikke er nemt at tage et arbejde op efter en kendt personlighed, men som årene gik, skabte far sin egen skole og opnåede — det for en tilflytter så vanskelige — at blive anerkendt som hjemmehørende i det lille ø-samfund.

Utallige er de foredrag, han har holdt i de mønske forsamlingshuse, og på de store mærkedage, såsom festlighederne i forbindelse med befrielsen i 1945, var det en selvfølge, at han holdt hovedtalen. Hans historiske viden var nærmest legendarisk, og hvad han ikke vidste om hjemstavnen, var ikke værd at vide.

Far levede med slægten i både politisk og national henseende. Han var tilknyttet partiet Venstre, og det var vel Frede Bojsen, som af hensyn til Rødkildes fremtid, forhindrede hans opstilling som folketingskandidat. De ægte interesse for såvel det sønderjyske spørgsmål som for den nordiske sag prægede hans foredrag. Han var formand for de lokale afdelinger af Sønderjydsk Forening og Forenin-

gen Norden. — En af gavlene på Rødkilde bærer de tre nordiske rigers våben.

Samhørigheden med slægten fik vel sit tydeligste udtryk gennem de store familiefester, som han lod arrangere på Rødkilde:

»Gennem årene har jeg budt velkommen til mange hold, men intet så ejendommeligt som dette, og intet, som det er mig kærere at se. Når vi stævner så mange sammen, er det tegn på en ret stærk slægtsfølelse, og det er en af de ædleste følelser i verden«.

Han tænkte ofte tilbage på disse dage med stor taknemmelighed.

I det daglige arbejde var far på samme tid både vanskelig og nem at arbejde sammen med. Han var pligtmenneske: flittig, punktlig og sparsommelig — og forventede de samme egenskaber hos sine omgivelser. »Det gælder om at have sine sager i orden«.

Skolen styrede han med myndighed, og hans afgørelser var ikke lette at ændre. Forsøgte man alligevel, resulterede det som regel i, at han med sin karakteristiske brummen gav sig til at læse avis, hvilket betød, at man kunne spare sig videre anstrengelser. Var han i godt lune, og det var han hyppigst, var svaret: »Siger du ded, siger du ded« — og emnet var uddebatteret.

Var han bestemt i sine administrative afgørelser, gav han til gengæld sine medarbejdere fuld frihed i undervisningsarbejdet. Rødkilde blev betragtet som et godt arbejdssted.

Far var selv i besiddelse af frisind og dertil, som det er sagt om ham »et kærligt hjerte og et følsomt sind«. Men det skilte han ikke med.

Mor var det absolut centrale i hans liv, men trods adskillige forsøg evner jeg ikke at give en fyldestgørende karakteristik af deres forhold til hinanden. Måske en replik som »Ulla, du er en tiltalende kvinde!« kan give et lille fingerpeg.

Han beundrede hende — som i øvrigt alle, der lærte hende at kende, og i sit forhold til hende og Rødkilde stillede han altid sig selv i skyggen. Han var kommet udefra, hvorimod hun var opvokset her. Frede Bojsen omtalte også Rødkilde som Karens skole (Karen Anker).

Lauritz Larsens forventninger og ønsker gik altså i opfyldelse. I nøje samklang og med styrke hentet fra slægtens mange genera-

tioner ydede de en indsats af deres eget. Skabte et højskolehjem, som ikke alene vi børn, men også mange med os tænker tilbage på med så stor taknemmelighed. *Aage Bojsen-Møller, Rødkilde.*

Rødkildeminder

Ungdom, forlad en bedaget mand
synger til Rødkildes ære.
Træk har jeg samlet, så godt jeg kan,
om min ungdoms forjættede land,
ud af det minderne mylder,
som nu mit hjerte fylder.

Ser I — det første man forhen så,
når man til Rødkilde nå'de,
var onkel Frede i slåbrok grå
og med sin pibe på trappen stå,
tog os med åbne arme,
øjne så milde, varme.

Tante Augusta så god og kær
altid ham livet forsøded',
kærligt hun sørged' for hver især.
Som hun nu står mellem havens træer,
stille hun hæged' og plejed'
skatte, som Rødkilde ejed'.

Sad vi i onkel Fredes kontor
sammen med alle »de store«,
lyttede vi til hans visdomsord,
han havde hånden på statens ror,
han kunne dåre og blænde, —
vi blev hans følgesvende.

Rødkildeminder os tager i favn:
»Grøndommen« med »Karoline«,
ulfshaleture fra Stege havn,
Noret, og Klinten, Rævenbjerg Navn,
sværmen i havens gange,
aft'ner så lyse, lange.

Ulla og Vagn nu på trappen står,
vogtere af traditionen.
Tiden har bleget vor grøndoms hår,
nye Bojs'ner dog fremad går.
Rødkilde endnu har fester. —
Tak, at I bød os som gæster.

Asta og Otto Møller.

Vagn og Ulla Bojsen-Møller

Rødkilde 1946

FREDE ANKER (1864–1883)

Min ældste broder, Frede, blev født i København i 1864. Fader og moder boede der i et hjørnehus på Gl. Kongevej allerhøjest oppe, og da de var meget gæstfrie, og da mange rejste til København under de spændte forhold, flyttede far og mor til et lille hus, der hed »Rolighed«. Jeg har en tegning, en akvarel af det, og der blev Frede født, senere blev han døbt i Vartov kirke af Grundtvig.

Han var en begavet, meget musikalsk gut, og der findes også fine akvareller, som han har lavet. Men alt som barn fik han smerter i ryggen. Far ville hærde ham med en hård madras og ingen puder, mor ville hjælpe ham med dundyner og puder. Det var en ynke at se det fine, kloge ansigt og den pukkelryggede skikkelse, som hvilede på et par krykker. Han døde, før jeg blev født, men vor gamle barnepige, Olea, var ude ved graven hver dag, når vi to var på Sagatun, og Karen snakkede så ofte om ham og hans musikalitet og humør.

Eva Anker Nørregaard.

PETER MARTIN ANKER (Peik) (1872–1903)

Læge, maler, lykkelig med sin kone og sine to børn. Den tredie, Peik, blev først født kort efter at min broder druknede i Glommen. Peter havde ulveskindspels og store støvler på, da han med en gammel mand bag på slæden kørte den korteste vej over elven. Manden blev reddet, men Peter blev trukket ned.

En elskelig mand var han. — Vi havde bal, da Peters rædselsslagne svoger kom og fortalte om ulykken. Peter blev kun 31 år gammel.

Peters datter, Agnes, er hos sin moder, Marie Reimers, en meget morsom dame. Hendes ældste søn er overlæge på Sørlandet, den yngste, Peter, Norges ambassadør i Bonn efter et stort arbejde både før og efter sidste krig. I nogle år ved FN i New York. *Eva A. N.*

ALF ANKER (1865–1922)

Alf var kadet, den første gang jeg bevidst så ham. Jeg stirrede betaget på hans dolk. Han var ikke så meget hjemme i de år, men meget på Rød hos bedstemor. Mod mig var han og den noget yngre broder, Peter, ubeskrivelig søde og kærlige.

Alf var distriktsingeniør på Oscarsborg, senere på underofficersskolen i Oslo. I et par år var han chef for de nye militære anlæg i Harstad. Han var gift med den meget kloge Thea Schweigaard. — Da jeg mere end 30 år senere var i Nordland, kaldte minder om ham tårer frem hos en af hans folk, en gammel sergent.

Alf og jeg var altid meget gode venner, og vi skrev efter mit giftermål jævnligt til hverandre.

Eva A. N.

KAREN KATRINE CASTBERG (1866–1932)

Hun var meget musikalsk, elskede dans og lystighed og børn. Var den meste tid af ungdommen på Rød. I 1892 gift med Johan Castberg, sagfører, stortingsmand, minister to gange, døde som højesteretsdommer. Sønnen Frede, nu professor i jura ved Oslo Universitet, p. t. rektor, gift med Ella Anker (Nils' datter).

Karen var altid munter og upåvirket af det op og ned, som er politikere beskåret. Ida Konow sagde ofte: »hun er den største diplomat af jer alle«, og vi lagde til: »den mest loyale«.

Hun døde 14 dage efter Konows begravelse, glad i en kristendom hun lærte i Gedved hos onkel Peter og tante Ingeborg Bojsen. Hun var konfirmeret dér hos pastor Rønne.

Eva A. N.

NILS BOTVID ANKER (1878–1943)

»Mor, kaffen er færdig!« — Så var Nils færdig med sit morgenarbejde, havde ordnet med mælken, som skulle fordeles til køberne, og tragtet kaffe til mor, som ikke kunne få de tre piger til at lave den. — og så af sted til skolen i en vældig fart, over gærder og

grøfter. Han elskede at udføre kedsommeligt arbejde, som ingen andre gad tage sig af, og forlangte utroligt lidt til sig selv.

Han blev student i 1896, og så lukkede Sagatun sig for ham og os alle. Sang og musik var hans hobby, (han boede flere år i Frankfurt am Main i nær forbindelse med Forchhammerne), og tegning og regning hans fag. Han blev amtsingeniør i Opland Fylke, boede i Lilliehammer, men da arbejdet var gjort — og godt gjort — havde man ikke mere brug for ham. Så købte han en gård i Østfold og var gårdmand der. Han var min kæreste legekammerat, og jeg lærte så meget af ham. Han døde lillejuleaften 1943.

Nils var gift med Gudrun Nielsen. Da fingrene ikke kunne spille mere, omsatte hun sin kunst i broderi, som har vakt opsigt alle steder, hvor det er blevet udstillet. En datter er Synnøve Aurdal, som er væverske og har sine pragtfulde tæpper på norske skibe, på Grand Hotel i Oslo og på Schäffergården ved København. Sønnen Øjvind Anker er universitetsbibliotekar i Oslo.

Eva A. N.

KATTI ANKER MØLLER (1868–1945)

Som barn gik jeg simpelt hen i hælene på Katti. Hun syntes mig så skøn, at jeg bare gloede på hende. Ved et ulykkestilfælde blev hun, som barn, blind på det ene øje, men det gav hende en næsten forøget charme. I 1889 blev hun gift med vor fætter, Kai Møller fra herregården Thorsø ved Frederiksstad. I nogle år levede hun optaget af sit store hus sit lykkelige liv med sine tre børn og var altid en strålende værtinde for slægt og venner.

Og så begyndte hun, omkring århundredskiftet, med sit sociale arbejde. Først vakt af de nærliggende forhold hos husmændene og særlig deres koner og mest af alt de alt for mange børn, som tog deres kræfter, så de var ældgamle i femtiårsalderen. Dette medførte efterhånden i samarbejde med datteren Tove og hendes mand, professor Otto Mohr, arbejdet for seksualundervisning og også hos dem, mændene, det mest angår og altid med loyal støtte.

Kai døde i 1940. Katti ville overleve befrielsen, men så var også hendes kræfter opbrugt. Hun døde i august 1945.

Dr. Tove Mohr har i 1951-52 skrevet en artikelserie i det norske tidsskrift »Vor Tid« om sin mor, Katti, der har haft samme betydning i Norge, som Margaret Sanger har haft i Amerika, som forkæmper på fødselsreguleringens område. Katti's motto var: »Hvil ikke i arbejdet for mødrenes kår«, og hun siger selv et sted: »Alt, jeg har udrettet, har jeg gjort til ære for min mor«. (Mix døde af en nyresygdom, pådraget i sit tiende svangerskab).

I indledningen til sine artikler skriver Tove Mohr: »Med Katti Anker Møllers indsats i norsk politik går kvindesagen i vort land over i en ny fase«. Hun betegner vendepunktet. Fra at være en kamp for ligestilling i uddannelse og adgang til stillinger samt til lige løn — altså væsentlig de ugiftes frigørelse — fører hun kampen ind på de gifte kvinders store arbejdsfelt.

Det er kvinden som mor, hun vil komme til hjælp. I og uden for ægteskabet. Hun fremhæver moderens arbejde som et felt, der trænger til statens støtte og værdsættelse som ethvert andet arbejde. Hendes syn kan ikke udtrykkes klarere end i de to plakater, hun lod slå op på det første mødrehygiejnekontor i Oslo 1924: »Vi elsker moderskabet og vil dets vel, men i fuld frivillighed og under eget ansvar« og »Kvindens vigtigste opgave er moderskabet — til intet arbejde går hun så uforberedt«.

Eva A. N.

Litteratur: Halldis Stenhamar: Katti Anker Møller. Det norske arbejderpartis forlag. 1928.

IDA ANKER CASTBERG (1876–1945)

Ida voksede ligesom Nils op under de vanskelige forhold på Sagatun, hvor mor var præget af bekymringer og måske af den nyresygdom, som tog hendes liv, far af vanskelige økonomiske forhold, selv om det ikke i mindste måde prægede det daglige liv. Ida var ikke stærk, besvimelede for et godt ord. Hun blev i løbet af sit liv stærk og smidig som en pilekvist. Tidligt gift med sin elskede Thorgrim Castberg, og livet gik op og ned. Lidt medgang blev altid fulgt af modgang, men så længe de var to om det, var hun uovervindelig.

Thorgrim døde af blodforgiftning i Paris i tyverne. Thorgrim Castberg grundlagde og var leder af musikakademiet i Bergen, en institution, der har haft stor betydning for norsk musikliv.

I 1940 kom hun ned til os i marts den første dag, der efter vinteren var forbindelse over Helsingør. Den 9. april blev hun skilt fra alle sine (jeg havde også Gunvor i Norge), men hun tog det som altid med fuld fatning, og endelig kom hun af sted til Stockholm til sønnen Johan. Brevene var som Ida altid sorgløse, lattervækkende, men da befrielsen kom, var hun opslidt. Hun døde den dag, hun kom hjem. Skøn var Ida og den tapreste af de tapre og den mest trofaste af de trofaste.

Eva A. N.

ELLA ANKER (1870–1958)

Ella Anker, født på »Sagatun«, Hamar. Cand. phil., journalist og forfatterinde, gift med højesteretsadvokat W. Dunker Dons, Oslo, skilt. Medarbejder og korrespondent ved flere aviser. Tok initiativ til dannelse af Anglo-Norsk Society i London (1918) og Norsk-Britisk forening (1921). Kjempet i tale og skrift for mødrenes frigjøring. Stiftet Kvindernes Enhedsfront (1923). Medstifter av Selskabet for fysisk forskning (1913). Representerte Norske kvinners nasjonalråds fredskomiteé 1910–1915. Har bl. a. skrevet »Olavs bilæte« (opført flere steder under 900-års jubileet (1930), »Grønland for Norge« (1923), »Mødrelønn« (1928), »Sagatun; Herman Ankers liv og virke« (1936), ny udg. 1950). Ref. Aschehougs Leksikon, Osl.).

N. T.

Hvor Mjøsens bølger videst går mod stranden
og fanger lys fra hele himmelranden,
der mellem grønne enger og hvite bjerketrær,
der ligger højt vor Sagatun
i solens stråleskjær.
Fagre hjem. Minderige steder.
Aldrig glemt, vorde dine glæder,
fagre hjem.

Ella Anker.

GUNNAR FABRITIUS NØRREGAARD (1883–1948)

Min far, Gunnar Fabritius Nørregaard, som var født den 22. oktober 1883, var søn af højskoleforstander Jens Nørregaard, som sammen med Christoffer Bogø oprettede Testrup højskole ved Århus, en af de første højskoler i Danmark. Min far voksede således op i det udpræget aktive, nationale og kristelige miljø, som — såvidt jeg forstår — var karakteristisk for de første højskoler. Som bekendt vandrer sønner af udprægede personligheder ofte ad helt modsatte baner end fædrene, og min far blev da også fra sin tidlige ungdom udpræget radikal. Han var meget optaget af Georg Brandes, ivrigt medlem af Studentersamfundet og medlem af det radikale venstre fra dettes stiftelse.

I en lang årrække deltog han endvidere aktivt i politik og havde en række tillidsposter inden for sit parti. Efter at han, den 18. januar 1908, blev gift med min mor, Eva Anker N., kunne det naturligvis ikke undgås, at han kom i en vis modsætning til Bojsnerne, ikke så meget de egentlige politikere, Frede og Peter Bojsen, der vist i virkeligheden syntes, at det var morsomt, når en ny ung mand i familien, der vidste noget om tingene, sagde dem imod, men snarere kredsen omkring dem, der fandt, at sligt var helligbrøde. Med årene udjævnedes alt dette dog, naturligvis. Jeg har meget vanskeligt ved på nogen måde at opfatte min far som rebel. For mig at se var det væsentlige ikke forskellen i livssyn i forhold til den tidligere generation, men at han fra sit bardnomshjem havde arvet en udpræget ideel indstilling til livet og til sit arbejde.

Min far var meget interesseret i litteratur, kunst og musik, han spillede selv udmærket violin, og gennem alle årene var han midtpunktet i en række strålende kammermusikaftener hjemme. Han var magister i historie og havde vel tænkt sig at gå videre ad den videnskabelige vej. Fem børn at mætte satte dog en stopper herfor. Realiteterne blev undervisning på Den Classenske Legatskole og senere på Lærerrhøjskolen i København, foruden en række kurser, manuduktion m. v., men jeg tror, at han var glad for sit arbejde, og at han — måske bortset fra skuffelser i de seneste år — var en lykkelig mand.

Efter mange års håbløs sygdom, som han bar med uforlignelig tapperhed, døde min far den 15. oktober 1948, og hans urne er sat i det gamle familiegravsted på Mårslet kirkegård tæt ved Testrup højskole, der nu — på samme måde som Rødkilde — er højskole for sygeplejeelever.

Knud Anker Nørregaard.

EVA ANKER NØRREGAARD (1883–1960)

Min mor, Eva Anker Nørregaard, blev født den 2. maj 1883 på Sagatun højskole i Hamar, som den yngste af Mix og Herman Ankers ti børn. Allerede før sin fødsel var hun lovet bort til Mix Ankers barnløse søster, Ida Bojsen Konow, gift med statsråd Wollert Konow på »Tjerne«, der ligger ca. 50 km fra Hamar. Det var sikkert en skuffelse for Ida, at det ikke var en dreng, der kunne overtage gården »Tjerne«, og dette var måske grunden til, at mor aldrig blev adopteret af Konows. Hun voksede op både på »Tjerne« og på »Sagatun«, og det har været en stor fordel, men har også gjort det svært for hende. Hun nævnes stort set ikke i Anker-bøgerne, og slet ikke i Konow-bogen, hvori der står, at Konows døde barnløse. Hun mente da også selv, at hun var både/og og hverken/eller. Mor var meget glad for »Tjerne« og fik et vidunderligt forhold til sin »Papa« Wollert Konow, som hun aldrig kunne sige nok godt om.

Mor blev i 1908 gift med far, Gunnar Fabritius Nørregaard og blev dermed den femte generation i slægten, der giftede sig dansk-norsk. Deres ældste datter, Gunvor Anker Løken, blev den sjette, da hun fulgte traditionen og giftede sig i Norge.

Mor deltog aktivt i politik, husmoderforening og Dansk kvindesamfund, og hun skabte sammen med far et særpræget og festligt hjem, ikke alene for os fem børn, men også for sin slægt og alle vore venner, der kom til os i alle årene. Politik, litteratur og vel mest kammermusik satte sit præg på os alle, og vi husker hende som et strålende midtpunkt, altid positiv overfor alt hvad der rørte sig i tiden og interesserede os.

Da anden verdenskrig kom blev det en hjertesag for hende at hjælpe, særlig var hendes indsats for at skaffe mad til slægt og

venner i Norge helt uforglemmelig. Hun var altid det faste bindeled mellem den norske og den danske slægt. Da far i 1948 døde efter lang tids sygdom, blev det først og fremmest børnebørnene hun koncentrerede sig om, hendes forhold til børn var dejlig afslappet. Det var særlig på »Lyngen«, vort dejlige sommerhus ved Sejrbugten, at hun rigtig kunne udfolde sig. Jeg tror ikke at nogen, der har oplevet hende der, vil kunne glemme hendes strålende velkomst og gæstfrihed.

Det sidste år mor levede, var hun ikke klar, og det var svært for os at forstå, at et så dejligt menneske skulle have det så ondt, før døden kom som en befrielse i maj 1960.

Liv Anker Lundqvist.

Hyldest til Norge

Ja, vi elsker dette Landet
nu som aldrig før.
Trodsigt stiger det af Vandet,
lever, mens det dør.
Just fordi det valgte modigt
Undergangens Kaar,
skal det gro og grønnes frodigt
frem i tusind Aar.

Vaabnløs du kæmped, Norge,
stod, endskønt du faldt.
Dine Hjerters Klippeborge
har holdt Stand mod alt.
Vi, der sad i dybe Dale,
baade græd og lo
ved din Tausheds høje Tale
klippefast i Tro.

Snart gør Vaarens Morgenrøde
Vintrens Nat forbi.
Se, da blomstrer op det øde,
Fossen springer fri,
Birkeløv og Flaget vajer
over genrejst Jord,
og med Smil og Taarer nejer
Danmark for sin Bror.

Kaj Munk (13.1.1898–4.1.1944)

OLGA HØYRUP BOJSEN (1891–1935)

Datter af købmand Niels Høyrup, Silkeborg. Gift 25. september 1914 med direktør Fritz Engelhardt Bojsen. Bopæl: Silkeborg 1913—22 og Holbæk 1922—35.

Olga Høyrup voksede op i den gamle købmandsgård i Silkeborg som enebarn. Hun fik en streng men kærlig opdragelse, lærte af en dygtig mor at tage fat på alt, hvad et stort hus med mange gæster kræver og lærte også at omgås mennesker fra alle samfundslag. I sit ægteskab med Fritz Bojsen fik hun 3 børn: Grete, Ruth og Poul.

Olga Bojsen var et strålende menneske, afholdt, smuk af ydre som af indre, ren og fin i tankegang som i gerning, meget dygtig husmoder og børneopdrager, den fuldendte værtinde og sin mand en sjælden god kammerat og hjælper i hans gerning.

Hun døde i en alt for ung alder efter en stor operation på Ørebro Lazaret i Sverige. Overkirurg Helsted og dr. Eli Møller bistod ved operationen. Børnene var på dette tidspunkt henholdsvis 20, 16 og 12 år. Hendes mand hensidder stadig som enkemand og holder det gamle hjem åbent og i uændret skikkelse for børn og børnebørn.

Ved hendes begravelse i november 1935 udtalte hendes mand bl. a.: »Olga kom for 22 år siden ind i min tilværelse som en lille og fin lysstråle, der efterhånden udviklede sig til en sol, hvorfra udstrålede hjertevarme og kærlighed ikke alene til mig, men også til børn og slægt. — Det er løvfaldstid og bladene falder. Efterårsstorme river ofte, i utide synes vi, et altfor ungt og smukt blad fra grenen og sender det hvirvlende mod jorden. Olga sov hen, som sol i høst går ned, i stråleglans bag regntunge skyer. Symbolet på de strålende minder, hun efterlader sig og de tårer, der nu fældes ved hendes bortgang«.

Fritz Bojsen

AASE BOJSEN LARSEN (1925–1945)

Aase Bojsen Larsen, student fra Rysensteens gymnasium. En modig pige — en lille idealist.

Deltog i frihedskampen 1940—45. Var motorordonans ved Tandslet kommando på Als. Deltog i besættelsen af Frøslevlejren og Mommærk. Gik i spidsen for de engelske befrielsestropper ved indmarchen til Sønderborg og Dybbøl mølle maj 1945.

Hun skriver bl. a. selv derom i et brev til en fætter, der netop var sluppet helskindet hjem fra Frøslev koncentrationslejr: Kompagni B (Syd Als), Kommandocentralen, Over Tandslet. 10. maj 1945. Kl. 3 morgen.

—>I går var vi alle inde og tog imod englænderne! Det var en oplevelse, kan du tro! — Da vi marcherede ind i byen, gik to delingsførere og jeg i spidsen foran musikken. — Det var et vidunderligt øjeblik. —

Jeg fik favnen fuld af kæmpebuketter, hele 9, men dem gav jeg nu til englænderne bagefter. — Vi blev filmet og fotograferet, nej, hvor var det pragtfuldt!

Pastor Tage Brummer på Als, i hvis hjem Aase opholdt sig 1944—45, talte ved hendes begravelse den 17. juli 1945, og sagde bl. a.: »Aase, ja hvordan var hun egentlig? Jeg husker hende, som hun kom en sen aften. Vi hentede hende ved toget. Lidt genert og benøvet, men alt for levende til at det varede ret længe. Der var noget helt enkelt, noget stærk over hende. Hun gik så helt og stærkt op i det, der netop optog hende, at hun nærrede en suveræn foragt for smålig eftertænken. Hun var så mærkelig stærk og ren i at ville netop dette ene, som hun mente var ret — og kun ret! Hun nåede vel ikke at blive det, som verden kalder voksen, men hun nåede at opleve den sindets renhed: Altid kun helt at ville eet, den sindets enfold, som kun de rene af hjertet får lov til at opleve. — Hvor levede hun stærkt med i den rejsning og kamp, vi alle glædede os over. Hun ville kun dette ene, ikke for sig selv, men fordi den for hende var hele sandheden. Den tog hende helt og den bar hende, uden at hun

nåede at opdage, at det er altid sandheden og retten, der bærer mennesket og ikke omvendt«.

Sov sødelig, sov blødelig
luk dine øjne til.
Gud Fader ud i himmerig,
din vogter være vil.

Du ved det godt, ihvor det går
Han er din bedste ven,
og hvert et bittert hjertesår,
Han læge vil igen.

N. T.

STEEN MICHAEL BOJSEN CHRISTENSEN (1934–59)

En livlig og glad dreng, engelskfødt og kostskoleuddannet, men så udpræget dansk orienteret og indstillet, især til familien i Horsens.

Efter landbrugsskole-afslutning og overstået militærtjeneste bl. a. på Malta kom rejselysten. Muligheden meldte sig efter en kort politiuddannelse tog han til Nyassaland, og blev ansat som inspektør i politikorpset. Han nåede ikke at gense sin hjemstavn, idet han blev dræbt ved et trafikuheld i det fremmede.

Hans indstilling var at udføre sin pligt med en typisk »fair-minded« indstilling, og han var lige afholdt og savnet af de hvide som de indfødte, der stod under ham.

Steen nåede at leve et interessant og rigt, men kort liv og undgik verdens skuffelser.

Med Steen, vort eneste barn, kun 25 år gammel brast den gren af stammen.

Emil B. M. Christensen
London

KAREN ELINE CHRISTENSEN f. Bojsen (1885–1960)

Kaldet fru Max af de mange Horsens venner og bekendte og meget betegnende kaldet Mor Karen af alle hendes egne og nære.

For stammen og langt derudover en familiemoder, der samlede sin flok i Havneallé, hvor hun sad omgivet af billederne og andre klenodier af de gamle forfædre. Mange kom over tærsklen og fik en varm modtagelse; — et gammelt Såbygaard udtryk var ledetråden: »En opredt seng bag døren står«.

Der kom altid et glimt i øjet, når talen var om de unge år, når den lille »Kanne« var med sin far til politiske møder i omegnen; ofte med en appelsin i hånden blundede hun hen i hjørnet af forsamlingshuset og sov på vejen hjem i halmen omme i ladet. De sejlede, traf mange interessante mennesker og havde en herlig tid, der brat blev forbi, da hendes far døde i en ret ung alder.

Det åndelige blev fremelsket hos provst Aage Møller, Slagelse, hvor hun blev konfirmeret, og senere ved et højskoleophold i Ry, hvor familiens traditioner omgav hende.

Efter faderens gamle værtinde og beundrer, Lise Slebsager, arvede Karen reden i Havneallé, hvor hun og Max levede et langt liv og nåede at fejre guldbryllup. Herfra Havneallé virkede hun og fortsatte mange af sine forældres sociale og politiske arbejder, som f. eks. Samaritanen og Venstreforeningen. »Jeg er jo født venstre«, lød det tit.

Der var et islæt af matriarkalsk værdighed og en stolt føring men blid og tilgivende og alligevel til tider en rammende bemærkning, der kunne afvæbne dem, der gik på akkord eller var ude efter hendes flok.

Den medmenneskelige forståelse var det mest fremtrædende; det kom så tydeligt til kende, da drengene bragte deres sweethearts hjem; det blev ikke svigerdøtre men døtre af huset, der fik en kærlig omhu og ligerettighed. Børnebørnene var hendes »egne«, de kom aldrig omsonst og de lærte respekt for livets love og fik beskyttelse af et stort hjerte.

I de senere år kneb det noget med helbredet, men det fik ikke lov at tage overhånd, det skjulte hun helst for omverdenen.

Roligt sov Karen hen i Helga's arme i det gamle hjem med troen og overbevisningen om, at hun nu skulle mødes med hendes kære, der var gået forud.

E. B. M. C., London

IDA TERESIA BOJSEN (1893–1967)

Som barn og ung var Ida fuld af liv og glade dage og havde den mest smittende latter. Skolen var hun ikke videre begejstret for, så hun forlod Horsens Latinskole uden nogen egentlig afsluttende eksamen, hun ville ud i verden og opleve noget, — og det kom hun.

Som skik og brug var dengang, startede Ida som ung pige i huset. Det var i Borre præstegård på Møen; et udmærket sted, hvor hun lærte alt om orden, renlighed og økonomi, her gik intet til spil. Da hun engang skrev hjem, at de i dag havde fået stegte stæber til middag, lod det sig høre, men da hun senere meddelte at hun i dag havde kogt sæbe på en isbjørn i præstegårdens gruekedel, blev hendes mor dog noget forbløffet. Det viste sig, at et skib var forlist ved Møens Klint, det havde haft et cirkus ombord, og en isbjørn var drevet iland, dermed var præstegårdens sæbeforbrug sikret langt ud i fremtiden.

Efter et års ophold i præstegården kom Ida hjem, og nu var det så heldigt, at der lå en indbydelse til hende fra Norge. Hendes faster, efter hvem hun var opkaldt, og som var gift med statsråd Wollert Konow i Kristiania, havde ofte danske slægtninge i huset, nu var det Ida's tur. Deroppe lærte hun at stå rigtig på ski, som nordmændene kan det, og fik den for en 17—18 årig ung pige store oplevelse at komme til hofbal med en norsk søofficer, som kavalier. Det har åbenbart alligevel ikke været tiltrækkende nok, eftersom Ida kom hjem efter et års forløb, afsluttet af et sommerophold på Aamots husholdningsskole i Porsgrunn. Nu ville hun sydpå.

Hun fik en plads i Flensborg og var der et halvt års tid. Derfra ville hun videre til Berlin og lagde billet ind på en annonce, hvor kendingsmærket på Berlinerbahnhof skulle være en lyserød nellike i knaphullet. Heldigvis viste annoncøren sig at være en pæn ældre dame, der boede på Unter den Linden. Trods den nok så kostbare lejlighed, var den daglige tilværelse og menuen ikke videre spændende, den bestod ofte af en enlig frikadelle, — dog, det betød ikke så meget, spændingen kom på en anden måde.

Kejser Wilhelm 2. havde indbudt den russiske czar Nikolaj 2. til besøg i Tyskland. Dette pompøse opbud af militær med piber og trommer, som fandtes en kejser og czar værdigt, overværede hun fra lejlighedens balkon. Kort efter udbrød den 1. verdenskrig 1914, — piben fik en anden lyd, og Ida rejste hjem.

Hjemme havde hendes ældre bror, Fritz, der var ungarl, fået en stilling som direktør for Silkeborg Andelsslagteri, han havde god brug for Ida's hjælp, her fik hun nytte af sin huslige uddannelse. Efter halvanden års forløb agtede hun sig til København, det kunne fint lade sig gøre nu, idet Fritz havde truffet en ung pige, der hed Olga, og dermed var han i bedste hænder.

I København meldte hun sig til Købmandsskolens 1-årige eksamen, og efter dens afslutning tog hun plads på et kontor der. I avisen så hun, man søgte kontorhjælp til Dansk-Russisk Handelskompagni i Moskva, og det var rigtigt noget for Ida.

Hun rejste til Moskva omkring 1917, — kort tid efter udbrød den russiske revolution.

Hun og en veninde udklædte sig som russiske kvinder med sjal og hovedtørklæde, de ville ud og se med egne øjne. — Her så de unge, nødtørftigt bevæbnede bolshevikker bemandede køretøjer og kanonlavetter og køre på dem ned ad Newsky-Prospekt, hvor de fra vinduer og hustage blev beskydt af junkerpartiet. Selv måtte de to nysgerrige unge piger søge ly i opgange og omkring hushjørner. Den næste dag overværede de begravelsen ved Kremles mur af 1100 unge faldne. — Der kom nu total udgangsforbud, og den danske koloni blev interneret i en villa, hvor de

i nogle uger måtte klare sig med rødbedesuppe, the fra en ægte russisk samovar og cigaretter.

Endelig en dag kom der ordre til at pakke, — et jernbanetog stod parat, — og deri blev alle anbragt, men i forseglede kupeer og kørt over Finlands grænse.

Ida kom hjem med kufferten fuld af skønne russiske træarbejder og kniplinger og en voldsom og blodig erindring i sindet. — Ida holdt med bolshevikerne.

Efter hjemkomsten måtte hun finde sig en ny kontorplads, og da hun så, man indenfor politietaten søgte kvindelige betjente, søgte hun for spøg derind.

Men det blev til en livsvarig stilling, hvor hun ved sit 40 års jubilæum havde haft titel af politiassistent, en af de første og få kvinder på dette område.

Ida var i mellemtiden blevet en sat, gift kone og dermed mere stabil. Hun traf sin mand, Otto Larsen i en fælles interesse for rosporten. De havde to børn, Aase f. 1925 og Ivar f. 1929. — Havde Ida's liv været rigt på oplevelser og meget arbejde, så fik hun også sin del af modgang og sorg. Hendes datters død, som syntes så meningsløs, ramte hende og hendes hjem hårdt.

Ida og Aase ligger begravet på Søndermarkskirkegården i Valby.

Mix.

FRITZ ENGELHARDT BOJSEN (1886-1969)

Burde som sin far — Emil Bojsen — have været journalist, men kom i lære på Horsens Andels-Svineslagteri. Efter 4 års ophold og uddannelse i England gjorde han sig, som en ægte Bojsen, gældende og blev allerede i 1913 direktør for Silkeborg Andels-slagteri. Hans resultater som leder spredte sig hurtigt omkring, og da de sjællandske bønder i Holbæk amt havde såre store problemer med at få deres store virksomhed — Holbæk Andels-slagteri — til at fungere, kaldte de på Fritz Bojsen, som i 1922 tiltrådte lederposten af denne virksomhed.

I årene 1922—1969 ledede Fritz Bojsen Holbæk Slakteri og gjorde det til et af de førende slagterier. I de sidste år delte han lederarbejdet med sin søn Poul Bojsen. Et samarbejde af sjælden prisværdig art — til gavn og fordel for virksomhed og landmænd, således at danske landmænd for første gang lod en søn følge sin far som leder, da Fritz Bojsen trak sig tilbage.

Jutta-Peter-Frede-Emil generationen var vel Bojsen-slægtens højdepunkt. Disse fire var udadvendte personer med evne til at lede og præge.

Fritz Bojsen var ikke udadvendt — han elskede sit hjem og at være der, men gav til gengæld alt i sig for at udfylde sin post som leder.

Indenfor slagterikredse var han een af de store — reel og ærlig og fyldt med glød for sit arbejde, bøndernes ven og forkæmper — en mand, der gjorde Bojsen-navnet ære.

Familiemæssigt kan noteres, at Fritz Bojsen i 1914 giftede sig med den smukke og yndefulde Olga, datter af korngrosserer Høyrup i Silkeborg, og at de sammen fik 3 børn, nemlig Grete (1915), Ruth (1918) og Poul (1923).

Allerede i en alder af 42 døde Olga Bojsen i 1936 af kræft, og Fritz Bojsen viste sin karat ved alene at holde sammen på hjemmet og lige til sin sidste dag at gøre dette til det kæreste tilholdssted for deres børn, svigerbørn og såvel børne- som oldebørn.

En livlig, ærlig, lidt ironisk og hjælpsom mand var Fritz Bojsen.

Poul Bojsen

LITTERATUR (ikke tidligere nævnt)

Frede Bojsen, Rødkilde: Af Møens historie I–IX – 1905–1926.

Frede Bojsen, Rødkilde: Vore mærkedage.

Gjedved Seminarium: 1862–1962.

I. C. Christensen: Fra min barndom og ungdom (P. Bojsen, Gedved).

Klaus Berntsen: Erindringer (P. Bojsen og F. Bojsen).

Johannes Larsen: Pastor Ferdinand Jensen, 1926.

Ferdinand Jensen: Afskedsprædiken 1901 og 1922.

Christian Gierløff: Om veltalenhed, 1918 (F. Jensen).
Alf. Collett: Camilla Colletts Livshistorie (Jutta B. M.).
Udg. af slægt og venner: Ella Bojsen Møller.
Frede Bojsen Jensen: Tabt og fundet, prædikener 1939.
Jens Byskov: Oplevelser og betragtninger, 1948.
Rødkilde Højskoles årsskrift 1962: Nekrolog over Vagn Møller.
Jens Marinus Jensen: Pastor Tage Møller.
Harald Jørgensen: Tre venstremænd (breve mellem Klaus Berntsen,
Niels Neergaard og Frede Bojsen).
Kvinderegensen: 1932–1957.
Arne Hall Jensen: Mit livs puslespil, 1957 (Jutta og Skat Bojsen-Møller).
Boken om Julen: Katti Wankel, ill. Johan Castberg, 1952.
Eugenia Kielland: Nini Roll Anker i liv og arbeid, Oslo 1948.
Tove Mohr: Katti Anker Møller, en banebryder, Oslo 1969.

Den gamle bisps segl,
der findes på bagsiden af
bogen, har siden 1350 væ-
ret slægtens bomærke, og
kendetegner stamfaderen,
Vake Boie's hverv som fo-
ged i Ditmarsken, hvortil
han udsendtes 1207 af ær-
kebiskoppen i Bremen.

EFTERSKRIFT

Haderslev, februar 1971.

Der findes i dag i Sønderjylland og Sydslesvig, især hos friserne, mange Boy-, Boi- og Bojsener. – Man skiftede i hveranden generation med stavemåden Boy og Boi. – Det var Budstikke-Boisens børn, der gik over til stavemåden Bojsen.

Budstikke-Boisen var som bekendt præst i Sønder Vilstrup ved Haderslev, men det er ganske interessant at læse, at præsten i den samme kirke i 1524 hed Lorenz Boie. Han var en af de første præster fra den katolske tro, der gik over til den reformerte lære. Reformationen var kommet til os sydfra ved hjælp af mænd, der hverken forstod eller talte dansk. Det blev ikke til gavn for det danske sprog, og i de følgende år vandt det tyske sprog mere og mere indpas i Sønderjylland. – Det svier til Sønderjylland den dag i dag. – Det har altid været Sønderjyllands ulykke at Danmarks hovedstad, København, ligger i en afkrog af landet.

Desværre gentager historien sig, man glemmer eller forstår ikke grænselandets problemer. I år 1970, halvtredsåret for Sønderjyllands genforening med Danmark, nærede sønderjyderne håb om, at det universitet som de i mange år havde kæmpet for at få til domkirkebyen Haderslev, var gået i opfyldelse. Men regeringen foretrak i sin uforstand at vælge Esbjerg til universitetsby. Havde de fulgt forstanden og hjertet, havde de valgt Haderslev. Sandheden er nemlig den, at jyderne ville have haft så inderlig godt af at komme ned og blive kendt med grænselandets forskellige problemer.

Det var forhv. undervisningsminister K. B. Andersen, der foreslog at Danmarks nyeste og antagelig sidste universitet blev placeret på et utraditionelt sted, som man må sige Esbjerg også er. – Men dette eksperiment kunne man have foretaget alle andre steder i landet end i Sydjylland, hvor det blev Haderslev, der blev ofret. Sønderjylland er den landsdel, der mindst tåler og også mindst fortjener at blive forsømt.

Det var også trist at konstatere, at lokalpolitisk byinteresse skulle få lov til at vinde over de nationale. Det har givet en nederlagsstemning, der kan få uønskede følger. – *Sønderjysk Universitetsforening*, hvis formand er folketingsmand P. Gorrsen, Gråsten, og hvis næstformand er den unge, energiske adjunkt Klaus Holt, Haderslev Katedralskole, har gjort et meget stort arbejde ved udgivelsen af »*Haderslev Universitetsavis*«, så skuffelsen var stor. Forhåbentlig har de ikke helt tabt modet men kommer igen.

I Sydslesvigs grænseområde, hvor man fra gammel tid har et universitet i Kiel, hvorfra forøvrigt den gamle bisp tog sin eksamen i årene 1782–85, dér påtænker man nu også at oprette et universitet i Flensborg. – Det kan blive et problem for sønderjysk ungdom og en udfordring, som var unødvendig i et grænseland.

Skal man nu vælge en ung, vindomsust by som Esbjerg med sin lugt af fisk og containertrafik, uden traditioner, men på dansk grund, ... eller en gammel, lunt beliggende by som Flensborg, velkendt og minderig for mange sønderjyder, og med sine 100.000 indbyggere med alle de faciliteter som ungdommen sætter pris på, men på tysk grund.

Med to universiteter i Sydslesvig-området og intet i Sønderjylland, bliver kulturkampen, der stadig finder sted, ude af balance; en kulturkamp, der vil fortsætte også ind i et fællesmarked og i et muligt kommende »Europas forenede stater«.

I dagbladet »Dannevirke«, februar 1971, kan man se Bjørnstjerne Bjørnson citeret for nogle udtalelser i 1870. Disse stammer fra en Gyldendal-udgivelse af Bjørnstjerne Bjørnsons brevveksling med danske, i hvis redaktion sidder Øyvind Anker, Francis Bull og Torben Nielsen. – Universitetsbibliotekar Øyvind Anker skriver, at Bjørnson i 1870 gjorde op med den danske isolationisme og talte Nordens sag i et brev til den 12 år yngre Otto Borchsenius. Bjørnson skrev: »Der kommer den dag, da grundtvigianerne og ungdommen rejser sig og siger: »Med nordmændene mod københavneriet«, og kommer den ikke, så er Danmark så til gangs tabt for Norden, at den politiske enighed med Prøjsen blot er et tidsspørgsmål, – et Danmark isoleret er en uting og en umulighed – ikke at ville handle som nordiske mænd med ansvar for Norden er dårligere veje på en selvstændighedsbane, der brister – historien vil sige hvor og hvornår.«

Den 10. februar 1971 læser man endvidere i »Dannevirke« et referat fra et møde i Nustrup i Sønderjylland med forfatteren, pastor Søren Krarup, Seem, som taler. Han siger: »I et forenet Europa vil vi alle blive stillet, som sønderjyderne var det inden genforeningen i 1920, dog med de væsentlige forskelle, at vi ikke bliver tvunget med, men der vil heller aldrig vise sig nogen mulighed for at vende tilbage.« Disse synspunkter præsenterer det mere pessimistiske syn på Nordens sag.

Et optimistisk syn på Fællesmarkedet og dets konsekvenser rent kulturelt, har derimod forhv. departementchef E. Dige, København, der i en kronik i Berlingske Tidende« i januar 1971, mener at nordisk kultur sagtens skal overleve. Vi, der bor hernede og har problemerne på nærmere hold, ser hellere ord, forståelse og håb og tro omsat i noget mere håndfast, såsom sten og tegl, dvs. en bygning, der gerne må kaldes et *Nordisk Universitet*, og som udmærket kunne supplere et universitet med det mere traditionelle indhold, hvis miraklet skulle ske, at Sønderjylland fik sit hjerteønske opfyldt.

Det har ofte været en Uriaspost, Sønderjylland har været stillet på, det fortæller de forskellige krige om, der har gjort Danmark mindre og dermed også Norden. Forhåbentlig er den tid forbi, og Sønderjylland nu får rollen som formidler og bro til det sydlige Europa, samtidig med at det skal være en forsvarer og bevarer af dansk og nordisk kultur, – men dertil trænger vi til hjælp fra det øvrige Norden. Forstander Hans Haarder, Rønshoved Højskole, også kaldet »Højskolen ved Flensborg Fjord«, har blandt andre været inde på disse tanker.

I min vision skulle et »Nordisk Universitet« have nordisk historie, litteratur og musiske fag i centrum. Dette måtte være i format, så der kunne afholdes årlige festspil i international betydning på linie med festspillene i Edinburgh og i Bayreuth. – Der må således være plads til opførelse af skuespil, opera, ballet og film. Koncertsal og rum til udstillinger af nordisk kunst og håndværk. Her skulle de nordiske landsdelsscener og Det kgl. Teater kunne tournere, veksle med gæstespil fra Flensborg Teater, Hamburgs Opera og andre europæiske scener.

I Haderslev har vi den skønnest muligt beliggende grund ved den 5 km lange Haderslev Dam's vestende, ved skov og strand og bakker fagre. Her er grønne områder til afholdelse af friluftsmøder, idræt, folkedans etc. – I dammens østlige ende ligger den kønne gamle Haderslev by med domkirken dukkende op over hustagene. På dam og fjord kan der drives sejlsport og rosport, og den er velegnet til det moderne ishokeyspil ved vintertide.

Ved udmundingen af fjorden i Lillebælt, ved Årøsund, er der udmærket badestrand og badevand. Fra Årøsund er der færgeforbindelse til Assens på Fyn – overfarten tager ca. 1 time. Nærmeste flyveplads er Skrydstrup. – Det er en stor opgave at oprette et sådant universitet, også økonomisk set, men mon det ikke kunne blive en af de ting »Nordisk Raad« tog sig på? Er der en vilje, er der også en vej!

Jeg vil slutte denne efterskrift med en af de gamle »uglere«, Frede Bojsens valgspog: »Tid kræver handling og handling kræver tid.« N.T.

*Danmark, Land af Hav og Himmel,
skabt til Front og Bro,
dine Øers travle Vrimmel
og dit Fastlands Ro!
Fra hvor Ilden heder Jorden
under Sydens Sol,
er du Bindeled til Norden
op imod dens Pol.*

*Bro for hvad af stort der tænkes,
for hver ædel Dont.
Men hvis Ret og Frihed krænkes,
se, da er du Front.
Vi har tabt mod Overvælde,
men vi kæmped dog.
Kaldte nogen os for Trælle,
da var Kamp vor Lov.*

*Ligger end du lavt i Havet,
Himlen stod dig bi.
Snart af Bølgerne begravet,
blev du atter fri,
løfter frit de gule Brinker
med den grønne Top.
Rød og hvid mod Blaaet vinker
Fanen Folket op.*

*Danmarks, Nordens søndre Pille,
skabt til Bro og Front.
alt for tit blev du kaldt lille,
stor er jo din Dont.
Sot og Smitte skal du standse
foran Nordens Fred,
ja, men Lys i Straaler danse
ad dig op og ned.*

Kaj Munk, Vedersø præstegård. 1943. Trykt efter Kaj Munks død på Bonniers forlag i Stockholm i foråret 1944.

DEN BOJSENSKE FAMILIES NEDSTAMNING FRA
DE SAAKALDTE DITMARSKEN VOGDEMANNEN!
EFTER HARALD THOMSENS »WAPPENBUCH DER
ALTEN DITMARCHEN FAMILIEN«

Alsterverlag, Hamburg:1932.

I 1207 sendte Ærkebiskoppen i Bremen, Hartvig den Anden, sin Ministerial, Herr Vake Boie, som Foged til Ditmarsken og overdrog ham som Len, Indtægterne fra Færgen over Elben ved Brunsbüttel. Fra Vake Boie nedstammer de saakaldte Vogdemannen (Fogedmanden) hvis Stamvaaben viser en Mur med hvid Bund.

I 1265 fandtes der, imellem 5 Birkefogder, en Volquin von Windberg, en Sønneson til Vake Boie. Paa denne Tid prøvede flere af disse Windberger at erobre Enevældet, men efter en Strid mellem de to største Slægter, Wolde-
mannen og Meyenmannen, blev de landsforviste. De blev opkaldte efter deres Besiddelsers Navne: Reventlow, Walstorp osv. Da de hørte til den Vogde-
manske Slægt, viser deres Vaaben den røde Mur. – Hos de Schauenburgske Grever af Holstein blev Reventlowerne optaget i Rigsadelen, som uradelig Slægt.

Efter det 13. Aarhundrede tabte de andre Vogdemannelinierne i Ditmarsken deres særlige Stilling, og der blev kun Friejer (Adelsbønder) tilbage, men takket være deres Opførsel, blev Landet efterhaanden uafhængigt af dets store Naboers Indflydelse og blev en Bondefristat til 1559.

Foruden Vogdemannen fandtes der mange andre Slægter, som blev opkaldt enten efter deres Stamfader eller deres Yrke. (Baadmannen, Mollermannen osv.) Disse Benævnelser var fælles og ikke brugt som fast personelt Navn. Alle Indfødte i Ditmarsken tilhørte en eller anden Slægt, enten paa agnatisk eller kognatisk Linie (Fader- eller Modersiden), ligeledes de fremmede, som havde indkøbt sig i Slægten. – Der fandtes omkring 100 Slægter, hver med gennemsnitlig 50 Medlemmer, dog havde Vogdemannen ved Sluttet af det 15. Aarhundrede omkring 1500 Medlemmer.

Hver Slægt havde sit Vaaben, som hvert Slægtsmedlem kunde bruge. Da der paa den Tid ingen faste Navne fandtes, Navneskifte antydede, men kun Vaabnet beviste, hvilken Slægt man tilhørte. Vaaben, som endnu i Dag staar paa Ditmarskenkirkegaarde, fortæller, at det drejer sig om enten den Vogdemannske Boysen eller den Meyenmannske Boysen.

Omkring 1350 delte Vogdemannenslægten sig i forskellige Grene:

A. Stamslægten »Boienmannen« i Brunsbüttel, som opkaldte sig efter Stamfaderen Vake Boie, og hos hvilke, der altid var en Boie i hveranden Generation og en Boysen i den anden.

- B. De Nordrevogdemannen (Wesselbüren), som var Fogder i det vestre Birk. Den mest bekendte var Rolve Boiensone, som i 1403 brød igennem Murene til Dellbrücke, og som blev dræbt ved Stormningen af Marienburg.
- C. Den sydlige Vogdemannen (Burg, Bøklenburg). En af deres Forkommere var Reimar von Wulfisberg (bei Burg) 1265. Alle disse Grene bærer ligesom deres Frænder Reventlowerne og Walstorperne Murvaabnet med forskellige Bitegn som Adskillelse.

Efter Reformationen antog alle Familierne i Ditmarsken forskellige faste Navne, men uden Hensyn til deres Slægter. (Der findes i Dag Fogdemannen, Baadmannen osv., som hedder Thomssen, Johansen, Clausen osv.). Boienmannen opkaldte sig efter Stamfaderen Vake Boie og hedder i Dag Boie, Boj, Boysen osv. De forlod Murvaabnet og antog tre Bøjer paa blaåt, som mere nøjagtig svarede til Navnet og Færgens Len, som de fik i 1207. (Stambaum der Familie Boie, Brunsbüttler Linien) af Dr. Karl Boie. Meget om Ditmarsken Slægter skyldes ogsaa Landsfoged Boysen.

Hvad de Højer Boysen angaar, skulde man bemærke det Faktum, at ligesom hos Boienmannen findes der altid en Boie i hveranden Generation, og at de bærer de tre Bøjer paa blaåt. Saadanne Fælleskarakteristikker er ikke tilfældige, men hos Ditmarskenslægten viser de en fælles Oprindelse. De gamle Raadmænd i Højer, hvis Stamfader kom fra Ditmarsken, sandsynligvis efter Reformationen, blev ved at kalde sig Boie i hveranden Generation og at vise de tre Bøjer i Vaabnet, fordi det bare var deres Slægtstegn, det gamle Boienmannske Erkendelsesmærke.

Harald Thomssen skriver udtrykkeligt i sit Forord til »Wappenbuch der alten Ditmarsken Geschlechter«: Det sidste Bevis (at man hører til en gammel Ditmarsk Slægt) bør give netop det brugte Vaaben; da Familienavnene for det meste er byggede efter Fornavne, der blev faste først efter Reformationen og tit findes at være lige eller enslydende.

SLÆGTSREGISTER 1956

BOY HANSEN (1724—1790)	gm.	GESKE MARIE OUTZEN (1727—1783)
PETER OUTZEN BOISEN (1762—1831)	gm.	ANNA NANNESTAD (1775—1853)
FRITS ENGELHART BOISEN (1808—1882)	gm.	ELINE HERAMB (1813—1871)

De havde 8 børn:

NANNA, JUTTA, PETER, FREDE, MIX, IDA, THOR og EMIL

NANNAS STAMME

Nanna Boisen (1835—1894)	gm.	N. J. Jensen (f. ?—1897)
------------------------------------	------------	------------------------------------

I Frede (1861—1946) sognepræst, gm. Thyra Lauesgård (1865—1949) forfatterinde.

- 1. Signe, f. 1890, gm. dommer Fabritius de Tengnagel, Banegårdsplads 8, Århus.**
 - A. Nanna, gm. Axel Kryger, salgschef, Tammerisvej 16, Risskov, Århus.**
 - a. Henrik, b. Jesper, c. Anna Gerd, d. Ninne.**
 - B. Signe, gm. Lars Rasmussen, læge, Ringstedvej 1, Sorø.**
 - a. Peter, b. Søren, c. Pernille.**
- 2. Nanna, f. 1892, gm. dommer Gandil (d. 1921), Slotsgade 2, Hillerød.**
- 3. Laura (1893—1948) gm. dommer Fabritius de Tengnagel, Lunde-gade 17, Helsingør.**
 - A. Inga, gm. Ernst Botfeldt, marinearkitekt, Solkrogen 5, Rungsted.**
 - a. Susanne, b. Mikael, c. Thomas, d. Simon.**
 - B. Conrad, landsrettsagfører, gm. Birthe, f. Jakobsen, Livjæger-gade 44, København Ø.**
 - a. Conrad, b. Charlotte, c. udøbt.**
- 4. Inga, f. 1896, gm. Poul Gerner Nielsen, Maribo Amts Arbejds-anstalt og Plejehjem, Saxkjøbing.**
 - A. Thyra, gm. Knud Botfeldt, hospitalsforvalter på S.N.S Nykøbing Sj.**
 - a. Bente, b. Anne, c. Knud Bo.**
 - B. Thor, gm. Grethe Kümler, socialrådgiver, Vestre Fængsel.**
 - a. Poul.**

C. Niels, gm. Grethe Wlsby Larsen, maskinmester, Midtkraft, Århus.

5. Boje, f. 1899, præst, gm. Johanne Louise Dittmann, Vester Ulslev pr. Øster Ulslev, Lolland.

A. Gudrun, sygeplejeelev, Amtssygehuset, Gentofte.

B. Hanne.

II Inga Eline Benedicte (1870—1939) gm. kirkearkitekt Harald Magnus Lønborg-Jensen (1871—1948).

1. Thomas Lønborg-Jensen, gm. Esther Jensen, præst, f. 1899, Svanemosegårdsvej 2, København V.

A. Grethe, sygeplejeelev, Bispebjerg hospital.

A. Nanna, gymnasiast. C. Harald, skoleelev.

2. Inga, f. Lønborg-Jensen, f. 1902, gm. departementschef Vilhelm Boas, Rosenvængets Sidealle 1, København Ø.

A. Kjeld, civilingeniør, gm. Ruth, f. Falmer Larsen, Sortedams Dosserring 3, København N.

a. Peter, b. Marianne.

B. Eva Boas, kontorassistent i finansministeriet, Refnæsgade 52, København N.

C. Harald, cand jur., sekretær i finansministeriet, Parkhøjvej 31, Lyngby.

D. Inga Carrie Nanna, stud. med.

JUTTAS STAMME

Frederik Ditlev Møller
(1814—1892)

gm.

Jutta Kunigunde Bojsen
(1837—1927)

I Aage Bojsen-Møller (1857—1948), provst, gm. Frederikke (Frede) Kølner.

1. Vagn Aagesen Møller, forstander, Rødkilde, gm. Ulla Bojsen, (1884—1953).

A. Ruth Bojsen-Møller gm. Povl Bojsen-Møller, gårdejer, Bækkegaard, Havnelev, Rødvig.

a. Tage, b. Frede, c. Ida.

B. Aase Bojsen-Møller gm. Erik Monrad, dyrlæge, Sct. Annæ-gade, Bogense, Fyn.

a. Ulla, b. Claus, c. Niels, d. ?

C. Bente Bojsen-Møller, læge, gm. Harald Michaelsick, civilingeniør, Godthaabsvej 89^d, København F.

a. udøbt pige.

D. Aage Bojsen-Møller, højskolelærer, gm. Jytte Vejlager, Rødkilde, Møn.

a. Jørgen, b. udøbt dreng.

Ellen (1886—1922) gartner.

3. Elisabeth, fotograf, gm. kaptajn H. K. Hansen, Lundingsvej 16, Fredericia.

4. Axel Bojsen-Møller, forstander, (gm. Karen Stjerne), skilt, Orevej 145, Vordingborg.

A. Inge Bojsen-Møller gm. Sverre Skrinde, løjtnant, Vei 598, Opg. 12, Ulven Oslo, Norge.

a. Terje Bojsen Skrinde, b. Britt Skrinde.

B. Kirsten (Kesse) Bojsen-Møller, fotograf, Box 40, Jessheim, Norge.

II Gudrun Margrethe Møller (1860—1944) gm. Ferdinand Jensen (1845—1925) sognepræst, Søllerød.

III Eline (Eli) Møller (1863—1941) dr. med., gm. Alfred Helsted (1870—1940) overlæge, Københavns Amtssygehus.

IV Frederik (Frede) Ditlev Møller (1867—1932) kontorchef i Landbrugsministeriet, gm. Helga f. Alexandersen, Callisensvej 42, Hellerup.

1. Erling Bojsen-Møller, afdelingschef, Crome & Goldsmidt, gm. Gertrud f. Skot-Hansen, tandlæge, Olgasvej 21, Vedbæk.

A. Jan, B. Marianne.

2. Olav Bojsen-Møller (1898—1951) læge, gm. Solvejg f. Schrøder, sygeplejerske, Olgasvej 5, Vedbæk.

A. Jørgen B.-M. stud. med. gm. Vibeke f. Østergaard, bibliotekar, Holmbladsgade 120, København S.

B. Finn B.-M. stud. med., Olgasvej 5, Vedbæk.

C. Birgitte B.-M., beskæftigelsesterapeut, Olgasvej 5, Vedbæk.

3. Tove Bojsen-Møller, overlærer, Gentofte kommune, Callisensvej 42, Hellerup.

4. Skat Bojsen-Møller (1902—1944) direktør, grosserer, gm. Inger f. Bang, direktør for A/S S. Bojsen-Møller, Strandvej 282, Skodsborg.

A. Geske Marie B.-M. gm. Aug. Chr. Petersen, kaptajn, Frank Rygaardsvej 6, Nørre Sundby, Jyll.

a. ? venter.

B. Bodil B.-M., fysioterapeut, Strandvej 282, Skodsborg.

C. Gudrun (Trille) B.-M.

V Joachim Otto Benedict Møller (1870—1946) læge, gm. Asta f. Schmidt, Solbakken 69, Holte.

1. Eli Bojsen-Møller, overlærer, Københavns kommune, Solbakken 69, Holte.

2. Jens Bojsen-Møller, gårdejer, gm. Aase, Højbygaard, Højby, Nykøbing Sjælland.

A. Eli, B. Svend.

3. Asta (Adda) Bojsen-Møller, sygeplejerske, gm. Eyvind Møller, pianist, Engtoftevej 6, København V.
A. Carsten.

VI Tage Møller (1871—1931), præst, Bramminge, gm. Anna f. Lunøe, Fjellerup, Tranehuse, Mols.

1. Viffert Bojsen-Møller, læge, gm. Karen f. Præstholt, Hårby, Fyn.
A. Nanna, B. Christian, C. Gudrun, D. Anders.
2. Povl Bojsen-Møller, gårdejer, gm. Ruth B.-M., Bækkegaard, Havnelev, Rødvig.
A. Tage, B. Frede, C. Ida.
3. Gudrun Bojsen-Møller, fotograf, gm. pastor Sven Præstholt, Føvlinge, Jylland.
A. Kirsten, B. Jens, C. Henrik, D. Birgitte.
4. Ellen Bojsen-Møller, lærerinde, gm. pastor Halfdan Knudsen, Vesterdalsvej 4, Fredericia, Jylland.
A. Agnete, B. Thora, C. Marianne, D. Estrid.
5. Frits Engelhardt Bojsen-Møller, præst, gm. Anna Maria Elin f. Humlum, lærerinde, Lor. Jansensstr. 3, Nibøl, Sydslesvig.
A. Anna Christiane, B. Jutta C. Elin.

VII Helge Bojsen-Møller (1874—1946), arkitekt, gm. Ella f. Jacobsen, (1880—1941).

1. Marianne Bojsen-Møller, malerinde, gm. Kaj Dessau, skilt, senere gm. Sven Tillge-Rasmussen, redaktør, Tibirkelunde, Tisvildeleje.
A. Mark Dessau Bojsen-Møller (1927—1949).
B. Maria Tillge-Rasmussen.
2. Boje Bojsen-Møller, civilingeniør, gm. Agnes Marie (Mulle) Helsingren (1909—1947), senere gm. Solvejg Christensen.
A. Kjeld Bojsen-Møller gm. Edel
a. Susanne, b. Michael.
B. Ida B.-M. gm. Kurt Schumacker.
a. Marianne.
3. Torben Bojsen-Møller, boghandler, gm. Lily f. Henriques, bogholder, Morescovej 4, Ordrup.
A. Jannik, B. Helge, C. Sven.

VIII Olav Bojsen-Møller (1876—1898).

PETERS STAMME

Peter Bojsen
(1838—1922)

gm.

Ingeborg Crone
(1841—1922)

- I Herdis (1863—1932)** gm. Michael Aamot, forstander for havebrugs-skole, Eidanger, Norge.

1. Peter Bojsen Aamot, læge, gm. Karen Stabo, Lena st., Øster Toten, Norge.
 - A. Gerd Aamot, sygeplejerske.
 2. Olav Crone Aamot, ingeniør, gm. Gunhild Holter, USA.
 - A. Solveig gm. Håkon Monsen, gross., Oslo.
 - a. Eva, b. Kirsten, c. Anne.
 - B. Olav, løjtnant, Korea, C. Ragnhild.
 3. Herleik Heramb Aamot, direktør, gm. Eva Hansen, Molde, Norge.
 - A. Herdis, børnehavelærerinde, B. Svein, C. Peter.
- II Astrid (1870—1952) gm. Helge Hostrup, højskoleforstander og præst, Ry, Rørvig.**
1. Ragnhild, lærerinde, gm. Tonie Leeuwenburgh, bankdirektør, Amsterdam.
 - A. Helge, B. Willem, C. Jens Christian.
 2. Ingeborg, musikpædagog og organist, Birkerød.
 3. Elisabeth, cand polyt., gm. Sven Hansell, aktuar, Philadelphia, USA.
 - A. Astrid, bibliotekar, gm. Bob Hansen, lærer.
 - B. Lisbet gm. Jack Williams, stud. med.
 - a. Kristin Williams.
 - C. Sven Hostrup Hansell, musik stud.
 4. Arne Hostrup, kontorist, amtstuen, Hillerød.
 5. Gerda Hostrup, overlærer, Birkerød.
 6. Herdis Hostrup, bibliotekar, Holte.
- III Frede Bojsen (1872—1935), direktør, Randers, gm. Marie Christensen.**
1. Ingeborg gm. Hans Lauritzen, læge, Hvidovre.
 - A. Karin, B. Pia.
- IV Ejvind Bojsen (1873—1955), godsejer, Lethenborg, gm. Kirsten Holst fra Moss.**
1. Marie gm. plantageejer Møller, Bernamoil Palms. Perak.
 2. John Løkken, maskinist, gm. Jenny.
 - (en søn).
- V Asbjørn Bojsen (1875—1922), handelsrejsende.**
- VI Sejer Bojsen, 1878, gårdejer, Hylke, gm. Kirstine Jacobsen.**
1. Svend Aage Bojsen, gross., gm. Hertha Hoffman, Sydskråningen, Lyngby.
 2. Ell gm. lagerforvalter Larsen, Hulgårdsvej 76, København.
 - A. Birthe.
 3. Peter Bojsen, gårdejer, gm. Jenny Henriksen, Rosbøl, Sønderjylland.
 - A. Herdis, B. Kirsten, C. Ejvind.
 4. Frede Bojsen, lærer, gm. Kirsten Hygum, lærerinde, Augustenborg.

- A. Ingeborg, B. Bjarne, C. Torben.
5. Gedske Bojsen, husbestyrerinde, København.
 6. Bodil, overlærer, gm. lærer Svend Petersen, Brøndbyøster.
A. Klaus.
 7. Kirsten gm. Ivar Crone, maskinmester, Engvej 56, Dragør.
A. Bjørn, B. Uffe, C. Ejner.
 8. Inga gm. urmager Nieche, Trustrup.
 9. Knud Bojsen, bankfuldmægtig, gm. sekretær, Sonja Petersen,
Brøndbyøster.
A. Else, B. Inge.
 10. Finn Bojsen, dispon., gm. Grethe Schultz Sørensen, Gl. Køge
Landevej 138.
A. Bo, B. Kim.

VII Nanna Bojsen, 1881, overlærer, Absalonsgade 3, Sorø.

VIII Jutta f. 1882 gm. Paul Sandager, ingeniør.

1. Jørgen Sandager, restauratør, gm. Klara Petersen, Borggade 3,
Århus.

**IX Henning Bojsen f. 1886, gårdejer, gm. Marie Mikkelsen (død 1938),
Stokke st., Norge.**

FREDES STAMME

Frede Bojsen
(1841—1926)

gm.

Augusta Konow
(1855—1906)

- I Beate f. 1881 gm. Otto Lorentz Lorck, grosserer, Tåsingegade 36,
København Ø.**
1. Jørgen gm. Else Margrethe, f. Kirkeskov Hansen, arkitekt,
Præstevangen 12, Birkerød.
A. Trine Marianne.
 2. Else gm. Nils Linnell, civilingeniør, Hägerstensvägen, Hägersten,
Stockholm, Sverige.
 3. Henning, mag. agro., Bratskovvej 5, Vanløse.
- II Anker Konow Bojsen f. 1883, fhv. konsul, 2 Dupont Circle,
Washington 6 D.C., USA.**
- III Ulla (1884—1953) gm. Vagn Møller, højskoleforstander, Rødkilde høj-
skole pr. Stege, Møn.**
1. Ruth gm. Povl Bojsen-Møller, gårdejer, Havnelev pr. Rødvig,
Stevns.
A. Tage, B. Frede, C. Ida.
 2. Aase gm. Erik Monrad, dyrlæge, Sct. Annegade 17, Bogense.
A. Ulla, B. Claus, C. Niels, D. Steffen Vagn.

3. Bente, læge, gm. Harald Michalsik, civilingeniør, Godthåbsvej 89^b, København F.
A. udøbt pige.
4. Aage gm. Jytte f. Vejlager, højskolelærer, Rødkilde højskole.
A. Jørgen, B. udøbt dreng.
- IV August (1889—1922)** gm. Anna f. Borgstrøm (d. 1948), godsejer.
Sverige
1. Finn gm. Marianne f. Borgstrøm, læge, Sundby hospital, København S.
A. Marie.
- V Mix (1894—1943)** gm. Olaf Bærentsen, dommer, Holbæk, (senere gm. Lise, f. Bjerneboe).
1. Ryl (Anna Tenja) gm. Hans Abild, cand. jur., V. E. Gamborgsvej 11, København F.
A. ?
2. Birgit, tandlæge, gm. William Holst Pedersen, civilingeniør, Kvædevej 63, Virum.
A. Jesper, B. Ole.

MIX'S STAMME

Marie Elisabeth (Mix) Bojsen gm. Herman Anker, Sagatun.
(1842—1892) (1839—1896)

- I Frede (1864—1883).**
- II Alf (1865—1922)** major, gm. Thea Schweigaard (1873—1950).
1. Nini Caroline, f. 1901, gm. Magnus Hagem (1887—1947), oberst, Oslo.
A. Anna-Margrethe f. 1926, arkitekt, gm. Johan Frederik Thaulow, f. 1921, læge.
a. Henrik Magnus f. 1952, b. Ellen Camilla f. 1955.
B. John Anker f. 1928.
2. Herman Frede f. 1903, overretssagfører, gm. Wilhelmine Kallevig f. 1915, Oslo.
3. Eva Cathrine f. 1908, gm. Halvor Olaf Alfred Riddervold (1904—1946), forretningsmand.
A. Dag Anker f. 1934, stud. ing., B. Tove f. 1936.
4. Christian August f. 1908, læge, gm. Astri Werco f. 1924, skilt 1951, Kristianssand.
A. Erik f. 1948.
- III Karen (1866—1932)** gm. Johan Castberg, højesteretsdommer, Oslo.
1. Frede f. 1893, professor, rektor ved Oslo universitet, Smestad, Oslo.

1. gang gm. Synnyve Reimers.
 - A. Karen Lisa f. 1922 gm. Erling Nielsen, universitetslektor.
 - a. datter f. 1956.
2. gang gm. Ella Anker f. 1903.
 - B. Sissel f. 1927, C. Marianne f. 1933.

IV Katti (1868—1945) gm. Kaj Møller (1859—1940) godsejer, stortingsm. præsident for Selskabet for Norges Vel, Thorsø Herregård.

1. Tove f. 1891, kvindelæge, gm. Otto Lous Mohr f. 1886, professor, Thorsø Herregaard pr. Fr.stad.
 - A. Venke f. 1918, cand. jur., departementssekretær, gm. Thorbjørn Hystad f. 1918, kontormand, Oslo.
 - a. Kristian f. 1952.
 - B. Kai f. 1920, godsejer, gm. Inger Johanne Blakstad f. 1926, Thorsø.
 - a. Gustav f. 1952, b. Anette f. 1954.
 - C. Tove Agnete (Tulla) f. 1924, lærerinde, gm. Alexander Pihl f. 1920, læge.
 - a. pige, b. pige.
2. Edvard f. 1893, jordbruger, savværksejer, Underlien pr. Fr.stad.
 1. gang gm. Harriet Roll (1898—1947).
 - A. Kirsten f. 1921 gm. Torbjørn Urdahl f. 1920, amanuensis.
 - a. dreng, b. dreng.
 - B. Zet f. 1923 gm. Inger Johanne Bjerke f. 1926.
 - 4 børn.
 - C. Ingunn f. 1931 gm. George Karczag f. 1914, dr .jur.
 - D. Sunniva f. 1927 gm. Alf Erik Ingvaldstad, disponent.
 - a. dreng, b. pige.
 2. gang gm. Randi Haug f. 1900.
3. Mix f. 1896, cand. jur., gm. Otto Lous Braathen f. 1889, Stockholm.
 - A. Bo f. 1922 gm. Dorothy Anlau f. 1920.
 - a. pige, b. pige.
 - B. Arild f. 1925, arkitekt, gm. Ulla Friberger f. 1925.
 - C. Kai f. 1929, boghandler.

V Eli (Ella) Birgit f. 1870, cand phil., journalist, forfatterinde, gm. Wilhelm Dunker Dons (1868—1908), højesteretsadvokat, Oslo.

- VI Peter Martin (1872—1903), læge, gm. Marie Reimers f. 1871, Slemdal, Norge.**
1. Agnes Marie f. 1899, Slemdal, Oslo.
 2. Herman f. 1901, læge, Skien.
 1. gang gm. Charlotte Amalie Meyer f. 1897.
 - A. Peter Martin (Per) f. 1927, cand. mag., gm. Liv Løberg.

a. Herman f. 1953, b. Ninni f. 1955, c. Leif f. 1956.

B. Charlotte Andrea f. 1931, gm. Johan Frederik Villars Dat.

a. (ventes juni 1956).

2. gang gm. Liv Jakheln f. Mejlender f. 1918.

C. Inger Cicille f. 1945, D. Carsten f. 1946.

3. Peter Martin (Peik) f. 1903 gm. baronesse Harriet Celine Wedel Jarlsberg f. 1908. Ambassadør, Bonn.

A. Herman f. 1932 gm. Marit Karlsen, B. Erik f. 1937.

VII Ida (1876—1945) gm. Torgrim Castberg (1874—1928), violinist, musikakademiforstander, Bergen, Grinder st.

1. Katti Anker f. 1897, journalist, gm. Georg Wankel, disponent, Oslo.

A. Ida f. 1917 gm. John Roscher Nielsen, cand. jur.

a. Kristian, b. Ragnvald.

B. Barbra (Ba) Ring f. 1918 gm. Erik Børresen, skibsmægler, Oslo.

a. Jacob, b. Beate, c. Georg, d. Ida.

C. Georg (1920—1934).

2. Tordis f. 1899, 1. gang gm. Bjarne Schieldrop, ingeniør, Bergen.

A. Bonsak.

2. gang gm. Gunnar Reiss Andersen f. 1896, lyriker.

B. Helge f. 1926.

3. Ida (1900?—1911).

4. Svend (1900—1936) gm. Laura (Lillemor) Svenneny.

A. Torgrimm, B. Christian Brede, C. Turid.

5. Johan f. 1912, violinist, maler, p.t. Brasilien.

1. gang gm. Ingrid Kjeldstrøm, pianistinde.

2. gang gm. Frederikke Mustad.

VIII Asgerd (1877—?).

IX Niels Botvid (1878—1943) overingeniør, kaptajn, jordbruger, gm. Gudrun Nilssen f. 1875. Oslo.

1. Ella f. 1903 gm. Frede Castberg f. 1893, professor, rektor. Smestad, Oslo.

A. Sissel f. 1927, B. Marianne f. 1933.

2. Øyvind f. 1904, universitetsbibliotekar, gm. Eva Høst f. 1908. Røa st., Oslo.

A. Sigrid f. 1934, B. Erik Botvid f. 1939.

3. Ågot f. 1907 gm. Alf Mehlumshagen f. 1909, agronom.

A. Niels, B. Lars, C. Per.

4. Synnyve f. 1908, kunstvæverske, gm. Leon Aurdal f. 1890, maler, Oslo.

A. Siri.

5. Ida Bojsen f. 1915 gm. Bjarne Skurdal f. 1909, kunstsmed, Harpefoss, Gudbrandsdalen.
A. Jan f. 1936, B. Dag f. 1941.
6. Gudrun (Tulla) f. 1917, 1. gang gm. Paul Lorck Eidem f. 1909, forfatter, tegner, skilt 1945.
2. gang gm. Preben Siiger, maler.
- X Agnes Eva f. 1883 gm. Gunnar Fabritius Nørregaard (1883—1948)** magister. Sorgenfri, Danmark.
1. Gunvor Anker f. 1909 gm. Thorbjørn Løken f. 1905, dyrlæge, Evje, Norge.
A. Finn f. 1935, B. Trine f. 1936, C. Eva f. 1943.
2. Knud Anker f. 1911, eksp. sekretær i boligministeriet, Sorgenfri.
1. gang gm. Nina Gertz, skilt 1943.
A. Klavs (adopt. af G. & N. Helweg Larsen) f. 1939.
2. gang gm. Agnete Diderichsen f. 1914.
B. Christian f. 1948.
3. Grete Anker f. 1914 gm. Niels Helweg-Larsen f. 1911, forlagsboghandler, Sorgenfri.
A. Klavs Nørregaard f. 1939, B. Ole f. 1947.
C. Peter Michael (Mik) f. 1949, D. Erik f. 1951, E. Palle f. 1951.
4. Boje Anker f. 1916 gm. Karen Margrethe Johansen f. 1921, kontorassistent, Hørsholm.
A. Hans Jørgen f. 1943, B. Hanne f. 1945, C. Mogens f. 1948.
5. Liv Anker f. 1920 gm. Niels Lundqvist Andersen f. 1919, fuldmægtig i ligningsdirektoratet. Sorgenfri.
A. Per f. 1941, B. Jo f. 1943, C. Maj f. 1950, D. Gerd f. 1951.

EMILS STAMME

Emil Bojsen
(1854—1898)

gm.

Thyra Iversen
(1861—1932)

- I Karen Ellne f. 1885 gm. Max Christensen, bankdirektør, Havnealle 15, Horsens.**
1. Emil gm. Clarise f. Debie, direktør (D.B.C.), London.
A. Steen, landbrugsstuderende.
2. Frits gm. Thyra f. Hansen, ingeniør, Harald Giersings alle 9, Højbjerg, Århus.
A. Frits, B. Karen Marie.
3. Thor gm. Grethe f. Aschenfeldt-Hansen, depotforvalter, Narsak, Grønland.
A. Max, B. Boje, C. Kirsten, D. Jytte d. 1956.

II Fritz Engelhardt f. 1886 gm. Olga f. Høyrup (d. 1935), direktør, Andelsslagteriet, Holbæk.

1. Grete gm. Preben Marquard, dommerfuldmægtig, Solvangsvej 1, Silkeborg.

A. Annelise, B. Finn.

2. Ruth gm. Svend Klauman Erichson, læge, Gertsensalle 24, Kastrup.

A. Peter, B. Poul, C. Pia.

3. Poul gm. Grethe f. Almegaard Hansen, direktør, Moltkesvej 61, København F.

A. Niels, B. Lisbeth.

III Peter (1889—1892).

IV Ida Teresia f. 1893, politiassistent, gm. Otto Larsen, Bag Søndermarken 5, København.

1. Aase (1925—1945).

2. Ivar gm. Edith f. Jensen, stud. mag., Lindevej 8 E, Hareskovby.

A. Dorte, B. Karen.

V Nanna Mix f. 1896 gm. Knud Træden, prokurist, Jul. Valentinersvej 8, København F.

1. Jørgen gm. Lise f. Milan Jensen, læge, Osted pr. Roskilde.

A. Niels, B. Eva.

2. Niels (1925—1926).

3. Anders, stud. odont., i aug. gm. Magdeleine Hingray, Bois Colombes, France. Studenterkollegiet »Solbakken«, Vestre Kirkegårdsalle 24⁷, København.

SLÆGTSREGISTER 1971

NANNAS STAMME

- A. Frede Bojsen Jensen, 1865—1946, præst, gm. Thyra Lauesgaard, 1861—1949, forfatterinde.
- A.1. Signe Bojsen Jensen, 1890—1959, gm. Conrad Fabritius Tengnagel, 1885—1970, dommer.
 - A.1.1. Nanna Fabritius Tengnagel, 1915, gm. Skat Holst, tandlæge.
 - A.1.1.1. Henrik Holst, 1938, redaktør, gm. Tove.
 - A.1.1.2. Jesper Holst, 1945, seminarieelev.
 - A.1.1.3. Anna Gerd Holst, 1947, sygeplejerske, gm. universitetslektor i Cambridge, Graham Chapman, 1944.
 - A.1.1. Nanna, gift anden gang m. Axel Kryger, salgschef, Tammerisvej 16, Risskov.
 - A.1.1.4. Ninne Kryger, 1952, skoleelev.
 - A.1.2. Signe Fabritius Tengnagel, 1920, gm. L. O. Rasmussen, 1920, læge, Ringstedvej 1, Sorø.
 - A.1.2.1. Peter Fabritius Rasmussen, 1943, journalist.
 - A.1.2.2. Søren Fabritius Rasmussen, 1947, student.
 - A.1.2.3. Pernille Fabritius Rasmussen, 1951, stud. sygeplejeelev.
 - A.1.2.4. Liselotte Fabritius Rasmussen, 1958.
- A.2. Nanna Bojsen Jensen, 1892, gm. V. Gandil, 1868—1921, dommer, borgmester, Slotsgade 2, Hillerød.
- A.3. Laura Bojsen Jensen, 1893—1919, gm. Johannes Fabritius Tengnagel, 1887, dommer, Lundegade 17, Helsingør.
 - A.3.1. Inga Fabritius Tengnagel, 1917, gm. Ernst Botfeldt, 1914, arkitekt, Solkrogen 5, Rungsted Kyst.
 - A.3.1.1. Suzanne Botfeldt, 1938, gm. Arne Eriksen, 1939, lærer, Roerslev skole pr. Asperup.
 - A.3.1.1.1. Nanna Eriksen, 1963.
 - A.3.1.1.2. Laura Eriksen, 1965.
 - A.3.1.2. Michael Botfeldt, 1943, gm. Suzanne Møllegård.
 - A.3.1.2.1. Janus Botfeldt, 1968.
 - A.3.1.3. Thomas Botfeldt, 1946, stud. med.
 - A.3.1.4. Simon Botfeldt, 1955.
 - A.3.2. Conrad Fabritius Tengnagel, 1920, advokat, gm. A. M. Brendstrup Larsen, 1916, Overgaden neden Vandet 37, København K.
 - A.3.2.1. Conrad Fabritius Tengnagel, 1946, stud. jur.
 - A.3.2.2. Charlotte Constance Fabritius Tengnagel, 1948, gm. Palle Sjødt, 1941, arkitekt.

- A.3.2. Conrad Fabritius Tengnagel g. anden gang m. Birthe Colberg-Hansen, 1928, advokat.
- A.3.2.3. Benedikte Fabritius Tengnagel, 1956.
- A.3.2.4. Terese Fabritius Tengnagel, 1961.
- A.4. Inga Bojsen Jensen, 1896, gm. Poul Gerner Nielsen, 1894—1963, inspektør, Orebyvej, Saxkjøbing.
- A.4.1. Thyra Gerner Nielsen, 1920, gm. Knud Botfeldt, 1916, inspektør, Statshospitalet, Augustenborg, Als.
- A.4.1.1. Bente Botfeldt, 1945, gm. Henri Habermann, 1946, seminarieelev.
- A.4.1.1.1. Mika Habermann, 1968.
- A.4.1.2. Monika Botfeldt, 1946, skoleinspektør, gm. Dennis Byron, 1943, advokat.
- A.4.1.2.1. Mickel Byron, 1966.
- A.4.1.3. Elisabeth Botfeldt, 1946, gm. Ole Nielsson, 1942, arkitekt.
- A.4.1.3.1. Maja Nielsson, 1967.
- A.4.1.4. Anne Botfeldt, 1947, gm. Bruno Andersen, 1947.
- A.4.1.5. Margrethe Botfeldt, 1952.
- A.4.1.6. Knud Bo Botfeldt, 1954.
- A.4.1.7. Niels Nghia Huynh Botfeldt, 1962.
- A.4.2. Thor Gerner Nielsen, 1925, inspektør, gm. Grethe Kymler, 1929, Forsorgshjemmet, Saxkjøbing.
- A.4.2.1. Poul Gerner Nielsen, 1954.
- A.4.2.2. Mette Gerner Nielsen, 1957.
- A.4.2.3. Katja Gerner Nielsen, 1963.
- A.4.3. Niels Gerner Nielsen, 1930—1966, maskinmester, gm. Grethe Visby Larsen, 1931, defektrice.
- A.4.3.1. Sven Gerner Nielsen, 1960.
- A.4.3.2. Thor Gerner Nielsen, 1962.
- A.5. Boje Jensen, 1899—1962, præst, gm. Johanne Louise Dittmann, 1908, Lindevej 24, Præstø.
- A.5.1. Gudrun Boje Jensen, 1935, cand. theol, gm. Otto Sneppen, 1935, læge, Rønkrogen 6, Glostrup.
- A.5.1.1. Kim Sneppen, 1960.
- A.5.1.2. Klaus Sneppen, 1964.
- A.5.2. Hanne Boje Jensen, 1939, gm. Aksel Pedersen, landmand.
- A.5.2.1. Marianne, 1961.
- A.5.2. Hanne Boje Jensen, g. anden gang m. Gunnar Andersen, maskinmester, Violvej 3, Ørslev
- A.5.2.2. Jens Christian Andersen, 1967.
- A.5.2.3. Anders Andersen, 1968.
- B. Inga Eline Benedikte Jensen, 1870—1939, gm. Harald Magnus Lønborg-Jensen, 1871—1948, kirkearkitekt.

- B.1. Thomas Lønborg-Jensen, 1899—1970, præst, gm. Esther Jensen, 1912, Svanemosegårdsvej 2, København V.
- B.1.1. Grethe Lønborg-Jensen, 1934, sygeplejerske, gm. Kai Jensen, skoleinspektør, Svogerslev.
- B.1.1.1. Svend Eggert Jensen, 1957.
- B.1.1.2. Poul Eggert Jensen, 1959.
- B.1.1.3. Erik Eggert Jensen, 1960.
- B.1.1.4. Knud Eggert Jensen, 1962.
- B.1.1.5. Trine Jensen, 1965.
- B.1.2. Nanna Lønborg-Jensen, 1936, gm. Finn Georg Morsbøl, 1931, adjunkt, cand. mag., Rønneallé 90, Silkeborg.
- B.1.2.1. Lisbeth Morsbøl, 1960.
- B.1.2.2. Karin Morsbøl, 1962.
- B.1.2.3. Kjeld Morsbøl, 1966.
- B.1.3. Harald Lønborg-Jensen, 1942, civilingeniør, gm. Annemette Barsøe Hansen, lærerinde, Søborg Parkallé 26, Søborg.
- B.1.3.1. Christina Lønborg-Jensen, 1967.
- B.2. Inga Lønborg-Jensen, 1902, gm Vilhelm Boas, 1898, departementschef, Rosenvængets Sideallé 1, København Ø.
- B.2.1. Kjeld Boas, 1923, civilingeniør, gm. Ruth Falmer Larsen, 1923, Sortedams Dossering 3, København N.
- B.2.1.1. Peter Boas, 1948, maskinteknikumstuderende, Odense.
- B.2.1.2. Marianne Boas, 1953.
- B.2.1.3. Johan Boas, 1957.
- B.2.1.4. Søren Boas, 1958.
- B.2.2. Eva Boas, 1925, gm. Jørgen Rygård, 1920, ass. overlæge, Strandvejen 189, Hellerup.
- B.2.2.1. Kathrine Rygård, 1963.
- B.2.3. Harald Boas, 1927, cst. byretsdommer, gm. Gertrud Brøgger-Jensen, adjunkt, cand. mag., Dyrehavegårdsvej 29, Lyngby.
- B.2.3.1. Vilhelm Boas, 1956.
- B.2.3.2. Erik Boas, 1962.
- B.2.4. Inga Carrie Nanna Boas, 1936, læge, gm. Helge Sørensen, civilingeniør, Hegnsvej 54, Nærum.
- B.2.4.1. Morten Sørensen, 1960.
- B.2.4.2. Nicolai Sørensen, 1964.
- B.2.4.3. Inga Carrie Sørensen, 1968.

JUTTAS STAMME

- A. Aage Bojsen-Møller, 1857—1948, provst i Slagelse, gm. Frederikke Kølner, 1860—1932.

- A.1. Vagn Aagesen Møller, 1884—1962, forstander, Rødkilde, gm. Ulla Konow Bojsen, 1884—1953.
- A.1.1. Ruth Bojsen-Møller, 1912, gm. Povl Vendelbo Bojsen-Møller, 1909, gårdejer, Bækkegård, Havnelev, Rødvig.
- A.1.1.1. Tage Bojsen-Møller, 1939, direktionssekretær, gm. Marie Holm Petersen, 1940, læge, Hvedebjergvej 18, Brabrand.
- A.1.1.2. Frede Bojsen-Møller, 1941, tømrer, gm. Averill Gracie, 1946, 5 Ashwell St., Kohimarama, Auckland, New Zealand.
- A.1.1.2.1. Lars Bojsen-Møller, 1969.
- A.1.1.3. Ida Bojsen-Møller, 1948, student.
- A.1.2. Aase Bojsen-Møller, 1914, laboratorieass., gm. Erik Monrad, 1913, dyrlæge, Sct. Annagade 17, Bogense.
- A.1.2.1. Ulla Regitze Bojsen Monrad, 1943, lærerinde, gm. cand. theol. Hans Henningsen, Askov Højskole, Vejen.
- A.1.2.1.1. Lars Frederik Bojsen Henningsen, 1969.
- A.1.2.2. Claus Bojsen Monrad, 1945, tømrer, stud. techn.
- A.1.2.3. Niels Boje Monrad, 1948, stud med.
- A.1.2.4. Steffen Vagn Bojsen Monrad, 1950, gymnasiast.
- A.1.3. Bente Merete Bojsen-Møller, 1918, læge, gm. Harald Oskar Michalsik, 1922, civilingeniør, Rudeskrænten 1, Holte.
- A.1.3.1. Mette Bojsen Michalsik, 1956.
- A.1.3.2. Lars Bojsen Michalsik, 1959.
- A.1.4. Aage Bojsen Møller, 1926, højskoleforstander, Rødkilde, gm. Jytte Vejlager, 1928, Møen.
- A.1.4.1. Jørgen Bojsen Møller, 1954.
- A.1.4.2. Jacob Bojsen Møller, 1956.
- A.2. Ellen Bojsen Møller, 1886—1922, gartner.
- A.3. Elisabeth Bojsen Møller, 1892—1970, fotograf, gm. H. K. Hansen, kaptajn, (død).
- A.4. Axel Bojsen-Møller, 1888—1965, forstander, gm. Karen Elisabeth Stjerne, 1905, (skilt).
- A.4.1. Inge Bojsen-Møller, 1926, gm. Sverre Skrinde, 1925, officer, »Monsunen«, Selersten, Drøbak, Norge.
- A.4.1.1. Terje Bojsen Skrinde, 1953.
- A.4.1.2. Brit Skrinde, 1954.
- A.4.1.3. Erik Skrinde, 1957.
- A.4.2. Kirsten Merete (Kesse) Bojsen-Møller, 1928, fotograf, gm. Henning Holzmann, 1930, bygmester, 16 Archdall St., Auckland 5, New Zealand.
- A.4.2.1. Annette Holzmann, 1963.
- A.4.2.2. Michael Holzmann, 1964
- B. Gudrun Margrethe Møller, 1860—1944, gm. Ferdinand Jensen, 1845—1925, sognepræst i Søllerød.

- C. Eline (Eli) Møller, 1863—1941, dr. med., gm. Alfred Helsted, 1870—1940, overlæge.
- D. Frederik (Frede) Ditlev Møller, 1887—1932, kontorchef, gm. Helga Alexandersen, 1871—1963.
- D.1. Erling Bojsen-Møller, 1896—1963, afdelingschef, gm. Gertrud Skot-Hansen, tandlæge, Olgasvej 21, Vedbæk.
- D.1.1. Jan Bojsen-Møller, 1937, arkitekt, San Francisco, gm. Ingrid Christina Loaf.
- D.1.2. Marianne Bojsen-Møller, 1946, tandtekniker.
- D.2. Olav Bojsen-Møller, 1898—1951, læge, gm. Solvejg Schrøder, 1897, Lendemosevej 6, Holte.
- D.2.1. Jørgen Bojsen-Møller, 1929, læge 2. g. gm. Hanne Topsøe-Jensen, lægesekretær, Sjælsmarkvej, Hørsholm.
- D.2.1.1. Camilla Maria Bojsen-Møller, 1970.
- D.2.2. Birgitte Bojsen-Møller, 1933, beskæftigelsesterapeut, gm. Steffen Jan Jeppesen, 1932, civilingeniør, Bueageren 3, Trørød.
- D.2.2.1. Benedicte Jeppesen, 1959.
- D.2.2.2. Thomas Bo Jeppesen, 1961.
- D.2.3. Finn Bojsen-Møller, 1933, læge, gm. Merete Bonlov, 1940, sygeplejerske, Studentergården, Tagensvej 15, København N.
- D.2.3.1. Jens Bojsen-Møller, 1966.
- D.2.3.2. Jesper Olav Bojsen-Møller, 1967.
- D.2.3.3. Anders Bojsen-Møller, 1969.
- D.2.3.4. Mette Bojsen-Møller, 1970.
- D.3. Tove Bojsen-Møller 1900, overlærer, Callisensvej 42, Hellerup.
- D.4. Skat Bojsen-Møller, 1902—1944, direktør, gm. Inger Bang, direktør, Strandvej 282, Skodsborg.
- D.4.1. Geske Marie Bojsen-Møller, 1930, lærerinde, gift 2. gang m. oberst Frode Harder Hartvig, Kasernen Slagelse.
- D.4.1.1. Kristine Skat Petersen, 1956.
- D.4.1.2. Karen Harder Hartvig, 1965.
- D.4.2. Bodil Bojsen-Møller, 1933, fysioterapeut, gm. Karsten Rubow, læge, Søllerødvej 18, Holte.
- D.4.3. Gudrun (Trille) Bojsen-Møller, 1942, socialrådgiver, gm. Peter Granzow, 1938, direktør, Kirstineparken 36, Hørsholm.
- D.4.3.1. Sune Granzow, 1967.
- D.4.3.2. Bolette Granzow, 1970.
- E. Joachim Otto Benedict Møller, 1870—1946, læge, gm. Asta Schmidt, 1884—1967.
- E.1. Eli Heramb Bojsen-Møller, 1907, overlærer, Solbakken 69, Holte.
- E.2. Jens Benedict Bojsen-Møller, 1911, gårdejer, gm. Aase Frederiksen, 1916, Højbygård, Højby, Sjælland.

- E.2.1. Eli Bojsen-Møller, 1941, fysioterapeut, gm. Henrik Clausen, 1939, installatør, Hegnsgård, Gislinge.
- E.2.1.1. Anders Clausen, 1966.
- E.2.1.2. Kristian Clausen, 1966.
- E.2.1.3. Jens Clausen, 1970.
- E.2.2. Sven Bojsen-Møller, 1944, plantagebestyrer, gm. Lone Birke-lund-Hansen. 1944, »Stalden«, Højbygård, Højby, Sjælland.
- E.2.2.1. Mark Benedict Bojsen-Møller, 1969.
- E.3. Asta (Adda) Bojsen-Møller, 1920, sygeplejerske, gm. Eyvind An-ders Møller, 1917, pianist, docent, Gjørtingsvej 12, Hellerup.
- E.3.1. Carsten Møller, 1948.
- E.3.2. Ida Benedicte Møller, 1959.
- F. Tage Møller, 1871—1931, sognepræst i Bramminge, gm. Anna Lunøe, 1886—1970.
- F.1. Frits Viffert Bojsen-Møller, 1908, læge, gm. Karen Gunhild Præstholm, 1910, sygeplejerske, Algade 16, Hårby, Fyn.
- F.1.1. Nanna Bojsen-Møller, 1937, sygeplejerske, gm. Peder Christian Benedict Fangel, 1934, civilingeniør, lic. techn., Høyensgade 21, København Ø.
- F.1.1.1. Karen Elise Fangel, 1964.
- F.1.1.2. Anne Kirstine Fangel, 1966.
- F.1.2. Gudrun Bojsen-Møller, 1934, beskæftigelsesterapeut, gm. Thor-bjørn Christian Heick, 1934, præst, Østerbrogade 18, Grindsted.
- F.1.3. Christian Bojsen-Møller, 1944, stud. jur., gm. Kirsten Søby Pe-dersen, 1944, stud. med., Kurlandsgade 6, København S.
- F.1.4. Anders Bojsen-Møller, 1947, stud. med., Frederiksgade 1, Ar-hus C.
- F.2. Povl Vendelbo Bojsen-Møller, se A.1.1.
- F.3. Gudrun Geske Marie Bojsen-Møller, 1912, gm. Svend Erling Præstholm, 1908, provst, Føvling.
- F.3.1. Kirsten Præstholm, 1937, lærerinde, gm. Andreas Helt Geismar Haarder, 1934, cand. mag., amanuensis, Rosenhøj 3 B, Viby J.
- F.3.1.1. Jon Helt Haarder, 1963.
- F.3.1.2. Sven Geismar Haarder, 1965
- F.3.1.3. Agnete Geismar Haarder, 1970.
- F.3.2. Jørgen Henrik Præstholm, 1940, landinspektør, gm. Bodil Niel-sen, 1944, sygeplejerske, Falkevej 9, Ribe.
- F.3.3. Jens Præstholm, 1942, akademiingeniør, gm. Jane Lohmann, 1941, barneplejerske, Skoletoften 17, Grundfør, Hinnerup.
- F.3.3.1. Ulla Præstholm, 1967.
- F.3.3.2. Søren Præstholm.
- F.3.4. Birgitte Præstholm, 1944, lærerinde, Pilealle, Bække.

- F.4. Ellen Tagea Bojsen-Møller, 1916, gm. Halvdan Vilstrup Knudsen, 1911, res. kapellan, Prangervej 75, Fredericia.
- F.4.1. Thora Vilstrup Knudsen, 1942, arkitekt, gm. Torben Kyed Knudsen, 1938, arkitekt, Kvædevej 115, Virum.
- F.4.1.1. Mette Kyed Knudsen, 1968.
- F.4.2. Agnete Knudsen, 1945, stud. mag., gm. Ole Larsen, Stationsvej 18, Vedbæk.
- F.4.3. Marianne Knudsen, 1947, stud. mag., gm. Knud Erik Andersen, Ny Tjørnegade 21, Århus.
- F.4.4. Estrid Maria Knudsen, 1955, skoleelev.
- F.5. Frits Bojsen-Møller, 1919—1969, sognepræst, gm. Anna Maria Elin Humlum, 1920, lærerinde, Kløvervej 23, Næstved.
- F.5.1. Anna Christiane Bojsen-Møller, 1950, student, gm. Erik Laur- sen, 1949, stud. polit, Amager Landevej 44 B, Kastrop
- F.5.2. Jutta Bojsen-Møller, 1953, gymnasieelev.
- F.5.3. Elin Bojsen-Møller, 1954, skoleelev.
- G. Helge Bojsen-Møller, 1874—1946, arkitekt, gm. Ella Jacobsen, 1880—1941.
- G.1. Marianne Bojsen-Møller, 1904, malerinde, gift 2. gang m. Sven Tillge-Rasmussen, 1902—1967, redaktør »Politiken«, Møllevej 5, Tisvildeleje.
- G.1.1. Mark Dessau Bojsen-Møller, 1927—1949.
- G.1.2. Maria Tillge-Rasmussen, 1932, kunsthåndværker, gm. Knud Viktor, maler og filmproducer, Les Bastides, Cheval Blanc 84, Frankrig.
- G.1.2.1. Kamilla Viktor, 1960.
- G.1.2.2. Mark Viktor, 1962.
- G.2. Boje Heramb Bojsen-Møller, 1905, direktør, civilingeniør, gm. Agnes-Marie Helsingren, 1909—1947. Senere gm. Gerda Evelyn Solveig Hansen, 1919, Vinrankevej 4, Hellerup.
- G.2.1. Kjeld Bojsen-Møller, 1928, forretningsfører, merkonom, gm. Annie Røhlings, 1939, børnehavelærerinde, Agerhønevej 6, Sten- løse.
- G.2.1.1. Michael Bojsen-Møller, 1950, pladesmed, Bregnevej 1, Frede- rikssund.
- G.2.1.2. Susanne Bojsen-Møller, 1952, gm. Jørgen Højlund Jensen, Næst- ved.
- G.2.1.3. Birgitte Bojsen-Møller, 1960.
- G.2.1.4. Henrik Bojsen-Møller, 1965.
- G.2.2. Ida Bojsen-Møller, 1933, gift 2. gang m. Poul Mogens Hansen, 1932, salgschef, Ågade 108, København N.
- G.2.2.1. Marianne Schumacher, 1954, 2994 Coast Meridian, Port Coquit- land, B. C. Canada.

- G.2.2.2. Merete Ulla Hansen, 1957.
- G.2.2.3. Kaj Boje Hansen, 1960.
- G.2.3. Gwinni Bojsen-Møller, 1945, kontormedhjælper, Tranegårdsvej 29 A, Hellerup.
- G.3. Torben Heramb Bojsen-Møller, 1910—1971, boghandler, gm. Lily Henriques, 1912, Bernstorffsvej 71 A, Hellerup.
- G.3.1. Jannik Ole Bojsen-Møller, 1939, præst, gm. Dorte Rosendal Ejaas, 1940, fysioterapeut, Skovvangsvej 240, Århus N.
- G.3.2. Helge Bojsen-Møller, 1942, malermester, gm. Anette Arpe Olsen, 1942, boghandlermedhjælper, Vangeleddet 21, Virum.
- G.3.2.1. Morten Bojsen-Møller, 1967,
- G.3.2.2. Britt Bojsen-Møller, 1970.
- G.3.3. Svend Bojsen-Møller, 1947, snedkersvend, Bernstorffsvej 71 A, Hellerup.
- H. Olav Bojsen-Møller, 1876—1898.

PETERS STAMME

- A. Herdis Eline Heramb Bojsen, 1863—1932, gm. Mikael Aamot, havebrugsskole, Norge.
- A.1. Peter Bojsen Aamot, 1898—1960, læge, gm. Karen Stabo.
- A.1.1. Gerd Elisabeth Aamot, gm. Alf Finstad, landmand.
- A.1.1.1. Elisabeth.
- A.1.1.2. (Birgit) Berit.
- A.1.1.3. Anna Karin.
- A.1.1.4. Per.
- A.2. Olav Crone Aamot, 1900—1960, ingeniør, gm. Gunhild Holten.
- A.2.1. Solveig Aamot, 1926, gm. Håkan Monsen, grosserer.
- A.2.1.1. Eva Monsen.
- A.2.1.2. Kirsten Monsen, 1948.
- A.2.1.3. Anna Monsen, 1953.
- A.2.1.4. Karen Monsen, 1957.
- A.2.2. Olav Richard Aamot, oberst i USA, gm. Mimi, fra Korea.
- A.2.2.1. Barbara.
- A.2.3. Ragnhild Aamot, gm. Raman, journalist, inder.
- A.3. Herleik Heramb Aamot, advokat, gm. Eva Stensvig Hansen, Norge.
- A.3.1. Herdis Aamot, 1932, gm. Jan Oftebro, ingeniør.
- A.3.1.1. Kristin Oftebro, 1960.
- A.3.1.2. Liv Herdis Oftebro, 1961.
- A.3.1.3. Trude Oftebro, 1964.
- A.3.1.4. Sveinung, 1969.
- A.3.2. Svein Aamot, 1937, direktør, gm. Bjørg Slyngstad.

- A.3.2.1. Janniche Aamot, 1963.
- A.3.3. Petter Aamot, 1944.
- B. Astrid Bojsen, 1870—1952, gm. Helge Hostrup, 1862—1949, høj-skoleforstander og præst.
- B.1. Ragnhild Hostrup, 1894, gm. Antoni Leeuwenburgh, 1901—1963, direktør, Holland.
- B.1.1. Helge Leeuwenburgh, 1931, forretn. i USA, gm. Carolyn Kluth.
- B.1.1.1. Mark Leeuwenburgh, 1953.
- B.1.1.2. Erika Leeuwenburgh, 1960.
- B.1.1.3. Todd Leeuwenburgh, 1964.
- B.1.2. Willem Leeuwenburgh, 1933, lærer, gm. Jeeltje, Amsterdam.
- B.1.2.1. Toni Leeuwenburgh, 1963.
- B.1.2.2. Gerard Leeuwenburgh, 1966.
- B.1.2.3. Astrid Leeuwenburgh, 1969.
- B.1.3. Jens Kristian Leeuwenburgh, 1935.
- B.2. Ingeborg Hostrup, 1896, musikpædagog.
- B.3. Elisabeth Hostrup, 1899—1968, ingeniør, gm. Sven Hansell, aktuar, USA, død.
- B.3.1. Astrid Hostrup Hansell, 1928, bibliotekar, gm. Edward Horton.
- B.3.2. Lisbet Hansell, 1931, gm. Jack Williams, 1931—69, læge.
- B.3.2.1. Christin Williams, 1953.
- B.3.2.2. Ann Elisabeth Williams, 1956.
- B.3.2.3. Jennifer Williams, 1961.
- B.3.2.4. Andrew Williams, 1968.
- B.3.3. Sven Hostrup Hansell, 1934, dr. i musik, gm. Kathleen, organist.
- B.3.3.1. Christin Astrid Hansell, 1965.
- B.3.3.2. Peter Sven Hansell, 1968.
- B.4. Arne Hostrup, 1901, kontorist.
- B.5. Gerda Hostrup, 1904 overlærer.
- B.6. Herdis Hostrup, 1908, bibliotekar.
- C. Frede Bojsen, 1872—1935, direktør, gm. Marie Christensen.
- C.1. Ingeborg Bojsen, 1927, gm. Hans Lauritzen, læge.
- C.1.1. Karin Lauritzen, 1951.
- C.1.2. Pia Lauritzen, 1955.
- D. Ejvind Bojsen, 1873—1955, godsejer gm. Kirsten Holst, død.
- D.1. Marie Bojsen, 1914, gm. Pontoppidan Møller, plantageejer, Frankrig.
- E. Asbjørn Bojsen, 1875—1922, lærer.
- F. Sejer Bojsen, 1872—1962, landmand, gm. Kirstine Jakobsen, 1879—1949.
- F.1. Svend Aage Bojsen, 1905, grosserer, gm. Hertha Hoffmann.
- F.2. Eli Bojsen, 1906 gm. Valdemar Larsen lagerforvalter.
- F.2.1. Birgit Larsen gm. Ole Grous Larsen.

- F.2.1.1. Tina Larsen.
- F.3. Peter Outzen Bojsen, 1908, landmand, gm. Jenny Henriksen.
- F.3.1. Herdis Bojsen, gm. Lars Brun, pædagog.
- F.3.2. Kirsten Bojsen, gm. Egon Mørk Petersen, stud. mag.
- F.3.3. Ejvind Bojsen.
- F.4. Frede Bojsen, 1909, overlærer, gm. Kirsten Hygum, skolepsyk.
- F.4.1. Ingeborg Bojsen.
- F.4.2. Bjarne Bojsen.
- F.4.3. Torben Bojsen.
- F.5. Gedske Marie Bojsen, 1912—1965, husbestyrerinde.
- F.6. Bodil Bojsen, 1913, overlærer, gm. Svend Pedersen, overlærer.
- F.6.1. Claus Pedersen.
- F.7. Inga Bojsen, 1916, gm. Georg Niltschke, urmager.
- F.8. Kirsten Bojsen, 1919, gm. Ivar Crone Nielsen, major.
- F.8.1. Bjørn Crone Nielsen.
- F.8.2. Uffe Crone Nielsen.
- F.8.3. Ejner Crone Nielsen.
- F.9. Knud Bojsen, 1920, kontorchef, gm. Sonja Petersen.
- F.9.1. Else Bojsen.
- F.9.1.1. Peter Bojsen.
- F.9.2. Inge Bojsen, gm. Asger Rosenberg.
- F.10. Finn Bojsen, 1922 disponent, gm. Grethe Schultz Sørensen.
- F.10.1. Bo Bojsen.
- F.10.2. Kim Bojsen.
- G. Nanna Bojsen, 1881—1957, overlærer.
- H. Jutta Bojsen, 1882—1962, gm. Poul Sandager, ingeniør.
- H.1. Jørgen Sandager, restauratør, gm. Clara.
- I. Henning Bojsen, 1886—1956, landmand, gm. Marie Mikkelsen.

FREDES STAMME

- A. Beate Konow Bojsen, 1881—1958, gm. Otto Lorentz Lorck, 1879—1959, grosserer, København.
- A.1. Jørgen Lorck, 1909, arkitekt, gm. Else Margrethe, f. Kirkeskov Hansen, 1911, Pile Allé 7, Holte.
- A.1.1. Trine Marianne Lorck, 1948, gm. Flemming Budal Larsen, Håndelsvej 23, København SV.
- A.2. Else Lorck, 1913, gm. Nils Linnell, 1915, ingeniør, Hägerstensveg 94, Hägersten, Stockholm.
- A.3. Henning Bojsen Lorck, 1914, mag. agro., gm. Margit Rechter, f. Strufve, der i 1. ægteskab har Ivan Rechter, 1960 og Frank Rechter, 1961, Rudemarken 4, Holte.
- B. Anker Konow Bojsen, 1883—1961, konsul, Washington, USA.

- C. Ulla Konow Bojsen, 1884—1953 gm. Vagn Aagesen Møller, 1884—1962, forstander, Rødkilde Højskole, Møn.
- C.1. Ruth. Bojsen Møller, 1912, gm. Povl Bojsen-Møller, 1909, gård-ejer, Bækkegård, Havnelev pr. Rødvig, Stevns.
- C.1.1. Tage Bojsen-Møller, 1939, akad. ingeniør, gm. Marie, f. Peter-sen, 1940, læge, Hvedebjergvej 18, Brabrand.
- C.1.2. Frede Bojsen-Møller, 1941, tømrer, gm. Averill, f. Gracie, 1946, 5 Ashwellstreet, Kohimarama, Auckland, New Zealand.
- C.1.2.1. Lars Bojsen-Møller, 1969.
- C.1.3. Ida Bojsen-Møller, 1948, student, Havnelev pr. Rødvig.
- C.2. Aase Bojsen Møller, 1914, gm. Erik Monrad, 1913, dyrlæge, Sct. Annægade 17, Bogense.
- C.2.1. Ulla Regitze Bojsen Monrad, 1943, lærerinde, gm. Hans Henning-sen, 1929, cand. theol., Askov Højskole.
- C.2.1.1. Lars Frederik Bojsen Henningsen, 1969.
- C.2.2. Claus Bojsen Monrad, 1945, tømrer, konstr. stud., Odense.
- C.2.3. Niels Boje Monrad, 1948, stud. med., Odense.
- C.2.4. Steffen Vagn Bojsen Monrad, 1950, stud. art., Sorø Akademi.
- C.3. Bente Bojsen-Møller, 1918, læge, gm. Harald Oskar Michalsik, 1922, civilingeniør, Rudeskrænten 1, Holte.
- C.3.1. Mette Bojsen Michalsik, 1956.
- C.3.2. Lars Bojsen Michalsik, 1959.
- C.4. Aage Bojsen Møller, 1926, forstander, gm. Jytte, f. Vejlager, 1928, Rødkilde Højskole, Møn.
- C.4.1. Jørgen Bojsen Møller, 1954.
- C.4.2. Jacob Bojsen Møller, 1956.
- D. August Konow Bojsen, 1889—1922, godsejer, Sverige, gm. Anna, f. Borgstrøm, 1897—1948, senere gm. Chr. Hempel, overlæge.
- D.1. Finn Konow Bojsen, 1921, overlæge, gm. Marianne, f. Borg-strøm, 1924, »Kæret«, Frederikshavn.
- D.1.1. Marie Konow Bojsen, 1946, stud. mag., Aarhus.
- E. Mix Konow Bojsen, 1894—1943, gm. Olaf Bærentsen, 1894, dom-mer, senere gm. Lise, f. Bjerneboe, 1918, Amagerbrogade 26, København S.
- E.1. Anna Tenja (Ryl) Bærentsen, 1922, gm. Hans Abild, 1921, ad-vokat, Duevej 22, Hørsholm.
- E.1.1. Jes Abild, 1950.
- E.1.2. Ulrik Abild, 1958.
- E.2. Birgit Bærentsen, 1923, tandlæge, gm. William Holst Pedersen, 1918, civilingeniør, Rørhønevej 1, Hørsholm.
- E.2.1. Jesper Holst Pedersen, 1950, student, Frugtparken 16, Gentofte.
- E.2.2. Ole Holst Pedersen, 1952, stud. art., Rørhønevej 1, Hørsholm.

MIX'S STAMME

- J. Agnes Eva Anker, 1883—1960, gm. Gunnar Fabritius Nørregaard, 1883—1948.
- J.1. Gunvor Anker Nørregaard, 1909, gm. Thorbjørn Løken, distriktsvetr., Hornnes, Norge.
- J.1.1. Finn Løken, 1935, cand. forst., gm. Anne Lunde, 1933, herredsgartner, Nerby, Gjøvik, Norge.
- J.1.1.1. Roar Lunde Løken, 1967.
- J.1.2. Trine Løken, 1936, fysioterapeut, gm. Kjell Uleberg, 1936, fuldmægtig, Hornnes, Norge.
- J.1.2.1. Vidar Uleberg, 1960.
- J.1.3. Eva Løken, 1943, stewardesse, SAS, Kastrupvej 257, Kastrup.
- J.2. Knud Anker Nørregaard, 1911, cand. jur., kontorchef, Sorgenfri.
 - 1. gang gm. Nina Gertz, skilt 1943.
- J.2.1. Klavs, 1939, adopteret af G. N. Helweg-Larsen se J.3.1.
 - 2. gang gm. Agnete Didriksen, 1914.
- J.2.2. Christian, 1948, stud. med.
- J.3. Grete Anker Nørregaard, 1914, gm. Niels Helweg-Larsen, 1911, forlagsboghandler, Sorgenfri.
- J.3.1. Klavs Nørregaard Helweg-Larsen, 1939, arkitekt, gm. Dorte Eva Krause, 1945, tandlæge, Holte. Se J.2.1.
- J.3.1.1. Julie Nørregaard Helweg-Larsen, 1969.
- J.3.2. Ole, 1947, stud. scient.
- J.3.3. Peter Michael, 1949.
- J.3.4. Erik, 1951.
- J.3.5. Palle, 1951.
- J.4. Boje Anker Nørregaard, 1916, bogholder, gm. Karen Margrethe Johansen, 1921, Hørsholm.
- J.4.1. Hans Jørgen, 1943, snedkersvend, Hjallelse.
- J.4.2. Hanne, 1945, bankassistent, gm. Palle Schultz, 1942, bankfuldmægtig.
- J.4.3. Mogens, 1948, kontorelev.
- J.5. Liv Anker Lundqvist, 1920, gm. Niels Lundqvist Andersen, 1919, cand. jur., ekspeditionssekretær, Sorgenfri.
- J.5.1. Per Lundqvist, 1941, cand. jur., gm. Jytte Hammer, 1944, Høje Gladsakse.
 - J.5.1.1. Lene Hammer Lundqvist, 1963.
- J.5.2. Jo Lundqvist, 1943, lærerinde, gm. Hans Arleth, 1942, konsulent, cand. merc., Sorgenfri.
 - J.5.2.1. Tom Arleth, 1969.
 - J.5.2.2. Mette Arleth, 1970.

- J.5.3. Maj Lundqvist, 1950, lærerstuderende, gm. Knud Arne Jensen, 1940, cand. mag., Farum.
- J.5.4. Gerd Lundqvist, 1951, programmørelv.

EMILS STAMME

- A. Karen Eline Bojsen, 1885—1960, gm. fhv. bankdirektør Max Christensen, 1877, Havnealle 15, Horsens.
- A.1. Emil Bojsen Max Christensen, 1907, direktør, 18 York Court, The Albany, Kingston-upon-Thames, Surrey, England, gm. Clarice, f. Deble, 1909.
- A.1.1. Steen Michael Christensen, 1933—1959, landmand, død i Nyazaland.
- A.2. Fritz Bojsen Christensen, 1915, afdelingsingeniør, gm. Thyra, f. Hansen, 1910, Harald Giersingsalle 9, Højbjerg.
- A.2.1. Fritz Bojsen Max Christensen, 1942, arkitekt, gm. Hanne, f. Thygesen, 1943, laborant, Vester Alling, Auning, Jylland.
- A.2.2. Karen Marie Bojsen Christensen, 1955.
- A.3. Thor Bojsen Christensen, 1919, grosserer, gm. Grethe, f. Aschenfeldt-Hansen, 1921, Banegårdsplads 11, Århus.
- A.3.1. Max, 1945, lærer.
- A.3.2. Boje Emil, 1948, kok.
- A.3.3. Kirsten, 1953.
- A.3.4. Jytte (Nirka), 1955—1956.
- A.3.5. Claus, 1961.
- B. Fritz Engelhardt Bojsen, 1886—1969, direktør, Andelsslagteriet, Holbæk, gm. Olga, f. Høyrup, død 1935.
- B.1. Grete, 1915, gm. Preben Marquard, 1906, dommerfuldmægtig, Færgebakken 1, Silkeborg.
- B.1.1. Annelise, 1939, gm. Alasvair Taylor, 1936, kunstmaler, North Bank, Pertencross, West Kilbride, Ayrshire, Scotland.
- B.1.1.1. Anna Taylor, 1960.
- B.1.1.2. Jean Taylor, 1963.
- B.1.2. Finn, 1943, elektroinst., gm. Hanne, 1945, Engvangsgård, Edvind Rahrsvej 74, Brabrand.
- B.1.2.1. Rene, 1968.
- B.1.2.2. Nina, 1968.
- B.2. Ruth, 1918, gm. Sven Klauman Erichson, 1923, læge, Kastrupvej 32 b, Amager.
- B.2.1. Peter Borum Bojsen, 1947, stud. med., gm. Karen Margrethe, f. Nedal, Gammelbro pr. Holbæk.

- B.2.1.1. Trine, 1968.
- B.2.2. Poul Klauman Erichson, 1950.
- B.2.3. Pia Klauman Erichson, 1951.
- B.2.4. Susanne Ann Klauman Erichson, 1961.
- B.3. Poul, 1923, direktør, gm. Grethe, 1925, f. Almegaard Hansen, Andelsslagteriet, Holbæk.
- B.3.1. Niels, 1950.
- B.3.2. Lisbeth, 1952.
- C. Peter, 1889—1892.
- D. Ida Teresia, 1893—1967, politiassistent, gm. Otto Larsen.
- D.1. Aase, 1925—1945.
- D.2. Ivar Bojsen, 1929, adjunkt, gm. Edith, f. Lund Jensen, 1924, Søvej 15, Bagsværd.
- D.2.1. Dorte, 1954.
- D.2.2. Karen, 1955.
- D.2.3. Mikkel, 1960.
- E. Nanna Mix, 1896, fysioterapeut, gm. Knud Træden, 1896, prokurist, Hiort Lorenzenvej 58, Haderslev.
- E.1. Jørgen Bojsen Træden, 1922, læge, gm. Lise, f. Milan Jensen, 1930, Bregnetved, Osted pr. Roskilde.
- E.1.1. Niels, 1954.
- E.1.2. Eva, 1955.
- E.1.3. Thomas, 1970.
- E.2. Niels, 1925—1926.
- E.3. Anders Bojsen Træden, 1933, tandlæge, gm. Magdeleine, f. Hingray, 1932, Fuglsøvej 38, Vojens.
- E.3.1. Anne-Marie, 1962.
- E.3.2. Christine, 1966.

OMSLAGSTEGNING: INGA BOAS

FORSIDETEGNING: C. HINGRAY

Bogen er trykt i 150 eksp., 1956 . Videreført og genoptrykt i 300 eksp., 1971

Tryk: Rohwers Bogtrykkeri, Haderslev

